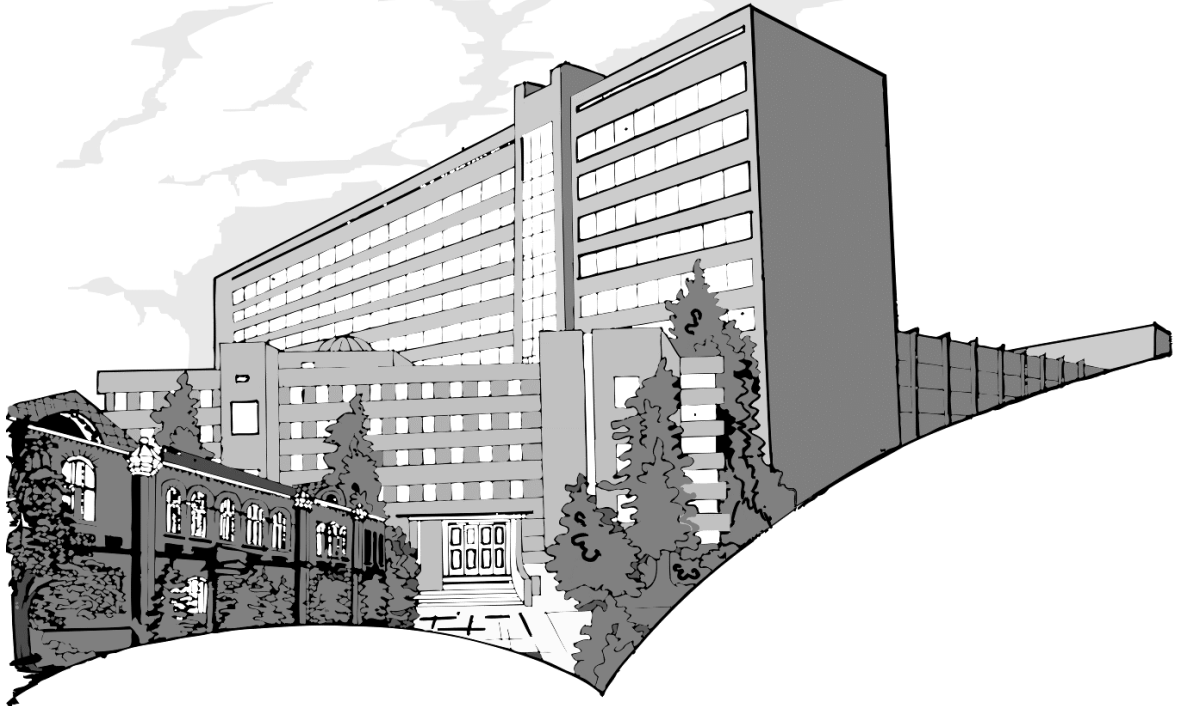

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Загальноуніверситетська кафедра мовної освіти

І. В. Варнавська, Н. В. Місяк, А. Ф. Соломахін

*Українська мова
за професійним спрямуванням:
збірник контрольних завдань*

**Моніторинг знань студентів
РВО «бакалавр» спеціальностей**

6.030501. Економічна теорія

6.030504. Економіка підприємства

6.030601. Менеджмент

081. Право

6.040102. Біологія

**6.040106. Екологія, охорона навколишнього середовища та
збалансоване природокористування**

014.08. Фізика

014.04. Математика

Херсон – 2017

УДК 811.161.2:378.047(076)

ББК 81.2 Укр

В 18

Рекомендувала до друку вчена рада Херсонського державного університету (протокол № 12 від 24.04.2017).

Схвалила науково-методична рада Херсонського державного університету (протокол № 4 від 19.04.2017).

Схвалено на засіданні загальноуніверситетської кафедри мовної освіти Херсонського державного університету (протокол № 6 від 07.02.2017).

Укладачі:

Варнавська І.В. – кандидат педагогічних наук, доцент загальноуніверситетської кафедри мовної освіти Херсонського державного університету

Місяк Н.В. – кандидат філологічних наук, доцент загальноуніверситетської кафедри мовної освіти Херсонського державного університету

Соломахін А.Ф. – кандидат філологічних наук, викладач загальноуніверситетської кафедри мовної освіти Херсонського державного університету

Українська мова за професійним спрямуванням: збірник контрольних завдань [Текст]: моніторинг знань студентів РВО «бакалавр» спеціальностей 6.030501. Економічна теорія, 6.030504. Економіка підприємства, 6.030601. Менеджмент, 081. Право, 6.040102. Біологія, 6.040106. Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування, 014.08. Фізика, 014.04. Математика / І. В. Варнавська, Н. В. Місяк, А. Ф. Соломахін; за заг. ред. Н. В. Місяк. – Херсон, 2017. – 140 с.

Рецензенти:

Нагрибельна І. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри філології Херсонського державного університету

Шрамко В. Г. – кандидат філологічних наук, асистент кафедри української мови Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка

У збірнику контрольних завдань з української мови за професійним спрямуванням запропоновані варіанти модульних контрольних робіт, самостійних робіт на практичних заняттях для експрес-контролю найбільш складних тем, засвоєння матеріалу модуля самостійної роботи. Зміст контрольних робіт уміщує завдання на перевірку як теоретичних, так і практичних питань. Сформованість практичних умінь і навичок перевіряється на фаховому матеріалі, що дозволяє і викладачеві, і студентові визначитися з рівнем свідомого сприйняття текстів за спеціальністю.

Для викладачів навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» на спеціальностях 6.030501. Економічна теорія, 6.030504. Економіка підприємства, 6.030601. Менеджмент, 081. Право, 6.040102. Біологія, 6.040106. Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування, 014.08. Фізика, 014.04. Математика РВО «бакалавр».

З М І С Т

Передмова.....	5
Варіанти модульних контрольних робіт :	
Нормативно-стильові параметри професійної комунікації.....	6
Контрольна робота № 1.....	6
▪ для спеціальностей економічного профілю.....	9
▪ для спеціальностей правознавчого профілю.....	13
▪ для спеціальностей біологічного профілю.....	17
▪ для спеціальностей екологічного профілю.....	22
▪ для спеціальностей математичного профілю.....	26
▪ для спеціальностей фізичного профілю.....	30
Основи культури української мови.....	34
Контрольна робота №2.....	34
▪ для спеціальностей економічного профілю.....	37
▪ для спеціальностей правознавчого профілю.....	41
▪ для спеціальностей біологічного профілю.....	45
▪ для спеціальностей екологічного профілю.....	49
▪ для спеціальностей математичного профілю.....	53
▪ для спеціальностей фізичного профілю.....	57
Науковий стиль і його мовні засоби у професійному спілкуванні.....	61
Контрольна робота №.3.....	61
▪ для спеціальностей економічного профілю.....	61
▪ для спеціальностей правознавчого профілю.....	63
▪ для спеціальностей біологічного профілю.....	67
▪ для спеціальностей екологічного профілю.....	70
▪ для спеціальностей математичного профілю.....	73
▪ для спеціальностей фізичного профілю.....	76
Оформлювання результатів наукового дослідження.....	79
Контрольна робота № 4.....	79
Залікова контрольна робота № 5.....	83
Писемна професійна комунікація.....	92
Контрольна робота № 6.....	92
Контрольна робота № 7.....	100
▪ для спеціальностей економічного профілю.....	101
▪ для спеціальностей правознавчого профілю.....	108
▪ для спеціальностей біологічного, екологічного профілю.....	113
▪ для спеціальностей математичного і фізичного профілю.....	118
Залікова контрольна робота № 8.....	123
Завдання для самостійних робіт.....	133
Норми української літературної мови.....	133
Закінчення іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку однини.....	133
▪ для спеціальностей економічного профілю.....	133
▪ для спеціальностей правознавчого профілю.....	133
▪ для спеціальностей біологічного профілю.....	134
▪ для спеціальностей екологічного профілю.....	134

▪ для спеціальностей математичного профілю.....	135
▪ для спеціальностей фізичного профілю.....	135
Синтаксичні норми мови наукового стилю.....	136
Узгодження іменників із числівниками.....	137
• для спеціальностей економічного профілю.....	137
▪ для спеціальностей правознавчого профілю.....	138
▪ для спеціальностей біологічного профілю.....	138
▪ для спеціальностей екологічного профілю.....	139
▪ для спеціальностей математичного профілю.....	139
▪ для спеціальностей фізичного профілю.....	140
Бібліографічний опис.....	140
▪ для спеціальностей економічного профілю.....	140
▪ для спеціальностей правознавчого профілю.....	142
▪ для спеціальностей біологічного профілю.....	143
▪ для спеціальностей екологічного профілю.....	143
▪ для спеціальностей математичного і фізичного профілю.....	145
Контроль модуля самостійної роботи.....	146
Спілкування як інструмент професійної діяльності. Культура усного фахового спілкування.....	146
Контрольна робота № 9.....	146
Організаційно-довідкові документи.....	149
Контрольна робота №10.....	149
Етикет ділового листування.....	153

П Е Р Е Д М О В А

Знання державної мови, відповідний рівень культури усного й писемного мовлення є необхідною, обов'язковою ознакою й показником високого інтелекту освіченої людини. Включення до навчальної програми підготовки бакалаврів різного профілю дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» має на меті сприяти мовленнєвій підготовці майбутніх фахівців. Рівень такої підготовки повинен бути на постійному контролі, що дозволяє викладачеві не лише оцінювати знання студентів, але й коригувати свою роботу.

Пропонований збірник контрольних завдань зорієнтований на перевірку знань студентів спеціальностей економічного, правознавчого, біологічного, екологічного, математичного і фізичного профілю щодо специфіки усної та писемної форм реалізації української фахової мови (наукового та офіційно-ділового стилів) з урахуванням відповідної спрямованості навчання.

Збірник містить контрольні роботи, різні за структурою і видами завдань (закриті та відкриті тести, формулювання дефініцій, переклад, робота над мовними особливостями фахового тексту, аналіз мови спеціалізованих документів тощо). Ураховуючи рівень підготовки студентів, мету контрольної роботи, викладач може вибрати її варіант серед уміщених у збірнику. Значну увагу приділено контролю сформованих практичних умінь і навичок, адже дисципліна має прикладний характер. З урахуванням професійно зорієнтованої мовної освіти в контрольних роботах використано тексти спеціальної тематики, передбачено роботу з галузевою термінологією, переклад професійно спрямованих текстів. Контрольні роботи в основному складаються з теоретичної (спільної для всіх спеціальностей) і практичної (побудованої на фаховій лексиці) частин, що дозволяє використовувати їх і на практичних заняттях з метою перевірити рівень засвоєння матеріалу. Слід зазначити, що контроль засвоєння акцентуаційних, лексичних, граматичних норм української літературної мови здійснюється майже в кожній контрольній роботі, незалежно від її теми.

У збірнику пропонуються також завдання для проведення самостійних робіт з окремих тем і для контролю засвоєння матеріалу, що виноситься на самостійне опрацювання.

Отже, пропонований збірник може використовуватися і під час аудиторних занять з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням», і для контролю рівня засвоєння студентами знань, набуття умінь і навичок після вивчення поточних тем і всього курсу.

Варіанти модульних контрольних робіт

Нормативно-стильові параметри професійної комунікації

Контрольна робота №1 (90 балів)

Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля

Варіант №1

1. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (22 бали)

1.1. Сформулюйте думку, завершивши речення: (12 балів)

- А До писемних стилів мовлення належать...
- Б Мовна норма – це сукупність...
- В Сутність стилістичних норм полягає...
- Г В усному мовленні реалізуються такі мовні норми: ...

2. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

2.1. Установлюють правила слововживання такі норми:

- А лексичні
- Б орфографічні
- В граматичні
- Г стилістичні

2.2. В українській літературній мові виділяють традиційно п'ять функційних стилів. Зайвим є стиль, названий у рядку

- А розмовно-побутовий
- Б художній
- В виробничий
- Г публіцистичний
- Д офіційно-діловий
- Е науковий

2.3. Мовний стиль – це

- А сукупність мовних засобів, вибір яких зумовлюється змістом, метою та характером висловлювання
- Б індивідуальна манера письма поета, науковця...
- В це сукупність мовних засобів, вибір яких зумовлюють зміст, мета, характер і ситуація мовлення.
- Г засоби вияву експресивності висловлюваного

2.4. У словах [ви^епа́док], [ви^есоко́'] [виче^нрпний] порушено мовну норму

- А лексичну
- Б орфоепічну
- В акцентуаційну
- Г графічну

2.5. Уживання зайвих слів (плеоназм) є порушенням норми

- А лексичної
- Б граматичної
- В стилістичної
- Г синтаксичної

Варіант №2

1. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (22 бали)

1.1. Сформулюйте думку, завершивши речення: (12 балів)

- А Функційний стиль – це...
- Б Не вживати слів іншомовного походження, якщо ...
- В Пунктуаційні норми регулюють ...

Г Лексика – це ...

2. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

2.1. Установлюють правила вживання форм слів такі норми:

- А лексичні
- Б орфографічні
- В граматичні
- Г стилістичні

2.2. Офіційно-діловий стиль має призначення:

- А вплив на особу (осіб)
- Б повідомлення певної інформації
- В регулювання стосунків
- Г спілкування

2.3. Паронімами називаються слова

- А близькі, але не тотожні за значенням
- Б однакові за значенням, різні за написанням
- В близькі за звучанням, але різні за значенням
- Г різні за звучанням, але однакові за значенням

2.4. В усному мовленні реалізуються такі мовні норми:

- А лексична, орфографічна, стилістична, словотвірна, акцентуаційна, орфоепічна, морфологічна
- Б орфоепічна, стилістична, словотвірна, акцентуаційна, синтаксична, морфологічна, пунктуаційна
- В акцентуаційна, лексична, стилістична, словотвірна, акцентуаційна, орфоепічна, граматична
- Г лексична, орфографічна, стилістична, словотвірна, акцентуаційна, орфоепічна, графічна

2.5. Тавтологія є порушенням норми

- А лексичної
- Б словотвірної
- В стилістичної
- Г синтаксичної

Варіант №3

1. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (22 бали)

1.1. Сформулюйте думку, завершивши речення: (12 балів)

- А Науковий стиль функціонує в такій сфері комунікації, для якої властиві:..
- Б Використовуючи запозичену лексику, варто керуватися такими правилами:...
- В Сутність синтаксичних норм полягає...
- Г У писемному мовленні реалізуються такі мовні норми: ...

2. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

2.1. Установлюють правила передачі усного мовлення на письмі такі норми:

- А лексичні
- Б орфографічні
- В графічні
- Г морфологічні

2.2. Обслуговує офіційне й неофіційне спілкування людей, їх побутові потреби, маючи основним призначенням обмін інформацією, думками, такий стиль

- А офіційно-діловий
- Б художній
- В публіцистичний
- Г розмовно-побутовий
- Д науковий

2.3. Унормованість літературної мови означає

- А систему загальноприйнятих мовних норм
- Б реалізацію правил слововживання
- В систему правильного наголошування слів
- Г функціонування без обмежень на всій території України

2.4. Орфоепічна норма – це

- А правильне написання слів
- Б правильна вимова звуків і звукосполучень
- В правильний запис слів, речень у фонетичній транскрипції
- Г правильне слововживання

2.5. У словах *презінтація, Мінюст, міськом* порушено мовну норму

- А лексичну
- Б графічну
- В орфографічну
- Г словотвірну

Варіант №4

1. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (22 бали)

1.1. Сформулюйте думку, завершивши речення: (12 балів)

- А Мова – це...
- Б Мовний стиль – це
- В Сутність граматичних норм полягає...
- Г Однією з орфоепічних вимог літературної вимови є милозвучність (або .....) як здатність мови до.... Наприклад: ...

2. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

2.1. Словотвірні норми встановлюють закономірності

- А уживання слів відповідно до значень, зафіксованих у словниках
- Б побудови словосполучень
- В творення слів за моделями, що існують у мові
- Г оформлення слів відповідно до принципів написання

2.2. Лексична норма – це

- А відбір мовних засобів відповідно до умов спілкування
- Б правильне вживання слів
- В правильне написання слів
- Г правильне вживання словотвірних засобів

2.3. Основні загальномовні норми властиві таким формам національної мови

- А територіальним діалектам
- Б усній формі сучасної української мови
- В писемній формі сучасної української мови
- Г сучасній українській літературній мові

2.4. Норми сучасної української мови НЕ характеризуються

- А стабільністю (статичністю)
- Б мовною системністю
- В історичною, соціальною зумовленістю
- Г незмінністю

2.5. Уживання неправильної форми кличного відмінка іменників є порушенням норми

- А лексичної
- Б морфологічної
- В стилістичної
- Г орфографічної.

Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (68 балів)

- для спеціальностей економічного профілю

Варіант 1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А заплачений, інофірмовий, кредиторський, маркетинговий
- Б оптовий, центнер, маржа, експерт
- В дебітор, акцесорний, банківник, безприбутковий
- Г бізнесовий, випробування, підтвердити, відкупник

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А суб'єкт ринку, нетарифні бар'єри, акції на пред'явника, рант'є
- Б каса, цінні папери, споживання, інновація
- В депозит, клінінг, рекрутинг, дипломант
- Г аграрно-сировинний, науково-технічний, постачально-збутовий, м'ясо-молочний

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Написавши резюме, відкладіть його і прочитайте ще раз через день.
- Б Ознайомившись зі змістом підготовленої довідки, виникли зауваження щодо пунктів 1, 5.
- В Отримавши листа, не поспішайте відповідати: обдумайте його зміст.
- Г Підписуйте контракт, детально ознайомившись із його змістом.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Текст постанов, як правило, складається з двох частин: констатувальної і розпорядчої.
- Б Створюючи текст, автор орієнтується на певного читача, на підготовленість адресата.
- В Цитата, як ви знаєте, – різновид прямої мови.
- Г Документ може перетворитися з офіційного в неофіційний, або викликати непорозуміння, ускладнити ділові стосунки.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А найбільш детальний, берімо, п'ятьох, пане бібліотекарю
- Б Іване Степановичу, ректори (множ.), більш доступніший, студентів Шевчукові
- В (при) вчителеві, директори, п'ятдесятьох, дасте
- Г Ольго Петрівно, відповіси, ляжмо, щонайдетальніший

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Аргумент, апелювати, локальний, преференція, адаптація.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу? (15 балів)

Открывать книгу, открывать счёт в банке, открывать дверь; принимать меры, принимать участие.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А фахівець в галузі нанотехнологій
- Б народи з схожими культурами
- В упродовж семестру

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

33 комплекси – 33 комплекса; найбільш ефективніша роль – найбільш ефективна роль – найефективніша роль; пане Юрію – пане Юрій; житель будинку – мешканець будинку; 2 телефона – 2 телефони; довідку видано читачу Степаненку О.І. – довідку видано читачеві Степаненку О.І. – довідку видано читачу Степаненкові О.І.

Варіант 2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А безготівковий, запродажний, коносамент, надбання
- Б договір, надлишковий, позов, надання
- В доповідач, заказник, кварта́л, ва́ловий
- Г ринковий, податко́вий, фаховий, завдання

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А ф'ючерсний контракт, дистриб'ютор, комп'ютерна біржа, альянс
- Б декларування цін, авансування, цінноутворення, імміграція
- В бізнес, стимул, дезінтеграція, Дізель
- Г блок-система, віце-президент, сільськогосподарський, м'ясо-молочний

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Заслухавши доповідь заступника директора, збори трудового колективу ухвалили рішення з розглянутого питання.
- Б План курсової роботи складається, опрацювавши необхідну літературу.
- В Укладаючи документ, пам'ятайте про вимоги до його мови.
- Г Закінчуючи доповідь, подякуйте за увагу до вас.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Щоб зберегти пам'ятки культури, необхідні для «моральної , духовної осілості» людей, замало тільки платонічної любові до своєї країни – любов повинна бути діяльною.
- Б Розрахована на студентів економічного університету, лекція «Україна у світовому співтоваристві» знайомить із співпрацею України а ООН.
- В Якщо ви хочете, щоб ваш бізнес процвітав, а вас високо цінували як надійного ділового партнера, використовуйте найменшу нагоду для виявлення уваги до своїх клієнтів чи колег.
- Г І ще один нюанс: відсутність звертання трактується як зневага до адресата і порушення етикету ділового листування.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А береги́ (множ.), кіловатів, найбільш серйозний, Сергію Антоновичу
- Б Софіє Володимирівно, Ігоре, повірмо, десятьома
- В більш складний, (по) місцях, пане керівнику, (на) блакитнім (небі)
- Г молитов, (по) селам, пане Юрій, покличмо

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Пріоритет, легітимний, превалювати, екстраординарний, імітація.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу? (15 балів)

Переводить время, переводить деньги по почте, переводить текст; отменить встречу, отменить статью закона.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А вперше банки виникли за феодалізму
- Б фестивалі у Львові
- В виняток з правила

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

103 варіанта – 103 варіанти; найбільш активніша ланка – найбільш активна ланка – найактивніша ланка; пам'ятник архітектури – пам'ятка архітектури; 4 економісти – 4 економіста; Тетяно Василівно – Тетяно Василівна – Тетяна Василівно; довідку видано

студенту Колеснику О. І. – довідку видано студентові Колеснику О.І. – довідку видано студенту Колесникові О. І.

Варіант 3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.(68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А з́робіток, рíнковий, кошторіс, по́зичка
- Б опто́вий, видáтки, ви́трати, надли́шок
- В фі́рмовий, заставна́, контра́ктовий, податко́вий
- Г марке́р, добуток, дебіто́р. надба́ння

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А тріумф, стимул, дезінформація, ситует
- Б на жаль, будь- ласка, добридень, до побачення
- В інтелектуальний, нетто, ірреальний, інновація
- Г депозит, дивіденд, експеримент, ідентифікувати

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Дотримуйтеся мовленнєвого етикету, спілкуючись із клієнтом.
- Б Отримавши листа з негативною інформацією, не поспішайте відповідати: краще переспіть із думками.
- В План дій складається, опрацювавши всі документи.
- Г Підписуючи документ, обов'язково уточнюйте дату.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Ділова кореспонденція, бездоганно оформлена, – це свідчення вашої поваги до адресата.
- Б Пишучи ділового листа, завжди слід дбати про того, кому він адресований.
- В Кореспонденція повинна бути обличчям – вашим чи вашої компанії, обличчям настільки виразним і неповторним, щоб навіть не глянувши на підпис адресат знав би, що це написане Вами!
- Г Звичайно, сторони, що домовляються, повинні вести відкриті, дружні, партнерські переговори.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А Олеже, двадцятьох, Соломіє Іванівно, Коваленка Івана
- Б найвищий, Бойко Любові, декількох, зростаючий
- В Ігорє, більш вдаліший, ректори, одинадцятєро
- Г завідувач, бачачи, менш відповідально, лекторе Петренко

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Лаконічний, сфера, інвестор, преференція, бінарний.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення. (15 балів)

Професійний, професіональний (футболіст, обов'язок), особовий, особистий (справа, підпис).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А впродовж останнього століття
- Б зміни в зв'язку з...
- В повернутися зі школи.

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

32 фахівця – 32 фахівці; добродію студенте – добродію студент – добродій студенте; найбільш докладніша доповідь – найбільш докладна доповідь – найдокладніша доповідь; виборча компанія – виборча кампанія ; 44 економісти – 44 економісти; довідку видано

клієнту Левчуку О.І. – довідку видано клієнтові Левчуку О.І. – довідку видано клієнту Левчукові О.І.

Варіант 4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А показник, надлишковий, закупка, індустрія
- Б пеня, показник кількарізвий, інкасо, позначка
- В відправник, відсотковий, вичерпний, центнер
- Г дворазовий, договірний, поняття, закупний

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А білль, іммігнація, інновація, ірраціональний
- Б Лук'яненко, Льюшин, Воробйов, Тимофеев
- В ризький, сиваський, кременчуцький, паризький
- Г ідентифікувати, депозит, дивіденд, експеримент

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Готуючи презентацію курсової роботи, слід пам'ятати про неможливість інформаційного перевантаження слайдів.
- Б Розробляючи слайди для презентації, вони повинні бути витриманими по відношенню до кольорів.
- В Ознайомившись зі змістом курсової роботи, викладач зробив деякі зауваження.
- Г Студент, отримавши зауваження керівника курсової роботи, приділив увагу написанню висновків.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Ультимативні вимоги – це вже не переговори, а спроба вирішити проблему в односторонньому порядку.
- Б Не пишіть довгих листів: в електронній пошті стислість доречніша, ніж зайва літературність і емоційність.
- В Зазвичай візитна картка повинна мати чорний текст на білому тлі, норми суворого етикету не рекомендують відходити від цієї гами.
- Г Постачальник, отримавши, підписаний покупцем, проект договору разом із протоколом розбіжностей, зобов'язаний протягом 20 днів розглянути його.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А Наталіє Юрїівно, тратьмо, студенте Іваненко, (на) зовнішнім (ринку)
- Б директори, менш серйозний, друже Євгене, (по) відділеннях
- В ректори (множ.), більш високий, Ігорю, двадцятьох
- Г НБУ встановила, якнайвигідніший, лекторе Воробйов, Іваненка Степана

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Прерогатива, лаконічний, сфера, легалізація, компенсація.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення. (15 балів)

Інформативний, інформаційний (канал, характер), виплата, оплата (авансу, додаткової праці).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А відомі з шкільного курсу терміни
- Б записати в свій конспект
- В подія в житті людини

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

Добродію пасажире – добродію пасажир – добродій пасажире; найбільш детальніший аналіз – найбільш детальний аналіз –детальніший аналіз; 22 чоловіка – 22 чоловіки;

виборча компанія – виборча кампанія ; 23 нотаріуси – 23 нотаріуса; довідку видано позивачу Іваненку О.І. – довідку видано позивачеві Іваненку О.І. – довідку видано позивачу Іваненкові О.І..

▪ **для спеціальностей правознавчого профілю**

Варіант 1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А значущий, доповідач, громадянин, випадок
- Б позов, фаховий, господарський (суд), дізнання
- В безвізний, пред'явник, привід (до слідчого), правничий
- Г виселення, податковий, завдання, кредиторський

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А зростання, кредитування, відношення, статей
- Б пенні, комісія, ват, Ватт
- В Лихачов, Серов, Нехорошев, Аляб'єв
- Г Генеральний прокурор України, Конституційний Суд України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Заслухавши звіт голови комісії, члени висловили свою згоду із зробленими зауваженнями.
- Б Ознайомившись зі змістом підготовленої довідки, виникли зауваження щодо пунктів 1, 5.
- В Затримавши підозрюваного, пред'являють обвинувачення.
- Г Суддя не прийняла рішення, вимагаючи додаткових доказів.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Об'єктивна сторона злочину – один з елементів складу злочину, що охоплює зовнішні події, тобто діяння злочинця, й пов'язані з ними суспільно небезпечні наслідки.
- Б Розгляд справ у судах відбувається відкрито, крім випадків установлених процесуальним законом.
- В Офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, здійснений судом у порядку, передбаченому КПК.
- Г За правилами ч.1ст.296 ЦПК України, апеляційну скаргу подає апеляційний суд першої інстанції, який ухвалив оскаржуване судові рішення.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А (по) залах, працюючий, щонайменше, Петренком Юрієм
- Б пане суддя, більш ретельніший, студентів Шевчукові, давайте підтримаємо
- В Шевчук Ганні, ректори (множ.), найбільш детальний, (на) судовім (засіданні)
- Г завідувач, бачачи, менш відповідально, лекторе Петренко

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Легітимний, імміграція, екстраординарний, ідентичний, інвестор.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення. (15 балів)

Інформативний, інформаційний (лекція, служба), виплата, оплата (авансу, додаткової праці).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А подія в житті людини
- Б записати в свій конспект
- В відомі з шкільного курсу терміни

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

Добродію студенте – добродію студент – добродій студенте; найбільш уважніший студент – найбільш уважний студент – уважніший студент; 22 фахівця – 22 фахівці; виборча компанія – виборча кампанія ; 23 юристи – 23 юриста; довідку видано позивачу Шевчуку О.І. – довідку видано позивачеві Шевчукові О.І. – довідку видано позивачу Шевчукові О.І..

Варіант 2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А покажчик, відчужити, громадянин, позов
- Б ознака, феномен, випадок, помилка
- В пільговий, ринковий, вирахування, навчання
- Г господарський (суд), залоговий, батьківство, кредиторський

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А Центральна Рада, Конституційний Суд України, Херсонський державний університет, День Незалежності України
- Б Беляев, Андреев, Виноградов, Тістоїдов
- В тон на жаль, будь ласка, добридень, до побачення
- В інтелектуальний, нетто, ірреальний, інновація

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Занотувавши матеріал, студент має можливість краще його запам'ятати.
- Б Слід уважно читати документ, ставлячи на ньому свій підпис.
- В Заарештовуючи порушника, він чинив опір.
- Г Проводячи допит підозрюваного, намагайтесь не відходити від заздалегідь спланованої послідовності запитань.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Докази, подані з порушенням вимог, не приймаються, якщо сторона не доведе, що докази подано несвоєчасно з поважних причин.
- Б Рішення або ухвала суду, якими закінчено розгляд справи, що набрали чинності, а також судовий наказ, можуть бути переглянуті у зв'язку з нововиявленими обставинами.
- В Усиновленого та його нащадків, з одного боку, та усиновлювача і його родичів – з другого, порівнюють до родичів за походженням.
- Г Ніхто не може бути заарештований або утримуватися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на рідставах та в порядку, встановлених законом.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А (по) залам суду, директори, давайте проведемо (експеримент), більш раціонально
- Б Андрію Антоновичу, ректори (множ.), більш доступний, курсантові Шевчуку
- В (по) аудиторіях, п'ятдесятюма, Шевченко Оксани, Оксано Іванівно
- Г пані Наталіє, пане прокуроре, (на) зовнішньому ринку, знайдімо (вихід)

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Пріоритет, конвенція, прерогатива, координувати, континент.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення. (15 балів)

Професійний, професіональний (футболіст, обов'язок), особовий, особистий (справа, підпис).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А повернутися зі школи
- Б зміни в зв'язку з...
- В впродовж останнього року

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

42 громадянина – 42 громадянину; добродію читачу – добродію читач – добродій читачу; найбільш докладніша доповідь – найбільш докладна доповідь – найдокладніша доповідь; виборча компанія – виборча кампанія ; 23 юристи – 23 юриста; довідку видано викладачеві Проценку О.І. – довідку видано викладачеві Проценкові О.І. – довідку видано викладачеві Проценкові О.І..

Варіант 3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А черговий, вєсти, правник, громадянїн
- Б подання, рапорти, усиновити, спростування
- В прощений (учинок), поправні(заклади), перекуїпка, договір
- Г випадок, наклеп, поняття, два рапорти

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А суб'єкт, Мін' юст, віце-прем'єр, бюлетень
- Б акумуляція, еміграція, імміграція, ірреальний
- В 2-хгодинний, 19-річний, 50-тиріччя, 10-бальний
- Г контрастний, агентство, швидкісний, корисний

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Перечитуючи текст, розумієш, що багато думок заховав автор між рядками.
- Б Не можна навчитися говорити, не вміючи думати.
- В Читаючи листа, відчувається, що його автор був у стані афекту.
- Г Залишаючи посаду, матеріально відповідальна особа повинна передати цінності по акту.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Викладені у формі офіційно-ділового стилю, матеріали задовольняють потреби писемного спілкування в різних ділових ситуаціях.
- Б У разі невиконання зобов'язання щодо повернення предмета позики настають правові наслідки, встановлені договором або законом.
- В Якщо боржник видав кредиторіві борговий документ, кредитор, приймаючи виконання зобов'язання, має повернути його боржникові.
- Г Вартість втраченого житла відшкодовують, виходячи з ринкових цін, що діють на момент звернення громадянина про відшкодування шкоди.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А встановила, якнайвигідніший, лекторе Воробйов, Іваненка Степана
- Б обома, використовуваний, двадцятьома, Іваненко Іванною
- В прокуророві Шевчукові, доповідатимемо, грузинів, менш вагомїший
- Г пане прокурор, (на) судовому (засіданні), бачачи, менш відповідально

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

ідентифікувати, амбасада, континент, контингент (студентів).

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуєтесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу? (15 балів)

Поднимают вопрос, поднимают голову; совершают денежные операции, совершают нападение, совершают преступление.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А. Уживання розділових знаків
- Б. Документи у папці
- В. Текст з посібника.

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

23 примірника – 23 примірники; найбільш активніша ланка – найбільш активна ланка – найактивніша ланка; пам'ятник архітектури – пам'ятка архітектури; 4 помічники судді – 4 помічника судді; Надіє Олександрівно – Надіє Олександрівна – Надія Олександрівно; слово надано магістранту Крутеню О.І. – слово надано магістрантові Крутеню О.І. – слово надано магістранту Крутенєву О.І..

Варіант 4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А майдановий, експертний, домова книга, перекупка
- Б пред'явник, бюлетень, позачасовий, договір
- В джерело, відправник, навчання, типовий (проект)
- Г майновий, кредитор, заповідач, експерт

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А авторитаризм, криміналіст, аналітика, триумф
- Б президент, претендент, претензія, пресинг
- В білль, ірраціональний, нетто, аннали
- Г суб'єктивність, кон'юнктура, ком'юніке, досье

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Позичальник, порушуючи строки повернення кредиту, зобов'язується сплатити банку пеню.
- Б Дослідивши надані сторонами матеріали справи, суддя вважає, що позов може бути задоволений.
- В Вивчаючи матеріали будь-якої справи, намагайтеся не відкидати на перший погляд незначні факти.
- Г Провівши слідчий експеримент, у мене з'явилися сумніви щодо участі підозрюваного в пограбленні.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Шкода, завдана у стані крайньої необхідності, має бути відшкодована особою, яка її завдала.
- Б Стаття 23 ЦК України передбачає, що особа має право на відшкодування моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її прав.
- В Згідно зі ст. 1167 ЦК, моральну шкоду, спричинену фізичній особі відшкодовує винна особа в повному обсязі.
- Г Відповідно до ст. 386 ЦК України, власник, права якого порушені, має право на відшкодування завданої йому як майнової, так і моральної шкоди.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А фахівцеві Крамаренку, Олени Макаренко, уявімо, найпростіший
- Б перепрошуємо, (по) сторінках, вибачаюсь, Тетяно Олегівно
- В Беляєвій Ірини, більш самостійний, п'ятидесяти, зазначимо
- Г (на) внутрішнім (ринку), зобов'язуємося, Кулинича Владислава, дві п'ятих

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Репродукувати, легалізація, компенсація, домінувати, дефект.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримустесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу? (15 балів)

Принимать меры, принимать участие; совершать денежные операции, совершать нападение, совершать преступление.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

А фахівець в галузі технологій

Б народи з схожими культурами

В упродовж семестру

5 Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

23 нотаріуси – 23 нотаріуса; найбільш ефективніше рішення – найбільш ефективне рішення – найефективніше рішення, панеГеоргію – пане Георгій; житель будинку – мешканець будинку; 2 телефона – 2 телефони; довідку видано адвокату Степаненку О.І. – довідку видано адвокатові Степаненку О.І. – довідку видано адвокату Степаненкові О.І.

▪ **для спеціальностей біологічного профілю**

Варіант 1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів).

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А авітаміні́з, вірусоло́гія, дарвіні́зм, гідрофі́т

Б вакуо́льний, інкуба́торний, генотиповий, гомологі́чний

В збу́дження, мейо́з, епіста́з, лімфа́

Г інкрéт, літора́ль, до́слідження, мікробіоло́гія

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

А еволюці́но обумовлені, молекулярно-генетичний і клітинний рівні, прока́ріоти

Б ціано́бактерії, еука́ріоти, гістоновими білковими молекулами

В синьо́зелені водорості, багатоклітинні організми, живлення гетеротро́фне

Г еука́ріотичні клітини, мікротрубочки, багатоклітинні з дифференціюванням

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

А Чинники, які здатні проникати в соматичні або зародкові клітини живих організмів і викликати мутації, отримали назву мутагенів

Б До найбільш активних мутагенів належить іонізуюче випромінення та ультрафіолетові промені

В Хімічні мутагени здатні впливати на спадкову основу як прямо, так і опосередковано

Г Лікарняні препарати, як хімічні речовини різної структури, є чужорідними для людського організму

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

А У печінці рівень глутатіону був найвищим у вівці, а найнижчим у великої рогатої худоби

Б Відмінності були значними у великої рогатої худоби, свині і коня, але не у кроля і морської свинки

В Лише у морської свинки активність цього ензиму була вищою в печінці

Г Показник активності ензиму був подібним у сліпій кишці великої рогатої худоби і свині.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

А головна біль, багато підготовлено статтів, писати лист, більш складніша ситуація

Б Михайле Петровичу, правильний варіант, біологічний процес, равлик

В В'ячеславові Коваленку, похилого віку, велика рогата худоба, баланс організму

Г ядерна оболонка, мембрани типової будови, генетичний матеріал, нуклеотиди

2. Доберіть українські відповідники до слів (10 балів)

Аргумент, апелювати, локальний, преференція, адаптація.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу? (15 балів)

Открывать книгу, открывать счёт в банке, открывать дверь; принимать меры, принимать участие.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А фахівець в галузі біохімії
- Б народи з схожими культурами
- В упродовж року
- Г існувати у вигляді

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

42 спеціалісти – 42 спеціаліста; найбільш ефективніша роль – найбільш ефективна роль – найефективніша роль; добродію Максиме – добродію Максим; житель міста – мешканець міста; 4 телефона – 4 телефони; довідку видано читачу Коваленку В.Ф. – довідку видано читачеві Коваленку В.Ф. – довідку видано читачу Коваленкові В.Ф.

Варіант 2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А генотоксичний, лімфобічний, пігментний, мікосомальний
- Б порожнина, лейкома, квітка, міозин
- В мікросудина, нейрохірургія, паразитування, нефрологія
- Г суглобовий, моллюкоподібний, потенціалкерований, тромбоцитарний

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А хромосома кільцева, сальмонелла, холерний вібріон
- Б амебодічний рух, стафілококи, система збереження
- В структурно хімічна і функціональна організація, неорганічні речовини, цитозоль
- Г мембранні потоки, утворення мультиферментних компонентів, ферменти

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Іноді під час другого мейотичного поділу направляючі тільця не зникають, а зберігаються
- Б Сучасні молекулярно-генетичні методи дозволяють діагностувати мозаїцизм на клітинному та тканинному рівнях
- В Якщо мутація домінуюча, вона проявиться у відповідних клітинах і призведе до тяжкого захворювання
- Г Методами аналізу генів людини визначено та ідентифіковано генетичну гетерогенність багатьох спадкових хвороб

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Для фізіологічного перебігу вагітності важливе нормальне функціонування системи гемостазу та його гравітарна адаптація
- Б Використання зазначених методів дозволило визначити порушення рівноваги між про- і антикоагулянтною ланками системи зсідання крові
- В Встановлено, що інформативними тестами для виявлення активації системи зсідання крові у корів є визначення вмісту розчинних фібрин-мономерних комплексів, функціонально неактивних форм протромбіну та активності протеїну С
- Г До алгоритму діагностики розвитку тромбофілії, також можна віднести – тести визначення концентрації фібриногену, ПРФ та фібринолітичного потенціалу

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А фахівцеві відділу, конференція відбулася у цьому році, органічні речовини, ссавці
- Б на чолі із Ігорем Пилипенко, вибачаюсь, олімпіада по біології, приймати участь
- В Василеві Федоровичу, згідно із програмою, еволюція життя, генетична інформація
- Г спадкова інформація, орфофізіологічна організація, багатоклітинність, живі форми

2. Доберіть українські відповідники до слів (10 балів)

Пріоритет, легітимний, превалювати, екстраординарний, імітація.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу? (15 балів)

Переводить время, переводить деньги по почте, переводить текст; отменить встречу, отменить статью закона.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

А вперше молекулярна біологія виникли як наука в 30-х роках ХХ століття

Б експедиція у Львові

В виняток з правила

Г у залежності від потреб

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

212 біологи – 212 біолога; найбільш активніша ланка – найбільш активна ланка – найактивніша ланка; пам'ятник архітектури – пам'ятка архітектури; 14 лабораторій – 14 лабораторії; Ольго Михайлівно – Ольго Михайлівна – Ольга Михайлівно; довідку видано студенту Ястребу Олександрові – довідку видано студентові Ястребу Олександрові – довідку видано студенту Ястребові Олександрові.

Варіант 3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А суглоб, генокопія, нейтрон, міофібрил

Б міофібрил, флёма, звуження, ядро

В флора, паразитизм, квартал, популяція

Г схрещування, мікросома, рефлекс, надбання

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

А процеси життєдіяльності клітин, властивості біомембран, десмосоми

Б напівпроникний ліпідний бішар, ендоплазматична сітка, макро-молекули

В цитоплазматична мембрана, білки біомембран, піноцитоз

Г амфіполярні властивості фосфоліпідів, макромолекули, дифузія газів

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

А Унікальна властивість молекули ДНК подвоюватися перед поділом клітини називається реплікацією.

Б Реплікація відбувається в ядрі під час Б-періоду інтерфази.

В На даний час хромосоми під світловим мікроскопом не виявляються.

Г Ферменти, що названі топоізомеразами, розривають і заново зшивають окремі нитки ДНК, допомагають розкручуванню спіралі.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

А Для зажиттєвої діагностики токсоплазмозу запропоновано значну кількість лабораторних методів, однак їх ефективність не завжди відповідає вимогам фахівців ветеринарної медицини.

Б У дослідах було використано 48 голів великої рогатої худоби різних порід та за різних умов утримання.

В Результати досліджень сироваток крові проведених за допомогою імунного біосенсора показали його вищу ефективність щодо виявлення в організмі великої рогатої худоби збудника одноклітинного паразитичного організму.

Г Не встановлено суттєвої різниці у ступені зараження збудником токсоплазмозу організму самців та самок великої рогатої худоби.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

А хордові тварини, сонячна енергія, найкращі показники, водне середовище

Б Алло Григорівно, утворення клітин, клітинний рівень організації життя

В студентові Максименко Сергієві, біологія є вчителькою життя, рахує по пальцям
Г комплекси органічних молекул, аеробні бактерії, каталітичні властивості РНК і білків

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Лаконічний, сфера, інвестор, перевага, бінарний.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення. (16 балів)

Професійний, професіональний (біолог, обов'язок), особовий, особистий (справа, підпис).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

А впродовж останнього століття

Б зміни в зв'язку з...

В повернутися зі школи

Г об'єднуються з вуглеводними або ліпідними молекулами

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (23 бали)

18 ферментів – 18 ферменти; добродію студенте – добродію студент – добродій студенте; найбільш докладніша доповідь – найбільш докладна доповідь – найдокладніша доповідь; рятувальник за професією – рятувальник за професією; 52 молекули – 52 молекул; довідку видано викладачу Сімченку С.В. – довідку видано викладачеві Сімченку С.В. – довідку видано викладачу Сімченкові С.В..

Варіант 4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А паразитологія, вимога, рефлексія, лімфогранулематоз

Б показник, расизм, тепловіддача, епістаз

В потенціал, гемоглобін, імунітет, амітоз

Г мікросомальний, популяційно-генетичний, міокардіальний, вичерпний

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

А іонні канали, численні білки-переносники, осмос

Б кровеносні капіляри, мікро-філаменти, мембрані ліпіди

В аерогематичний бар'єр, глікопротеїди, еукаріотичні клітини

Г компартиментация клітини, гліколіпіди плазмолем, піноцитоз

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

А Ядро круглої, кулеподібної, але може бути й іншої форми: паличкоподібне, серпоподібне, лопатеве

Б Ядерна оболонка вкриває ядро, формує компартмент, маючий специфічний хімічний склад, який сприяє ходу важливих молекулярно-генетичних процесів

В Зовні ядро також вкрите мікрофіламентами, які є елементами цитоскелета клітини

Г Певна частина білків складає основу ядра у вигляді мікрофіламентів і ядерної пластинки – сітки білкових ниток, що вистилає внутрішню поверхню ядра

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

А Тривалість життя, тривалість господарського використання, вік у лактаціях і довічну продуктивність досліджували за матеріалами зоотехнічного обліку

Б Тривалість та ефективність використання корів, залежать від величини їх надою, за першу лактацію

В Найбільша тривалість життя, господарського використання і кількість лактацій були у корів, які за першу лактацію мали обсяг надою до 4000 кг молока

Г Найвища довічна продуктивність була у корів, які за першу лактацію мали надій 6000–6999 кг молока

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

А рецептори клітин, сигнальна молекула у клітинах, методи клонування, скелетні м'язи

Б більш зрозуміліший, треба берегти гнізда птахів, саме завдяки ньому, згідно інструкції
В плазматична мембрана, відповідно до планування, нейромедіатори, щілиноподібні контакти

Г елементарна одиниця будови хроматину, активність гену, гетерохроматин

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Прерогатива, лаконічний, сфера, легалізація, компенсація.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення. (16 балів)

Інформативний, інформаційний (канал, характер), виплата, оплата (авансу, додаткової праці).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

А відомі з шкільного курсу терміни

Б записати в свій конспект

В подія в житті людини

Г включають ген в роботу

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (23 бали)

Добродію професоре – добродію професор – добродій професоре; найбільш уважніший студент – найбільш уважний студент – уважніший студент; 82 ділянки – 82 ділянок; виборча компанія – виборча кампанія; 76 фактори – 76 фактора; оголошено подяку професору Мойсієнку І. І. – оголошено подяку професорові Мойсієнку І. І. – оголошено подяку професору Мойсієнкові І. І.

▪ **для спеціальностей екологічного профілю**

Варіант 1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (15 балів)

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А дигрeсія, діоксін, епіфітoтія, іхтіофaг

Б інфлюація, іригація, епідемія, кадастр

В карантін, катаклізм, коадаптація, нанопланктон

Г кольматаж, номадизм, пандемія, синергізм

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

А споруда рибопропускна, еволюційно обумовлені, танатоценоз, «цвітіння» води

Б чинникові екологія, ціанобактерії, чисельність промислова, шосе

В неттопродукція, синьо-зелені водорості, льодостав, донний лід

Г деревостан насінний, гібридизація, інвайронментальне планування

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

А Ознакою екосистем, найбільш важливою є їхнє формування з живих організмів із різними типами живлення

Б Співтовариство живих організмів і неживе середовище, що функціонують спільно й утворюють екологічну систему або екосистему

В Екосистема – єдиний природний організм, створений за тривалий період живими організмами і середовищем їхнього існування і де всі компоненти тісно пов'язані шляхом обміну речовиною та енергією

Г Популяція – біологічна одиниця, у формі якої існують види рослин, тварин і мікроорганізмів

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

А При будь-якому біологічному дослідженні виникає необхідність розмежування матеріалу на певні одиниці, далі яких розподіл уже не проводиться

- Б** Популяція є цеглиною з якої і розпочинається власне екологія організмів будь-якої екосистеми є першою надорганізмовою біологічною системою
- В** Найістотнішими параметрами популяцій є динаміка чисельності особин, структура – вікова, статева, просторова, ієрархічна і густина населення
- Г** В загальних рисах під популяцією розуміють групу організмів одного біологічного виду, що займає певну територію та вирізняється наявністю серед цих організмів функціональних зв'язків та спільності структур

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А** головна біль, багато підготовлено доповіддів, писати лист, більш складніша ситуація
- Б** Миколо Анатолійовичу, правильний варіант, екологічний процес, равлик
- В** Володимирові Коробову, похилого віку, ланцюги розкладу, ядерна оболонка
- Г** баланс організму, мембрани типової будови, генетичний матеріал, біоредуктори

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Аргумент, апелювати, локальний, преференція, адаптація.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу? (15 балів)

Открывать книгу, открывать счёт в банке, открывать дверь; принимать меры, принимать участие.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

- А** фахівець в галузі геостатистики
- Б** народи з схожими культурами
- В** упродовж року
- Г** існувати у вигляді

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

52 екологи – 52 еколога; найбільш важливіша роль – найбільш важлива роль – найважливіша роль; пане ректоре – пан ректоре – пане ректор; житель будинку – мешканець будинка; 2 телефона – 2 телефони; довідку видано лаборанту Майстренку П.С. – довідку видано лаборантові Майстренку П.С. – довідку видано лаборанту Майстренкові П.С.

Варіант 2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А** ста́дність, ста́гнація, фа́уна, на́садження
- Б** стратисфе́ра, та́львег, чага́рник, мікрохіру́ргія
- В** місцепробува́ння, ксерофі́л, згра́я, доміна́т
- Г** звіри́нець, е́втрофіка́ція, ла́ндшафт, мігра́ція

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А** латентний період, мартмаса, оптимізація еколого-економічна
- Б** планування довкілля, седиментація, система збирання побутових відходів багатоканерна
- В** нозологічна геоботаніка, танатоценоз, карликовий рельєф
- Г** угруповання пірогене, ультра-мікроелемент, мембранні потоки

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А** У трофічних ланцюгах всі види речовин послідовно переходять від одного організму до іншого
- Б** Інший напрям притаманна окремим хімічним речовинам, зокрема так званим ксенобіотикам – речовинам, що в природі спочатку були відсутні, а потім синтезовані людиною

В Концентрування речовин у трофічних ланцюгах має важливі наслідки для всієї практики господарювання людини в природних екосистемах

Г Під час поступового надходження забруднюючих речовин самоочищення йде ефективніше, ніж при разових викидах в екосистему величезної кількості ксенобіотиків

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

А В екології та зоології популяції частіше виділяють за ознаками їхнього розподілу на певній території та достатньої відмежованості від популяцій того ж виду.

Б Механізми ізоляції, окремих популяцій, бувають двох типів територіальні та репродуктивні.

В У першому випадку межами між популяціями виступають певні бар'єри: гірський хребет, річка і т.п.

Г У другому випадку причиною ізоляції є неможливість схрещування між особинами різних популяцій.

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

А просторова структура угруповання, фахівцеві відділу, органічні речовини, біомаси

Б спадкова інформація, орфофізіологічна організація, багатоклітинність, живі форми

В цілісність біоценозів, згідно із програмою, еволюція життя, генетична інформація

Г олімпіада по біології, приймати участь в екологічній експедиції, відповідно вимогам

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Пріоритет, легітимний, превалювати, екстраординарний, імітація.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу? (15 балів)

Переводить время, переводить деньги по почте, переводить текст; отменить встречу, отменить статью закона.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

А вперше країнознавство виникло у VI столітті

Б екскурсія у Львові

В виняток з правила

Г у залежності від потреб

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (24 бали)

13 фактори – 13 факторів; найбільш активніша ланка – найбільш активна ланка – найактивніша ланка; стосунки в колективі – відносини в колективі; 22 лабораторій – 22 лабораторії; Олексію Віталійович – Олексій Віталійовичу – Олексію Віталійовичу; довідку видано доценту Семенюку С. К. – довідку видано доцентіві Семенюку С. К. – довідку видано доценту Семенюкові С.К.

Варіант 3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А суглób, генокóпія, нéйтрон, ландшáфтний

Б опромінéння, флóема, звúження, обсяг

В флóра, óптимум, квартáл, популя́ція

Г схрещування, мікросóма, експланта́ція, надбання

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

А умови природно-антропогенні, уміризаль, процеси життєдіяльності клітин

Б уловлювання зольних часточок, рибозагороджувач, макромолекули

В ресурсозбережна технологія, крапельне зрошування, культиген

Г мінливість фенотипна, макро-молекули, рівень гранично допустимий

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

- А Екосистемам, як і усім природним об'єктам, властиві закономірні зміни у часі.
Б Закономірності біологічної еволюції, відкриті Ч. Дарвіним, вже добре вивчені.
В Відкриття самоорганізації в неорганічному світі як протипаги зростанню ентропії має епохальне значення, і його філософські наслідки ще до кінця неусвідомлені.
Г У неживій матерії до саморозвитку здатні відкриті системи, що складаються з підсистем із колективною поведінкою.

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

- А Вивчення популяційної структури виду має надзвичайно важливе теоретичне і практичне значення при здійсненні заходів із раціонального природокористування
Б Важливо знати загальні біологічні властивості виду, а також, як впливає зовнішнє середовище на його формування
В Разом з тим рослини-інтродуценти є не менш активними чинниками при деструктивних змінах екосистем
Г Як правило, інтродукований вид є агресивнішим стосовно до аборигенних видів, йому на початкових етапах людина створює більш сприятливі умови

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

- А сонячна енергія, найкращі показники, водне середовище, тип біопродукційного процесу
Б Ольго Вікторівно, утворення клітин, співмешкання видів в одному ценозі
В деканові Пилипенко Ігореві, згідно розпорядженню, дослідження в екологічній області
Г перезволожені ґрунти, комплекси органічних молекул, умови навколишнього середовища

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Лаконічний, сфера, інвестор, переважність, бінарний.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення. (16 балів)

Професійний, професіональний (біолог, обов'язок), особовий, особистий (справа, підпис).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення ефонічності української мови. (4 бали)

- А впродовж останнього століття
Б зміни в зв'язку з...
В повернутися із експедиції
Г мігрує в лісову зону

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (23 бали)

7 речовин – 7 речовини; добродію студенте – добродію студент – добродій студенте;
найбільш докладніша доповідь – найбільш докладна доповідь – найдокладніша доповідь;
еколог за професією – еколог по професії; 63 організми – 63 організмів; оголошено подяку професору Бойку М.Ф. – оголошено подяку професорові Бойку М.Ф. – оголошено подяку професору Бойкові М.Ф.

Варіант 4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (68 балів)

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А полоніна, вимога, ландшатурміст, санація
Б показник, рефлексія, тепловіддача, псамофіл
В потенціал, ландшатурміст, імунітет, амітоз
Г санаторський, популяційно-генетичний, сангігієнічний, вичерпний

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А середовище природно-антропогенне, сукцесія зоогенна, фітотрон
Б ярусність рельєфу, мікрофіламенти, соціоекосистема глобальна

В перенесення забруднень трансграничне, некроценоз, м'якість води
Г тромб метеорологічний, ізоморфізм систем, дублювання екологічне

1.3. Неправильно побудовано речення в рядку

А В екології розвиток у формі самоорганізації матерії є важливою властивістю екосистем

Б Відкритий характер екосистем зумовлює те, що їхня еволюція визначається внутрішніми особливостями екосистем, які само-розвиваються

В Внутрішнім джерелом самоорганізації екосистем є протиріччя форм та темпів розвитку живого та неживого компонента, їхньої структури

Г Важливим рушієм поступових змін екосистем є процес життєдіяльності організмів

1.4. Пунктуаційну норму порушено в реченні в рядку

А Будь-який біоценоз можна розглядати як складну сукупність трофічних ланцюгів між видами, що входять до складу цього угруповання

Б Чим багатший видовий склад біоценозу, тим різноманітніші напрями і швидкість потоку речовин і енергії

В Ланцюги живлення або канали живлення, якими постійно перебігає енергія прямо чи опосередковано об'єднують всі організми в єдиний комплекс

Г Перший трофічний рівень представлений первинними продуцентами, або автотрофами

1.5. Морфологічну норму порушено в рядку

А компоненти даного біоценозу, стосовно цього, більш доречніший, головне положення

Б рослинний покрив, рецептори клітин, методи клонування, взаємозумовленість існування

В постійні мешканці тундри, відповідно до планування, поверхневі частини ґрунту

Г кліматичні умови, екосистеми найвищої продуктивності, запас рослинної їжі

2. Доберіть українські відповідники до слів: (10 балів)

Прерогатива, лаконічний, сфера, легалізація, компенсація.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення. (16 балів)

Інформативний, інформаційний (канал, характер), виплата, оплата (авансу, додаткової праці).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови. (4 бали)

А тваринні організми складаються з певних елементів

Б записати в свій конспект

В подія в житті людини

Г в рослинному покриві

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір. (23 бали)

Добродію професоре – добродію професор – добродій професоре; найбільш уважніший експерт – найбільш уважний експерт – уважніший експерт; 2 типи – 2 типа; виборча компанія – виборча кампанія; 96 фактори – 96 фактора; довідку видано доценту Сприню О.Б. – довідку видано доцентові Спринь О. Б. – довідку видано доцентові Сприню О. Б.

■ для спеціальностей математичного профілю

Варіант 1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (балів)

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А аргуме'нт, компле'ксне, озна'ка, чисе'льник

Б асимпто'та, косине'ць, пове'рхня, симе'трія

В визначни'к, множина', предме'т, сегме'нт

Г дециме'тр, нескінче'нний, про'мі'жок, санти'метр

1.2. Правильно поєднані числівники з іменниками у таких рядках

А п'ять кілограмів, чотири учасники, півтора місяця

Б п'ять кілограм, чотири учасника, півтора місяці

В двадцять два студента, сім гривнів, одна друга гектару

Г двадцять два студенти, сім гривень, одна друга гектара

1.3. Правильно побудовано речення в рядку

А Місто Суми відсвяткували День незалежності

Б Журі визначили переможців

В Більшість студентів виконує домашнє завдання

Г Газета «Херсонські вісті» опублікували виступ міністра

1.4. Правильну конструкцію граматичного керування подано в рядку

А створити й взяти участь у роботі групи взаємодопомоги

Б створити групу взаємодопомоги та взяти участь у її роботі

В групу взаємодопомоги створити та взяти участь у її роботі

Г створити й приймати участь у роботі групи взаємодопомоги

1.5. Помилка у відмінюванні числівників є у рядку

А Р.в. п'ятисот восьмидесяти шести, п'ятисот восьмидесятьох шістьох

Б Д.в. семистам вісімдесяти семи, семистам вісімдесятьом сімом

В О.в. сьомастами сімдесятьма п'ятьма, сімомастами сімдесятьома п'ятьома

Г М.в. (на) дев'ятистах шістдесяти чотирьох, дев'ятистах шістдесятьох чотирьох

2. Доберіть українські відповідники до слів:

Адміністрація, кон'юнктура, аргумент, ефективний, диференціювати.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу?

Решить загадку, решить задачу, решить судьбу; меры длины, меры по предупреждению, меры объема, меры принуждения.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови.

А Фахівець в галузі нанотехнологій

Б Народи з схожими культурами

В Упродовж семестру

5. Виберіть нормативний варіант перекладу українською мовою, поясніть ваш вибір.

Расходы – розходи, витрати, видатки; займ – займ, позика, позичка; ссуда – зсудження, позика, позичка; отсрочка – відстрочка, відстрочення; залог – заклад, застава; избыток – лишок, надлишок; надбавка – надбавка, накидка, накинєння; неплатёжеспособность – неплатоспроможність, неплатоздатність; наличные – наявні, готівка.

Варіант 2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А завдання', об'єдна'ння, сантима'тр, озна'ка

Б запита'ння, об'є'м, сегме'нт, пове'рхня, предме'т

В знаме'нник, о'бсяг, симетрі'я, про'мі'жок

Г кіло'метр, одина'дцять, чисе'льний, сантима'тр

1.2. Правильно узгоджено прикметники з іменниками у формі роду в рядку

А новий щабель, висока ступінь, університетська філія

Б акційний розпродаж, електронне табло, п'ята авеню

В справедливий рефері, Рівненська АЕС, вища степінь

Г сильна нежить, новий тунель, економічна криза

1.3. Правильно скоординовано підмет із присудком в рядку

А Я з друзями ходили в музей

Б У Херсонському державному університеті навчаються велика кількість студентів

В Виставка-продаж виправдав очікування загалу

Г УПА засвідчила приклад нескореності та свободи

1.4. Нормативні вислови подано в таких рядках:

А завідувач відділу; виконано згідно з планом

Б завідувач відділом; виконано згідно плану

В більш лаконічний виступ; краща за всі робота

Г більш лаконічніший виступ; сама краща робота

1.5. Правильно вжито всі відмінкові форми числівників у рядку

А Р.в. шестисот вісімдесятьох сімох, сорока семи, двохсот сімдесяти двох

Б Д.в. трьомстам дев'яноста двом, ста двом, нулю цілим вісьмома десятими

В О.в. восьмистами п'ятдесятьма сімома, сорока чотирма, дев'яноста вісьма

Г М.в. на чотирьохстах шестидесяти, на п'ятдесятьох двох, у ста сорока семи

2. Доберіть українські відповідники до слів:

Адекватний, рентабельний, концентрувати, конкуренція, диференціювати.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу?

Меры длины, меры объема, меры принуждения; отменить встречу, отменить статью закона.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови.

А Вперше банки виникли за феодалізму

Б Фестивалі у Львові

В Виняток з правила

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір.

Багаточисленний – численний; без всяких підстав – без жодних підстав; більше всього – імовірніше (ймовірніше); більше ніж триста – понад триста; більше того – до того ж, крім того; більшість (переважна більшість) науковців виділяє – науковці здебільшого (переважно) виділяють

Варіант 3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А визна'чник, множи'на, предме'т, нескінче'нний, ко'синець

Б завда'ння, об'є'днання, сантиме'тр, об'є'м

В знаме'тник, о'бсяг, симетрі'я, чисе'льник

Г аргуме'нт, компле'ксне, о'знака, кіло'метр

1.2. Правильно вжито форми власних назв у рядку

А Ознайомити Денисюк Василя Михайловича

Б За відсутності Грицака Миколи Валерійовича

В Видано Ігору Петровичу Проценку

Г Попередити Савчука Степана Ігоревича

1.3. Правильно узгоджено підмет із присудком у рядку

А Виставка-продаж вражала асортиментом продукції

Б Більшість керівників адміністрацій зібрались на збори

В США запропонувала провести конференцію з математики

Г Невелика кількість студентів-іноземців навчаються у Херсонському державному університеті

1.4. Усі форми ступенів порівняння прикметників правильно подано у рядку

- А ближчий, більш рішучий, найхарактерніший
- Б самий найдорожчий, найздоровенніший, найбільш активний
- В більш ефективніший, найбільш дотепний, надзвичайніший
- Г надважливий, сильніший, найбільш практичний

1.5. Правильно вжито всі відмінкові форми числівників у рядку

- А Р.в. трьохста сімдесяти шести
- Б Д.в. дев'ятьомстам вісімдесятьом двом
- В О.в. семистами тридцятьма чотирма
- Г М.в. (на) восьмистах шістдесяти трьох

2. Доберіть українські відповідники до слів:

Конкуренція, процент, адекватний, ефектний, концентрувати.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення.

Громадський, громадянський (обов'язок, транспорт), статут, статус (університету, соціальний)

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення ефонічності української мови.

- А Впродовж останнього століття
- Б Зміни в зв'язку з...
- В Повернутися зі школи.

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір.

Битком набитий – ущерть наповнений, переповнений; братський привіт – братерський привіт; бувший – колишній; бувший у користуванні – уживаний; ведучий інженер – провідний інженер.

Варіант 4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А дещиме'тр, нескінче'нний, про'мі'жок, санти'метр
- Б асимпто'та, косине'ць, пове'рхня, сима'трія
- В аргуме'нт, компле'ксне, озна'ка, чисе'льний
- Г визначни'к, множина', предме'т, сегме'нт

1.2. Правильно утворено усі слова у рядку

- А путівка, пожарник, обвинувачення
- Б обезболювати, львів'яни, англічани
- В однаковий, командний, квартирвинаймач
- Г назначити, співставляти, однаковий

1.3. Не порушено синтаксичних норм у рядку

- А По понеділках заняття відбуваються в четвертому корпусі
- Б Цього року робітники професійно виклали бруківку
- В Такі лекції важко сприймаються студентами
- Г Курсову роботу написано першокурсником

1.4. Правильно узгоджено абревіатури з дієсловами в минулому часі у рядку

- А США погодилось на повне врегулювання стосунків на Сході
- Б ЧАЕС закрила ще два свої блоки
- В Учора ЗМІ повідомило про штормове попередження в нашій області

Г НБУ запропонувало створити загальноукраїнський реєстр кредитних боржників

1.5. Помилка у відмінюванні числівників є у рядку

А Р.в. п'ятисот двадцяти п'яти, п'ятисот двадцятьох п'ятьох

Б Д.в. трьомстам вісімдесяти п'яти, трьомстам вісімдесятьом п'ятьом

В О.в. семистами шістдесятма двома, сімомастами шістдесятма двома

Г М.в. (на) дев'ятистах двадцяти семи, дев'ятистах двадцятьох сімох

2. Доберіть українські відповідники до слів:

Легалізація, компенсація, кореспонденція, сфера, лаконічний.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення.

Округ, округа (автономний, мальовничий), адрес, адреса (службовий, вітальний)

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови.

А Відомі з шкільного курсу терміни

Б Записати в свій конспект

В Подія в житті людини

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір.

Взамін – замість; видержка (виписка) з протоколу – витяг з протоколу; у більшості випадків – здебільшого (переважно); вважати необхідним – уважати за потрібне; ввести в склад – ввести до складу.

▪ **для спеціальностей фізичного профілю**

Варіант 1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А асимпто'та, косине'ць, пове'рхня, симе'трія

Б аргуме'нт, компле'ксне, озна'ка, чисе'льний

В визначни'к, множина', предме'т, сегме'нт

Г дециме'тр, нескінче'нний, про'міжок, санти'метр

1.2. Правильно узгоджено всі іменники з числівниками у рядку

А два примірники, чотири екземпляра, дві третіх розчину

Б двадцять три корпуси, чотири номери, два з половиною місяці

В три гектара, два грузини, півтора параграфа

Г сто два прилада, чотири телефона, із сьомим лютого

1.3. Синтаксичних помилок не допущено в рядку

А Указ підписав Президент України

Б Указ підписаний Президентом України

В Указ підписано Президентом України

Г Указ підписується Президентом України

1.4. Помилка у відмінюванні числівників є у рядку

А Р.в. п'ятисот двадцяти п'яти, п'ятисот двадцятьох п'ятьох

Б Д.в. трьомстам вісімдесяти п'яти, трьомстам вісімдесятьом п'ятьом

В О.в. семистами шістдесятма двома, сімомастами шістдесятма двома

Г М.в. (на) дев'ятистах двадцяти семи, дев'ятистах двадцятьох сімох

1.5. Правильно вжито форму множини іменників у рядку

А Надійшли в продаж ноутбуки, планшети, смартфони

Б Влада АР Крим ліквідує поселення кримських татарів

В Іноді причиною пошкодження електричної мережі є щури

Г До військової частини прибула рота солдат

2. Доберіть українські відповідники до слів:

Адекватний, ефективний, рентабельний, стимулювати, концентрувати.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення.

Девіз, девіза (підписаний, політичний), кар'єр, кар'єра (стрімкий, піщаний).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови.

А Подія в житті людини

Б Записати в свій конспект

В Відомі з шкільного курсу терміни

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір.

Вести себе ввічливо – поводитися ввічливо; у будь-якому випадку – у будь-якому разі; у кращому випадку – у найліпшому разі; вирішити проблему – розв'язати проблему, вирішити задачу (математичну) – розв'язати задачу.

Варіант 2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

А запита'ння, об'є'м, сегме'нт, пове'рхня, предме'т

Б завдання', об'єдна'ння, сантиме'тр, озна'ка

В знаме'нник, о'бсяг, симетрі'я, про'мі'жок

Г кіло'метр, одина'дцять, чисе'льник, сантиме'тр

1.2. Усі іменники треба писати разом у рядку

А термо/устаткування, прес/конференція, держ/стандарт

Б авіа/лайнер, макро/економіка, електро/двигун

В лісо/степ, гео/політика, тонно/кілометр

Г Кам'янець/Подільський, дощо/мір, водо/провід

1.3. Немає логічних помилок у вживанні однорідних членів речення у рядку

А Запрошуємо на роботу програмістів, фармацевтів та інформатиків з вищою освітою

Б В асортименті технічні пристрої: ноутбуки, планшети, телескопи

В Продаємо вітчизняні та імпорتنі ком'ютери

Г Надішлемо Вашу кореспонденцію, буклети, листівки тощо фізичним особам

1.4. Усі іменники правильно узгоджено з числівниками у рядку

А два примірники, чотири екземпляра, дві третіх розчину

Б двадцять три корпуси, чотири номери, два з половиною місяці

В три гектара, два грузини, півтора параграфа

Г сто два прилада, чотири телефона, із сьомим лютого

1.5. Правильно вжито прийменник у рядку?

А Висновок по курсовій роботі

Б Шукати по книжках

В По ініціативі студентів

Г Вхід по перепустках та студентських квитках

2. Доберіть українські відповідники до слів:

Конкурент, процент, ефективний, адміністрація, стимулювати.

3. Утворіть пари словосполучень, розкриваючи дужки. Як називаються підкреслені слова? Дайте їх визначення.

Округ, округа (автономний, мальовничий), адрес, адреса (службовий, вітальний).

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови.

А Повернутися зі школи

Б Зміни в зв'язку з...

В Впродовж останнього року

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір.

Вирішити завдання – виконати завдання; відволікати увагу – відвертати увагу; відзив на дисертаційну працю – відгук про дисертаційну працю; відміняти / відмінити – скасовувати / скасувати; відмічати – зазначати, відзначати, зауважувати.

Варіант 3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А визна'чник, множи'на, предме'т, нескінче'нний, ко'синець
- Б аргуме'нт, компле'ксне, о'знака, кіло'метр
- В знаме'нник, о'бсяг, симетрі'я, чисе'льник
- Г завда'ння, об'є'днання, сантиме'тр, об'є'м

1.2. Усталений зворот вжито згідно з нормами української мови в рядку

- А Слід підвести підсумки поточного року
- Б Згідно закону людина має право на безкоштовне навчання
- В Новий проект прийняли за основу
- Г Тільки в лютому закон набуде чинності

1.3. Усі іменники треба писати разом у рядку

- А мікро/економіка, праце/здатність, напів/автомат
- Б купівля/продаж, атомо/хід, рентгено/грама
- В макро/аналіз, штаб/квартира, теле/автоматика
- Г член/кореспондент, лісо/смуга, чотири/кутник

1.4. Усі іменники правильно узгоджено з числівниками в рядку

- А два львів'янина, чотири листа, півтора тижня
- Б із двадцять четвертим серпня, дві сьомі метра, три львів'янина
- В чотири корпуси, двадцять сім кілограм, тридцять три номери
- Г три пенсіонери, два з половиною сантиметра, півтори гривні

1.5. Помилка в уживанні прийменника є у рядку

- А Звернутися на адресу
- Б Надіслати за адресою
- В Мешкати за адресою
- Г Конверт з адресою

2. Доберіть українські відповідники до слів:

Ідентифікувати, амбасада, континент, контингент (студентів).

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу?

Поднимать вопрос, поднимать голову; совершать денежные операции, совершать нападение, совершать преступление.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови.

- А Уживання розділових знаків
- Б Документи у папці
- В Текст з посібника

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір.

Від несподіванки (радості) – з несподіванки (радості); відноситися до чого-небудь – належати; відноситися до кого-небудь – ставитися; відношення до колег – ставлення до колег; відправна точка – початок.

Варіант 4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.

1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Нормативний наголос у всіх словах подано в рядку

- А дециме'тр, нескінче'нний, про'мі'жок, санти'метр
- Б асимпто'та, косине'ць, пове'рхня, симе'трія
- В визначни'к, множина', предме'т, сегме'нт
- Г аргуме'нт, компле'ксне, озна'ка, чисе'льний

1.2. Усі іменники треба писати через дефіс у рядку

- А прем'єр/міністр, людино/день, віце/президент
- Б авто/контейнер, інженер/механік, Нью/Йорк
- В виставка/продаж, експорт/імпорт, термо/пара
- Г турбо/помпа, пів/Європи, Володимир/Волинський

1.3. Усі іменники правильно узгоджено з числівниками в рядку

- А два учня, три зошити, п'ять студентів, три яруси
- Б три роки, п'ять корпусів, два питання, два автобуси
- В два учні, чотири завдання, півтора кілометри, сім днів
- Г один відвідувач, чотири записи, три стола, двадцять кілограм

1.4. Немає мовностилістичних помилок у рядку

- А навчати математиці, знеболювальні ліки
- Б підписатися на газету, працювати за сумісництвом
- В піклуватися про батьків, знехтувати порадами
- Г не дивлячись на обставини, запобігати знищенню

1.5. Неправильно вжито конструкції з прийменниками у рядку

- А На бажання публіки, згідно з наказом директора
- Б Називати на ім'я і по батькові, піти по ліки
- В Вступати до інституту, книжки для мене
- Г Одружитися на ній, вислати по пошті

2. Доберіть українські відповідники до слів:

Репродукувати, легалізація, компенсація, домінувати, дефект.

3. Перекладіть подані словосполучення. Якого типу мовної норми ви дотримуетесь? Користуючись яким словником ви можете перевірити правильність перекладу?

Решить загадку, решить задачу, решить судьбу; меры длины, меры по предупреждению, меры объема, меры принуждения.

4. Знайдіть і виправте у висловах порушення евфонічності української мови.

- А Фахівець в галузі технологій
- Б Народи з схожими культурами
- В Упродовж семестру

5. Виберіть нормативний варіант, поясніть ваш вибір.

Відчитати за провину – вичитати (кому); вкладати інвестиції – вкладати кошти, інвестувати; в основному – у цілому, загалом, переважно; вступати в силу – набувати чинності; давати добро – схвалювати, підтримувати, погоджувати, згоджуватися.

Основи культури української мови

Контрольна робота №2

Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля

Варіант №1

I. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (25 балів).

1. Завершіть речення, давши визначення науковому поняттю: (12 балів)

А *Культура мови* – це...

Б *Чистота мовлення* як комунікативна ознака полягає...

В ..... – реалізація мовного етикету в конкретних актах спілкування, вибір мовних засобів вираження.

Г *Норма мови* – це...

2. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

2.1. Ознаки літературної мови правильно визначено в рядку

А традиційність, переконливість, інтонаційність, розмовність

Б точність, лаконічність, достовірність, доречність

В наддіалектність, поліфункціональність, унормованість, стильова диференціація

Г етнічність, самотність, територіальна належність, первинність.

2.2. Система умінь і навичок використання знань під час фахового спілкування для передавання певної інформації – це

А фахова мова

Б мовна професійна компетенція

В мовленнєва професійна компетенція

Г комунікативна професійно орієнтована компетенція

2.3. Сукупність мовних і немовних засобів спілкування, якими послуговуються в різних комунікативних ситуаціях, становить

А спілкувальний етикет

Б мовленнєвий стиль

В мовленнєву компетенцію

Г мовлення.

2.4. Повного дотримання норм літературної мови вимагає

А правильність і чистота мовлення

Б точність мовлення

В змістовність мовлення

Г логічність мовлення.

2.5. Акцентуаційна норма – це

А нормативне наголошування слів

Б правильне вживання слів

В правильна вимова звуків і звукосполучень

Г правильне вживання морфем слова

3. Назвіть парадигму мовних формул, якою послуговуються під час вітання. (3 бали)

Варіант №2

I. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля. (25 балів)

1. Завершіть речення, давши визначення науковому поняттю: (12 балів)

А *Мовний етикет* – це сукупність правил...

Б .... – визначальна ознака культури мовлення, що полягає у відповідності його літературним нормам, які діють у мовній системі.

В Володіння різними функціональними стилями, тобто здатність використовувати мовні засоби, оптимальні для конкретної ситуації мовлення, становить...

Г *Стилістичні норми* – це ...

2. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

2.1. Система знань, умінь і навичок, потрібних для ефективного ділового спілкування, – це

А фахова мова

Б мовна професійна компетенція

В мовленнєва професійна компетенція

Г комунікативна професійно орієнтована компетенція

2.2. Галузь мовознавства, що кодифікує норми, стандарти репрезентації мовної системи, – це

- А культура мовлення
- Б культура мови
- В мовленнєвий етикет
- Г мовний етикет

2.3. Глибоке усвідомлення теми й головної думки висловлювання, всебічне та повне розкриття теми, уникнення зайвого передбачає

- А правильність і чистота мовлення
- Б точність мовлення
- В змістовність мовлення
- Г логічність мовлення

2.4. Якісними ознаками культури мови є

- А унормованість, наддіалектність, полі функціональність, стильова диференціація
- Б компетентність, знання й уміння, професійні навички, комунікабельність
- В регламентованість, етикетність, багатомовність, шляхетність
- Г правильність, точність, доречність, лексичне багатство

2.5. Морфологічна норма – це

- А правильне вживання морфем
- Б правильне позначення звуків і звукосполучень на письмі
- В правильне орфографічне написання слів
- Г правила вживання слів

3. Які словесні формули використовують у процесі знайомлення? (3 бали)

Варіант №3

1. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (25 балів).

1. Завершіть речення, давши визначення науковому поняттю: (12 балів)

- А. *Спілкувальний етикет* – це сукупність мовних і...
- Б. Залежністю передовсім від того, наскільки повно і глибоко мовець оцінює ситуацію спілкування, інтереси, стан, настрої адресата, характеризуються такі комунікативні ознаки, як ...
- В. *Комунікативними ознаками* культури мовлення є: ...
- Г ... – це сукупність усіх мовних засобів, якими послуговуються у професійно обмеженій сфері комунікації з метою забезпечення порозуміння між людьми, які працюють у цій сфері.

2. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

2.1. Базовою вимогою культури мови, її основою є

- А змістовність мовлення
- Б логічність мовлення
- В правильність мовлення
- Г доречність мовлення

2.2.Формування мовного етикету визначають чинники, крім

- А обставин, за яких відбувається спілкування
- Б настрою і виховання спілкувальників
- В соціального статусу, фаху, віку, статі, віросповідання суб'єкта й адресата спілкування
- Г національної специфіки

2.3. Різноманітність мовних засобів, оригінальність і самобутність висловлювання визначає

- А доречність мовлення
- Б точність мовлення
- В лексичне багатство й образність мовлення
- Г виразність мовлення

2.4.Реалізація мовного етикету в конкретних актах спілкування, вибір мовних засобів вираження – це

- А культура мовлення
- Б культура мови
- В мовленнєвий етикет
- Г мовний етикет

2.5. Лексична норма – це

- А відбір мовних засобів відповідно до умов спілкування
- Б правильне вживання слів
- В правильне написання слів
- Г правильне вживання словотвірних засобів

3. Які словесні формули вживаються для висловлення власного погляду? (3 бали)

Варіант №4

І. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (25 балів).

1. Завершіть речення, давши визначення науковому поняттю: (12 балів)

- А ... – це відповідність літературним нормам, які діють у мовній системі.
- Б. *Чистота мовлення* як комунікативна ознака полягає...
- В *Спілкувальний етикет* – це сукупність мовних і ...
- Г *Літературна мова* – це унормована...

2. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

2.1. Реалізація мовного етикету в конкретних актах спілкування, вибір мовних засобів вираження – це

- А культура мовлення
- Б культура мови
- В мовленнєвий етикет
- Г мовний етикет

2.2. Система умінь і навичок використання знань під час фахового спілкування для передавання певної інформації – це

- А фахова мова
- Б мовна професійна компетенція
- В мовленнєва професійна компетенція
- Г комунікативна професійно орієнтована компетенція

2.3. Ознаки літературної мови правильно визначено в рядку

- А наддіалектність, поліфункціональність, унормованість, стильова диференціація
- Б точність, лаконічність, достовірність, доречність
- В традиційність, переконливість, інтонаційність, розмовність
- Г етнічність, самотність, територіальна належність, первинність

2.4. Глибоке усвідомлення теми й головної думки висловлювання, всебічне та повне розкриття теми, уникнення зайвого передбачає

- А правильність і чистота мовлення
- Б точність мовлення
- В змістовність мовлення
- Г логічність мовлення

2.5. Реалізація мовного етикету в конкретних актах спілкування, вибір мовних засобів вираження – це

- А культура мовлення
- Б культура мови
- В мовленнєвий етикет
- Г мовний етикет

2.6. Сукупність загальноприйнятих правил реалізації мовної системи, які закріплюються в процесі суспільної комунікації, – це

- А літературна мова

- Б розвинена система стилів сучасної української мови
- В норма літературної мови
- Г національна мова.

3. Назвіть парадигму мовних формул, якою послуговуються під час відмови. (3 бали)

Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок ▪ для спеціальностей економічного профілю

Варіант 1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку є в рядку

- А комп'ютера, управлінського апарату, комітету, каталогу, лізингу
- Б філіалу, авалю, кредиту, розвитку, овердрафту
- В процесу, бізнесу, депозита, аудиту, кодексу
- Г аналізу, фахівця, Китаю, регіону, акредитива

1.2. Граматичну норму порушено в рядку

- А відповідно з рішенням, бажаючи відвідати, результати по тестуванню, по необережності
- Б згідно з планом, охочі відвідати музей, тестування з української мови, через недбалість
- В відповідно до розкладу, ті, хто бажає поплавати, результати рубіжного контролю, через необачність
- Г рухомий рядок, курси для підготовки спеціалістів, за власним бажанням, у справі

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

- А відповідачу, пані Олено Василівно, пане полковнику, добродію Клименко
- Б студенте Іванов, Юрію Івановичу, шановна Ліліє Степанівно, пане професор
- В абітурієнте Каплаух, пане доповідачу, юначе, Віталіє Миколайовичу
- Г товаришу Іване, Василю Івановичу, добродійка Шевченко, пане професоре.

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

- А Дякую Вас за рекомендацію.
- Б Щиро дякую Вам.
- В Дозвольте подякувати Вас за добре слово.

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

Оголошено догану (А) слухач... (Б) Васильчук... (В) Андрі....

2. Доберіть українські відповідники до слів: автономія, аналогія, ідеальний, компенсація, трансформувати (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Общение явление сложное синкретичное. В нем органически переплетены социальные психологические и языковые факторы поэтому изучение коммуникативного акта без комплексного подхода невозможно. Важную* роль в человеческом общении [играет, имеет – виберіть необхідний варіант] язык, а точнее речь (речевая деятельность включающая и речевое поведение) которая является универсальным средством коммуникации. К сожалению языковые характеристики акта _коммуникации изучены мало.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини; (3 бали)

б) слово, позначене*, поставте у простій формі найвищого ступеня; (2 бали)

в) доберіть синоніми до виділеного курсивом іменника; (2 бали)

Варіант №2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.(35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

А кредиту, клінінгу, аудитора, гатунку, альманаха

Б процента, офісу, сертифіката, розділу, параграфу

В держстраху, ксероксу, паперу, колектива, мільйона

Г банку, пакета, відсотку, Широкого Яра, розвитку

1.2. У сполуках *проректор по науковій роботі, екзамен по політекономії, працюють по графіку* порушено мовну норму

А лексичну

Б стилістичну

В морфологічну

Г орфографічну

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А шановний пане викладачу, пане Олександрє, пане Олександрє Володимировичу, юначе

Б Наталіє Анатоліївно, пане ректоре, панянку Маріє, Георгію Сергійовичу

В студенте Петренко, доповідачу Іванів, Сергіє Анатолійовичу, добродію Сергію

Г добродію Литвине, Софіє Володимирівно, пані Тетяно Василівно, пане ректор

1.4. Правильні форми вітання і прощання наведено в рядку

А Доброго ранку! Спокійної ночі! До побачення! Доброго вечора!

Б Добрий день! На добраніч! Моє шанування! Хай Вам щастить!

В До зустрічі! Здрастуйте! Папа! Доброї ночі!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Експериментальну частину дослідження доручили (А) лаборант... (Б) Юрі.... (В) Короленк... .

2. Доберіть українські відповідники до слів: абзац, акцент (робити), екземпляр, ідентичний, ординарний (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни, однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Общественное мнение об уровне общей и профессиональной* культуры каждого сотрудника формируется в зависимости от того придерживается ли он литературного языка принятых норм общения насколько правильно составляет тексты документов.

Владение языком профессионального общения это знание собственно языка профессионального общения т.е. сформированность языковой компетенции успех которой зависит от говорящего как личности с индивидуальными качествами его знания современного украинского литературного языка как основы профессионального* общения умения использовать эти знания и воплощать информацию в текст в зависимости от цели и ситуации.

Завдання:

а) підкреслені однією рискою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини; (3 бали)

б) доберіть до слів, позначених *, пароніми. (4 бали)

Варіант №3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку є в рядку

- А перепродажу, пфеніга, колектора, шансу, чипа
- Б попиту, холдингу, року, промислового сектору, Зеленого Гая
- В хакера, мінімуму, договору, перерахунку, юаня (грошова одиниця)
- Г циклу, центризму, центриста, офісу, олігарха

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А осягнення, розілляти, інтермецо, Києво-Печерська лавра
- Б лялий, різьбярський, марокканець, Таллінн
- В невіщин, у хусці, проїздний, мавп'ячий
- Г возз'єднати, екс-президент, до побачення, будь ласка

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

- А пані Леся, друже Андрію, вельмишановний пане Президенте, Корніє Івановичу
- Б Наталіє Анатоліївно, пане ректоре, панянку Маріє, Георгію Сергійовичу
- В тренере Климчук, товаришу директоре, громадянку Іванова, панна Оксано Михайлівно
- Г товаришу лейтенант, друже Юрій, Євгене Володимирович, Ірино Вікторівно

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

- А Дозвольте подякувати Вас за добре слово
- Б Щиро дякую Вам
- В Дякую Вас за статтю-відповідь

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

За активну участь у підготовці конференції оголосити подяку старшому (А) лаборант... (Б) Куріленк... (В) Станіслав... .

2. Доберіть українські відповідники до слів: абітурієнт, альтернатива, елементарний, індекс, фактор (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (6 балів). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Важной для понимания правовых основ языковой политики является статья 2 «Языковые права человека в Украине» где «каждый гражданин Украины независимо от национальной и этнической *самоидентификации* места проживания политических религиозных или других убеждений пола социального происхождения имущественного состояния имеет право свободно пользоваться изучать и поддерживать развитие любого языка». Ни в одном нормативно-правовом акте однако не встречается вышеуказанное положение согласно которому учитывается не только происхождение личности но и её самоидентификация самоотнесение к культуре или нации.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (2 бали);
- б) доберіть до виділеного курсивом слова український відповідник (2 бали);
- в) поставте знак наголосу в українському слові «гражданин» (1 бал).

Варіант №4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.(35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

- А мультиплекса, імпорту, холдингу, конфлікту, франка

Б концепту, внеску, провайдера, договору, Евереста
В фахівця, Кабула (місто), Кабулу (річка), бізнеса, почерку
Г акта (документ), акту (дія), пеніциліну, Інтернету, менеджера

1.2. Лексичної норми дотримано в рядку

А замісник директора, учбовий рік, слідуючого разу, відношення у групі
Б заступник директора, навчальна частина, наступного року, математичні відношення
В заміщуючий директора, учбове навантаження, на слідуєчий рік, службові відносини
Г виборча посада, учбовий план, слідуєче питання, виключення з правил

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А товаришу директоре, тренере Климчук, громадянку Іванова, панна Оксано Михайлівно
Б вчителько Маріє Степанівно, пане міністр, добродію декане, Андрію Федоровичу
В друже Сергію, Анатолію Михайлович, пані доповідач, Юліє Сергіївно
Г пані Леся, друже Андрію, вельмишановний пане Президенте, Корніє Івановичу

1.4. Неправильні форми вітання і прощання є в рядку

А Доброго ранку! Доброго дня! Спокійної ночі! До зустрічі!
Б Добрий вечір! Добридень! Прощавайте! На все добре!
В До завтра! Хай вам щастить! На добраніч! Добривечір!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю; **2** – -ові, -еві, -єві

Довідку видано (**А**) студент... (**Б**) Петренк.... (**В**) Юрі....

2. Доберіть українські відповідники до слів: адекватний, генерація, імідж, соціальний, унікальний (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (4 балів), поставте розділові знаки (3 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Важной составляющей частью будущей деятельности имиджа и успеха является общение потому что общение один из обязательных элементов общей деятельности людей во всех *сферах* который заключается во взаимодействии как минимум двух субъектов с целью передачи информации взаимовлияния взаимоизменения. Однако язык является не только средством общения. Это также способ восприятия мира отражения его в сознании человека.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою іменники після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (3 бали);
- б) доберіть до виділеного курсивом слова синоніми (2 бали);
- в) знайдіть у тексті прикметник, від якого утворить усі можливі форми ступеня порівняння (4 бали);
- г) у першому реченні словосполучення «составляющей частью» після перекладу замініть на одне слово – іменник (2 бали).

▪ **для спеціальностей правознавчого профілю:**

Варіант №1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.(35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1.Помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку

А ксерокса, орган контролю, пакту, мігранта, нотаріату
Б бандитизму, кредиту, в'ирока, регіону, документа
В процесу, бізнесу, суду, району, кодексу
Г аналізу, фахівця, Китаю, арешту, інформатора.

1.2. Граматичну норму порушено в рядку

А за статутом, згідно з планом, завдати шкоду, (діяти) по шаблону
Б охочі відвідати музей, завдати шкоди, відповідно до рішення, через недбалість
В з особистих мотивів, відповідно до інструкції, результати рубіжного контролю, за обвинуваченням (у чомусь)
Г за ухвалою суду, зважаючи на обставини, курси для перепідготовки фахівців, за власним бажанням,

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А слухачу, пані Олено В'ячеславівно, пане полковнику, добродію Клименко
Б курсанте Іванченко, Юрію Івановичу, шановна Ліліє Степанівна, пане професор
В курсанте Каплаухе, пане доповідачу, юначе, Віталіє Миколайовичу
Г товаришу Іване, Василю Івановичу, добродійка Шевченко, пане професоре.

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

А Дякую Вас за слушну пораду.
Б Щиро дякую Вам.
В Дозвольте подякувати Вас за професійну консультацію.

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

Оголошено догану (А) курсант... (Б) Степанчук... (В) Андрі...

2. Доберіть українські відповідники до слів: автономія, аналогія, ідеальний, компенсація, трансформувати (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Среди основных функций общей теории права и государства едва ли не самой важной и самой сложной для выполнения является функция названная в своё время «интерпретационной». Она заключается говоря *сжато* в выявлении сущности тех явлений которые отражаются понятиями «право», «государство» и производными от них. В какой же мере выполняет (или наоборот не выполняет) эту функцию современное отечественное общетеоретическое правоведение какая научная парадигма и какой концептуально-методологический подход являются наиболее приемлемыми для их осуществления эти вопросы актуальны сегодня.

Завдання:

- підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини, поясніть вибір закінчення (3 бали);
- визначте форму і ступінь порівняння перекладених слів, підкреслених двома рисками (2 бали);
- доберіть синонім до перекладеного виділеного курсивом слова (2 бали).

Варіант №2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

А захисту, захисника, процесу, документа, кодексу
Б наркотика, випадку, сертифіката, інструктажу, кримінала
В Мін'юста, ксероксу, адвоката, суду, бандитизму
Г банку, вандалізма, Широкого Яра, допиту, протоколу.

1.2. У сполюках *відділ по боротьбі з організованою злочинністю*, *екзамен по кримінології*, *чергують по графіку* порушено мовну норму

А лексичну
Б стилістичну

В морфологічну

Г орфографічну

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А клієнте Данилюк, пане суддя, пане Олександрє Володимировичу, юначе

Б Надіє Семенівно, пане ректоре, друже Георгію, панянку Стефаніє

В слухач Іванів, Юріє Анатолійовичу, товаришу водію, добродійко Іванна

Г Софіє Володимирівно, добродію Литвине, пані Тетяно Василівно, пане ректор

1.4.Визначте рядок, у якому наведено правильні форми вітання і прощання:

А Доброго ранку! Спокійної ночі! До побачення! Доброго вечора!

Б Добрий день! На добраніч! Моє шанування! Хай Вам щастить!

В До зустрічі! Здрастуйте! Папа! Доброї ночі!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Звіт доручено підготувати (А) майор... (Б) В. Петренко...

2. Доберіть українські відповідники до слів: абзац, акцент (робити), екземпляр, ідентичний, ординарний. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни, однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (6 балів), поставте розділові знаки (3 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Для решения вопросов формирования нормальной национальной юридической терминологии в 1993 году была создана Государственная комиссия по вопросам правовой терминологии в 1995 году Центр правовой терминологии переводов и словарей. Одним из основных направлений работы Центра является упорядочивание украинской правовой терминологии составление издание словарей различных типов а также создание компьютерных баз данных по правовой терминологии. Перед составлением собственно нормативных словарей важно обработать весь массив лексики зафиксированной в специализированных источниках* в актах законодательства и юридической литературе определить трудности употребления терминов соответствующим образом исследовать их и предложить самый точный и верный вариант для обозначения определенного понятия.

Завдання:

а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (4 бали);

б) поставте наголос у початковій формі слова, позначеного*, (1 бал);

в) визначте форму і ступінь порівняння перекладеної форми слова, підкресленого двома рисками (2 бали).

Варіант №3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Назвіть рядок, у якому є помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку.

А перепродажу, пфеніга, колектора, шансу, чипа

Б попиту, холдингу, року, промислового сектору, Зеленого Гая

В хакера, мінімуму, договору, перерахунку, юаня (грошова одиниця)

Г циклу, центризму, центриста, офісу, олігарха

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

А Єгоров, Лосєв, Серов, Подьячев

Б Писарєв, Аркадьєв, Білий, Беляєв

В Слепцов, Нехорошев, Лесков, Аляб'єв

Г Андрєєв, Гордєєв, Нікітін, Данилов

1.3. У якому рядку всі формули звертання відповідають мовній нормі?

- А пані Леся, друже Андрію, вельмишановний пане Президенте, Корніє Івановичу
Б Наталіє Анатоліївно, пане ректоре, панянку Маріє, Георгію Сергійовичу
В тренере Климчук, товаришу директоре, громадянку Іванова, панна Оксано Михайлівно
Г товаришу лейтенант, друже Юрій, Євгене Володимирович, Ірино Вікторівно

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

А Дозвольте подякувати Вас за добре слово.

Б Щиро дякую Вам;

В Дякую Вас за статтю-відповідь

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1– -у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

За активну участь у підготовці конференції оголосити подяку старшому (А) лаборант... (Б) Куріленк... (В) Станіслав...

2. Доберіть українські відповідники до слів: абітурієнт, альтернатива, елементарний, індекс, фактор. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (8 балів), поставте розділові знаки (1 балів). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Непрофессионально составленный текст инвестиционного соглашения может стать причиной отсутствия механизма защиты прав инвестора от недобросовестных действий (бездеятельности) контрагента. Не следует полагаться только на добросовестность контрагента и общие нормы законодательства об ответственности хозяйствующих лиц а необходимо закрепить в тексте инвестиционного соглашения соответствующие санкции за невыполнение стороной её обязательств. Данное обстоятельство будет выступать в качестве дополнительного (кроме финансового) влияния на контрагента и позволит уменьшить риск невыполнения им своих договорных обязательств.

Завдання:

- а) підкреслені однією ризикою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини та поясніть вибір закінчення; у разі вживання цих слів у перекладеному тексті в родовому відмінку лише поясніть вибір закінчення (6 балів);
б) доберіть до виділеного курсивом слова паронім (1 бал).

Варіант №4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

А акцизу, позову, чинника, конфлікту, фактора

Б концепту, внеску, колектора, клеptomана, В'єтнама

В юрисконсульта, Кабула (місто), Кабулу (річка), вандалізма, розчерку

Г акта (документ), акту (дія), наркотика, Інтернету, підкупа

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

А Одинцов, Немчинов, Філіппов, Лебедев

Б Беднов, Міклошич, Пришвін, Серпілін

В Мещанінов, Нікітін, Тихоміров, Тістоедов

Г Столетов, Ніколаєв, Каменєв, Данилов.

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку.

А товаришу директоре, тренере Климчук, громадянку Іванова, панна Оксано Михайлівно

Б вчителько Маріє Степанівно, пане міністр, добродію декане, Андрію Федоровичу

В друже Сергію, Анатолію Михайлович, пані доповідач, Юліє Сергіївно

Г пані Леся, друже Андрію, вельмишановний пане Президенте, Корніє Івановичу

1.4. Неправильні форми вітання і прощання є в рядку

А Доброго ранку! Доброго дня! Спокійної ночі! До зустрічі!

Б Добрий вечір! Добридень! Прощайте! На все добре!

В До завтра! Хай вам щастить! На добраніч! Добровечір!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Звіт про проведення слідчого експерименту доручено зробити (А) стажер... (Б)

Семенюк... (В) Антон....

2. Доберіть українські відповідники до слів: адекватний, генерація, імідж, соціальний, унікальний **(5 балів)**

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. **(4 бали)**

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (3 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Регистрация изменения имени отчества и фамилии граждан Украины проводится отделом записи актов гражданского состояния по месту их постоянного проживания.

Согласно Кодексу о браке и семье Украины о проведении регистрации названных выше изменений сообщается в орган записи актов гражданского состояния в котором были зарегистрированы рождение и брак лица сменившего имя отчество фамилию.

На основании разрешения выданного в порядке предусмотренном Положением о порядке рассматривания ходатайств о перемене гражданами Украины фамилии имени и отчества заявитель должен в трёхмесячный срок зарегистрировать перемены.

Завдання:

а) підкреслені однією рисою іменники після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (3 бали);

б) поясніть, від чого залежать закінчення в родовому відмінку однини українських перекладених слів, підкреслених двома рисками (4 бали);

в) поставте нормативний наголос в українському відповіднику слова «гражданин». Якої норми ви дотримуетесь? У якому словнику можна перевірити правильність наголосу? (3 бали).

▪ **для спеціальностей біологічного профілю**

Варіант №1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.(35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Назвіть рядок, у якому є помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку.

А осетра, комітету, дикумаролу, каталогу, граніту

Б вида, ланцюга, плаценту, розвитку, ферменту

В процесу, менадіону, метелика, біолога, впливу

Г аналізу, плода, кумаролу, регіону, Херсона

1.2. Граматичну норму порушено в рядку

А відповідно з рішенням, бажаючи відвідати, результати по тестуванню, по необережності

Б згідно з планом, охочі відвідати лабораторію, тестування із біології, через недбалість

В відповідно до розкладу, ті, хто бажає взяти участь в експерименті, результати рубіжного контролю, через необачність

Г рухомий рядок, курси для підготовки спеціалістів, за власним бажанням, у справі

1.3. У якому рядку всі формули звертання відповідають мовній нормі?

А лаборанте, пані Марина Василівно, пане викладач, добродію Кафідов

Б студенте Бутильський, Юрію Лукичу, шановна Лілію Степанівно, пане лікар

В колего Рябченко, пан доповідачу, брате, Наталіє Володимирівно

Г сусіде Денисе, Василю Миколайовичу, добродійка Цікал, пане професоре.

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

- А Дякую Вас за статтю-відповідь!
- Б Щиро дякую Вам!
- В Дозвольте подякувати Вас за добре слово!
- Г Складаю щиро подяку!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

Оголошено подяку (А) студент... (Б) Полянськ... (В) Роман... .

2. Доберіть українські відповідники до слів: апарат, апендикс, апетит, вакансія, компенсація. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Анатомия человека наука изучающая форму и строение человеческого организма а также закономерности развития этого строения в связи с его функцией. Анатомия человека изучает внешние формы тела человека и его органов их конструкцию микроскопическое строение.

Некоторые сведения о строении тела человека в связи с опытом бальзамирования были получены в Древнем Египте содержались в лечебнике китайского императора Гванг Ти (около 3 тыс. лет до н.э.).

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (4 бали);
- б) доберіть синоніми до виділеного курсивом іменника (3 бали)

Варіант №2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

- А коферменту, синтезу, медичного препарату, руху, світу
- Б гена, пошуку, філохінону, паразиту, міліметра
- В епідермісу, ксероксу, паперу, газообміну, мільйона
- Г субстрату, сантиметра, колектива, еритроциту, розвитку

1.2. У сполуках *проректор по виховній роботі, екзамен по біохімії, працюють по графіку* порушено мовну норму

- А лексичну
- Б стилістичну
- В морфологічну
- Г орфографічну

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

- А шановний пане міністре, колего Паніна, пане Олександрє Євгенійовичу, хлопче
- Б Марино Сергійвно, пані Натале, студенте Федоровський, Юрію Івановичу
- В студентко Оленіна, лаборанте Романець, Ігорє Олеговичу, добродію Сергіє
- Г добродію Мельник, Олексію Васильовичу, пані Ірина Іванівна, пане ректор

1.4. Правильні форми вітання і прощання наведено в рядку

- А Доброго ранку! Спокійної ночі! До побачення! Доброго!
- Б Добрий день! На добраніч! Моє шанування! Хай Вам щастить!
- В До зустрічі! Здрастуйте! Папа! Доброї ночі!
- Г На все добре! Бувайте здорові! Щасливо! До скорого!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

Доповідь доручено зробити (А) студент... (Б) Андрі (В) Ракович....

2. Доберіть українські відповідники до слів: баланс, гендер, ординарний, концепт, фокус. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни, однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Зоология тесно связана с другими биологическими науками а также с медициной и ветеринарией. Некоторые разделы зоологии входят как составная часть* в такие комплексные дисциплины как паразитология гидробиология эпизоотология эпидемиология. Так например для медицинской и ветеринарной паразитологии особое значение* имеет изучение животных паразитов человека, домашних и полезных животных и животных переносчиков возбудителей болезней. Зоологические исследования лежат в основе организации мероприятий по борьбе с животными вредителями сельского и лесного хозяйства.

Завдання:

а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (3 бали);

б) доберіть до слів, позначених*, синоніми. (4 бали)

Варіант №3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку є в рядку

А інституту, крововиливу, синтезу, шансу, імпульсу

Б вітаміну, руху, флориста, Києва, субстрату

В епідермісу, мінімуму, конкурента, прорахунку, корму

Г дефіциту, еритроцита, кроку, офісу, організма.

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

А захворювання, розілляти, біотехнологія, природоохоронні заходи

Б тисячорічна боротьба, ушкодження, м'язи, вітамін К

В об'єкт, інститут Пастера, антропогенний прес, фітоценокомплекс

Г дослідження, біогеоценоз, серпоподібно-клітинна анемія, п'явка.

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А студенте Желуденко, друже Микола, вельмишановний пане ректор, Олександре Борисович

Б Ларисо Михайлівна, пане декан, студентко Анастасію, Ігорє Миколайовичу

В доцентє Давидов, кураторє Аршавір Юрійовичу, студентко Максименко, панна Оксано Михайлівно

Г пане деканє, друже Юрій, лаборантє Юліє Юріівно, Ірино Василівно

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

А Дозвольте подякувати Вас за добре слово.

Б Щиро дякую Вам.

В Дякую Вас за статтю-відповідь.

Г Прийміть мою найщирішу вдячність!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

За активну участь у підготовці конференції оголосити подяку старшому науковому (А) співробітн... (Б) Курах... (В) Віктор...

2. Доберіть українські відповідники до слів: аспірація, альтернатива, бактерія, паразит, фактор. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. **(4 бали)**

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (6 балів). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Белки являются главным строительным материалом клетки (пластическая функция) и контролируют все процессы метаболизма клетки (ферментативная или каталитическая функция). Кроме того белки выполняют и другие важные функции в клетке опорно-двигательная (актин миозин тубулин) рецепторная транспортная регуляторная и т. п.).

По своему строению все белки являются полипептидами и состоят из аминокислот соединенных пептидными связями (первичная структура белка). Все разнообразие белков определяется аминокислотным составом порядком расположения аминокислот и их количеством.

Завдання:

а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (3 бали);

б) доберіть до виділеного курсивом слова український відповідник (2 бали).

Варіант №4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.(35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

А онтогенеза, ларингіту, синдрому, конфлікту, біогенезу

Б діабету, внеску, страуса, договору, потенціала

В інфакту, інсуліна, партеногенезу, почерку, кретинізму

Г біоклімату, пеніциліну, фахівця, неврозу, стресу

1.2. Лексичні норми дотримано в рядку

А замісник лабораторії, учбовий рік, слідуєчого разу, відношення у групі

Б заступник директора, навчальна частина, наступного року, біологічні зв'язки

В замішуючий директора, учбоє навантаження, на слідуєчий рік, службові стосунки.

Г виборча посада, учбовий план, слідуєче питання, виключення з правил

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А товаришу директоре, керівнику Іосипчук, громадянку Серова, панна Алло Григорівно

Б дослідниця Ганно, пане керівник, добродію декане, Олексію Михайловичу

В студенте В'ячеславе, Сергію Михайлович, пані доповідач, Юліє Сергіївно

Г пані Наталя, друже Геннадію, вельмишановний пане Президенте, Андріє Івановичу

1.4. Неправильні форми вітання і прощання є в рядку

А Доброго ранку! Доброго дня! Спокійної ночі! До зустрічі!

Б Добрий вечір! Добридень! Прощавайте! На все добре!

В На все добре! Бувайте здорові! Щасливо! Бувайте!

Г До завтра! Хай вам щастить! На добраніч! Добривечір!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Довідку видано (А) студент... (Б) Отич... (В) Олександр...

2. Доберіть українські відповідники до слів: асистент, генерація, еритема, операція, унікальний. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення **(4 бали)**

4. Зробіть переклад українською мовою (4 балів), поставте розділові знаки (3 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Многие птицы рыбы существуют за счет насекомых. Большая их роль и в формировании почв. Разнообразное значение имеют в экосистемах и другие

беспозвоночные. Общеизвестна роль дождевых червей способствующих аэрации почвы распределению в ней гумуса созданию ее структурности. Большое значение имеют земляные клещи нематоды мокрицы многоножки и многие другие повышающие плодородие почв. Велико и разнообразно значение моллюсков как источника корма других животных как фильтраторов воды обеспечивающих ее очищение.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою іменники після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (3 бали);
- б) доберіть до виділеного курсивом слова синоніми (2 бали);
- в) знайдіть у тексті прикметник, від якого утворіть усі можливі форми ступеня порівняння. (4 бали)

▪ для спеціальностей екологічного профілю

Варіант №1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Назвіть рядок, у якому є помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку.

А рівня, льодоходу, обвала, інструмента, мікроорганізму

Б шару, ланцюга, ареалу, нікотину, пункту

В процесу, ґрунту, полігону, некрозу, спеціаліста

Г аналізу, оазису, суходолу, нересту, балансу

1.2. Граматичну норму порушено в рядку

А результати по тестуванню, відповідно з рішенням, бажаючи відвідати, ті, хто бажає прийняти участь в експерименті

Б тестування із екології, через недбалість, згідно з розпорядженням, охочі відвідати лабораторію

В відповідно до розкладу, за власним бажанням, результати рубіжного контролю, через не обачність.

Г рухомий рядок, курси для підготовки спеціалістів, у справі, через не уважність

1.3. У якому рядку всі формули звертання відповідають мовній нормі?

А сусіде Денисе, Сергію Аркадійовичу, добродійка Дуденко, пане господарю.

Б студенте Афанасієвський, Максиме Віталійовичу, шановно Даріє Сергіївно, пане лікар

В колего Сороковікова, пан кураторе, доню, Раїсо Рафаїлівно

Г друже Кириле, пані Алла Вікторівно, добродію Теленик, пане професоре

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

А Дякую Вас за високу оцінку мого дослідження.

Б Щиро дякую Вам.

В Складаю щиро подяку!

Г Дозвольте подякувати Вас за добре слово.

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Оголошено подяку (А) студент.. (Б) Толмач...(В) Серг... .

2. Доберіть українські відповідники до слів: оказія, організм, потенція, вакансія, метод. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Живые организмы живут в окружении множества других вступают с ними в разнообразные *отношения* как с отрицательными так и положительными для себя

последствиями а в итоге не могут существовать без этого живого окружения. Связь с другими организмами является необходимым условием питания и размножения возможность защиты смягчения неблагоприятных условий среды с другой стороны опасность ущерба а нередко и непосредственная угроза существованию индивидуума. Непосредственное живое окружение организма составляет его биотическую среду. Каждый вид способен существовать только в таком биотическом окружении где связи с другими организмами обеспечивают нормальные условия для их жизни.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (4 бали);
б) доберіть синоніми до виділеного курсивом іменника. (3 бали)

Варіант №2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок.(35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

- А клімату, синтезу, екологічного ареалу, руху, біоту
Б популяційного вибуху, етапу, ефекта, вітаміна, міліметра
В полігона, басиса ерозії, балансу, газообміну, експерта
Г субстрату, гена, батискафа, океана, розвитку.

1.2. У сполуках проректор по навчально-педагогічній роботі, екзамен по екологічному моніторингу, згідно плану порушено мовну норму

- А морфологічну
Б стилістичну
В лексичну
Г орфографічну.

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

- А шановний пане викладач, колего Якименко, пане Олександрє Євгенійовичу, хлопче
Б Марино Сергійовно, пані Наталє, студентє Лактіонов, Олексію Віталійовичу
В студентко Віннік, екологу Артеменко, Ігорє Олеговичу, лаборанте Сергіє
Г добродію Куліков, Михайло Федосійовичу, пане Станіславе Кузьмичу, братє

1.4. Правильні форми вітання і прощання наведено в рядку

- А Доброго ранку! Спокійної ночі! До побачення! Доброго!
Б На все добре! Бувайте здорові! Щасливо! До скорого!
В До зустрічі! Здрастуйте! Папа! Доброї ночі!
Г Добрий день! На добраніч! Мое шанування! Хай Вам щастить!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

Доповідь доручено зробити (А) студент... (Б) К.Демиденк... .

2. Доберіть українські відповідники до слів: деривація, віртуальний, ординарний, концепт, еволюція. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни, однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Межвидовой конкуренцией биотических факторов называют активный поиск двумя или несколькими видами одних и тех же пищевых ресурсов среды обитания. Конкурентные взаимоотношения как правило возникают между видами со сходными экологическими требованиями*. При совместном обитании каждый из них находится в невыгодном положении в связи с тем что присутствие другого вида уменьшает возможности* в овладении пищевыми ресурсами убежищами и другими средствами к

существованию имеющимся в местообитании. Конкуренция относится к форме экологических отношений отрицательно сказывающейся на взаимодействующих партнерах.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (4 бали);
- б) доберіть до слів, позначених*, пароніми. (4 бали)

Варіант №3

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку є в рядку

- А дренажу, фактора, єрника, замору, імпульсу
- Б землетрусу, корму, еколога, інфразвуку, субстрату
- В епідермісу, мінімуму, клімату, інію, руху
- Г йоду, зоопарку, кроку, катаклізму, методу.

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А зрошення, відходи, іоносфера, індекс забруднення
- Б забруднення ґрунтів, ушкодження, м'язи, вітамін К
- В водосховища, об'єкт, грязьові вулкани, антропогенне забруднення
- Г випаровування, біогеоценоз, екологізація виробництва, п'явка.

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

- А Оксана Петрівна, пане проректоре, студентко Яно, сестро
- Б студенте Димов, друже Валерію, вельмишановний пане президент, Дмитро Борисовичу
- В доценте Семенюк, кураторе Сергію Валентиновичу, студентко Глебова, панно Інно Михайлівно
- Г пане декане, друже Максиме, екологу Катерино Сергіївна, Маріє Олексіївна.

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

- А Дозвольте подякувати Вас за добре слово.
- Б Щиро дякую Вам.
- В Прийміть мою найщирішу вдячність!
- Г Дякую Вас за статтю-відповідь.

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

За активну участь у підготовці конференції оголосити подяку старшому науковому (А) співробітн... (Б) Щербин... (В) Серг....

2. Доберіть українські відповідники до слів: альтернатива, ресурс, демпінг, фактор, моніторинг. **(5 балів)**

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (6 балів). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Различные виды организмов предъявляют неодинаковые требования к почвенным условиям температуре влажности свету и т. д. Поэтому на разных почвах в разных климатических поясах произрастают различные растения. С другой стороны в растительных ассоциациях формируются разные условия для животных. Приспосабливаясь к абиотическим *факторам* среды и вступая в определенные биотические связи друг с другом растения животные и микроорганизмы распределяются по различным средам и формируют многообразные экосистемы объединяющиеся в биосферу Земли. Следовательно к каждому из факторов среды особи и формирующиеся из них популяции приспособляются относительно независимым путем.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (3 бали);
б) доберіть до виділеного курсивом слова український відповідник. (2 бали)

Варіант №4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (35балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

А паводка, населеного пункту, конфлікту, регіона, журналу

Б світу, внеску, рельєфу, тайфуну, екологічного балансу

В симбіозу, лісу, партеногенезу, почерку, смертю

Г договору, степу, еколога, сухостою, торфа

1.2. Лексичні норми дотримано в рядку

А замісник лабораторії, учбовий рік, слідуючого разу, відношення у групі

Б виборча посада, учбовий план, слідуєче питання, виключення з правил

В іспит по ґрунтознавству, учбове навантаження, на слідуєчий рік, службові стосунки

Г заступник керівника, навчальна частина, наступного року, екологічні зв'язки

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А студенте В'ячеславе, Сергію Михайлович, пані доповідач, Юліє Сергіївно

Б пане Сергію, друже Петре, шановний пане декане, Олексію Володимировичу

В керівнику Журавльова, товаришу керівнику, спеціалісте Рейлян, панна Альоно Анатоліївно

Г екологу Аліно, пане керівник, добродійко Велика, Юрію Володимировичу

1.4. Неправильні форми вітання і прощання є в рядку

А Доброго ранку! Доброго дня! Спокійної ночі! До зустрічі!

Б До завтра! Хай вам щастить! На добраніч! Добривечір!

В Добрий вечір! Добридень! Прощавайте! На все добре!

Г До завтра! Хай вам щастить! На добраніч! Добривечір!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

Довідку видано (А) студент... (Б) Щурк... (В) Дмитр...

2. Доберіть українські відповідники до слів: асистент, генерація, еритема, операція, унікальний. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (4 балів), поставте розділові знаки (3 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Животные и растения обитающие на почве и в почве постоянно воздействуют на субстрат забирая у него питательные вещества. Поэтому каждый раз нарушается только что установившееся химическое равновесие в почве происходит дальнейшее углубление процессов разложения и выветривания.

Из отмерших растений образовавшаяся органическая субстанция попадает в виде опада листвы и хвои в почву перерабатывается микроорганизмами и превращается непосредственно или через животные организмы в почвенный гумус. Таким путем она вновь вовлекается в минеральный или пищевой круговорот и может быть в обновленном виде усвоена растениями.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою іменники після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (4 бали);
б) доберіть до виділеного курсивом слова синоніми (2 бали);
в) до іменника *процес* доберіть український відповідник. (2 бали)

▪ для спеціальностей математичного профілю

Варіант №1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Назвіть рядок, у якому є помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку.

- А комп'ютера, спідометра, вольт, космографа, плюса
Б спостерігача, вольтажу, космодрому, протона, ромбоїда
В спрея, вольтметра, космольота, прототипу, спектра
Г спротива, вольт-ампера, космонавта, протуберанця, тетраедра

1.2. Граматичну норму порушено в рядку

- А рухомий рядок, курси для підготовки спеціалістів, за власним бажанням, у справі
Б відповідно до розкладу, ті, хто бажає поплавати, результати рубіжного контролю, через необачність
В згідно з планом, охочі відвідати музей, тестування з української мови, через недбалість
Г відповідно з рішенням, бажаючи відвідати, результати по тестуванню, по необережності

1.3. У якому рядку всі формули звертання відповідають мовній нормі?

- А відповідаче, пані Маріє Степанівно, пане лейтенанте, добродію Максименко
Б студенте Іванов, Юріє Івановичу, шановна Лілія Степанівно, пане професор
В абітурієнте Каплаух, пане доповідачу, слухаче, Віталіє Миколайовичу
Г Катерино Григорівно, Василю Івановичу, добродійко Шевченко, пане професоре.

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

- А Дякую Вас за статтю-відповідь.
Б Щиро дякую Вам.
В Дозвольте подякувати Вас за добре слово.

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

Оголошено догану (А) слухач...   (Б) Васильчук... (В) Андрі...

2. Доберіть українські відповідники до слів: презентувати, аналогія, ідеальний, компенсація, трансформувати **(5 балів)**

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Числитель и знаменатель дроби можно умножить или разделить на одинаковое число, неравное нулю, при этом величина дроби не изменится. *В случае* если мы делим числитель и знаменатель на некоторое число, то такая процедура называется сокращением дроби. Умножение числителя и знаменателя на одинаковое число обычно используется для приведения нескольких дробей к одинаковому (общему) знаменателю. Заметим, что в записи обыкновенной дроби (т.е. в дроби с чертой): числитель вверху, а знаменатель внизу.

Меньший (лучший)* общий знаменатель дробей – это самое маленькое из чисел, которое делится на все знаменатели исходных дробей.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини; (3 бали)
б) слова, позначені*, поставте у простій формі найвищого ступеня; (2 бали)

в) доберіть синоніми до виділеного курсивом прислівника. (2 бали)

Варіант №2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

А спрямовувача, вольтметра, космосу, професіонала, ромбоєдра

Б амперметра, Всесвіта, кромлеху, профілю, спектрографа

В стереовізору, вуглецю, тетраедриту, сайта, спектрометра

Г апарату (пристрій), габарита, крону, проценту, тетраметра

1.2. У сполуках *проректор по науковій роботі, екзамен по математиці, працюють по графіку* порушено мовну норму

А лексичну

Б стилістичну

В морфологічну

Г орфографічну

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А Маріє, Федоре Миколайовичу, Галино Михайлівно, пані Юліє

Б Степане Володимировиче, пані Соломія, пене професору, добродіє викладаче

В Юліє Федорівно, Олександро Анатоліївно, Максиме Семеновичу, Андрію Васильовичу

Г колего Степане, Галина Іванівно, Маріє Василівно, Петре Кузьмиче

1.4. Правильні форми вітання і прощання наведено в рядку

А Доброго ранку! Спокійної ночі! До побачення! Доброго вечора!

Б Добрий день! На добраніч! Моє шанування! Хай Вам щастить!

В До зустрічі! Здрастуйте! Папа! Доброї ночі!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Доповідь доручено зробити (А) професор... (Б) Віталі (В) Кононенк...

2. Доберіть українські відповідники до слів: абзац, акцент (робити), екземпляр, ідентичний, ординарний. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни, однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

При выполнении сложения или вычитания дробей с одинаковыми знаменателями, необходимо выполнить сложение или вычитание числителей этих дробей, и результат этой операции* записать в числитель, а знаменатель переписать исходный. Если необходимо сложить или вычесть дроби с различными знаменателями, то их сначала нужно привести к общему знаменателю, а затем выполнить сложение дробей с одинаковым знаменателем.

Для преобразования дроби с целой частью в неправильную дробь можно использовать следующее правило: умножаем целую часть на знаменатель и к данному произведению прибавляем числитель. Результат записываем в числителе неправильной дроби, а знаменатель оставляем без изменения.

Завдання:

а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини; (3 бали)

б) доберіть до слова, позначеного*, український відповідник. (3 бали)

в) перекладіть українською та поясніть правопис виділеного курсивом слова. (1 бал)

1.1. Усі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно в рядку

А атомника, геліостату, Ньютона, пункту, стереометра

Б ахроматизма, герцу, герцметра, об'єкта, пунктиру

В багатокутнику, гігабайту, оберту, радіанта, стереометра

Г байта, гіга, об'єктива, радіометра, трапецеєдра

1.2. Лексичної норми дотримано в рядку

А замісник директора, учбовий рік, слідуєчого разу, відношення у групі

Б заступник директора, навчальна частина, наступного року, математичні відношення

В замішуючий директора, учбове навантаження, на слідуєчий рік, службові відносини

Г виборча посада, учбовий план, слідуєче питання, виключення з правил

1.3. Усі формули звертання відповідають мовній нормі в рядку

А Наталіє Володимирівно, Романе Петровичу, Богдане, Семене

Б пану Петру, Миколо Григорович, Максиме Анатолійович, Юліє

В брате Петру, друже Грицю, колего Степане, пані Катерино

Г пані Галино, добродійко Денисенко, Марія Василівно, пане Микито

1.4. Неправильні форми вітання і прощання є в рядку

А Доброго ранку! Доброго дня! Спокійної ночі! До зустрічі!

Б Добрий вечір! Добридень! Прощайте! На все добре!

В До завтра! Хай вам щастить! На добраніч! Добривечір!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Довідку видано (А) студент...

(Б) Петренк... (В) Юрі...

2. Доберіть українські відповідники до слів: адекватний, генерація, імідж, соціальний, унікальний. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (4 балів), поставте розділові знаки (3 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Одночленом називається произведение *какого-нибудь* отрицательного* или положительного* числа на одну или несколько переменных в разных степенях. Многочленом називається сума (или разность) одночленов.

Подобными слагаемыми в многочлене называются такие *слагаемые-одночлены* у которых полностью повторяется комбинация переменных и их степеней, при этом числа у этих одночленов могут быть разными. Таким образом, подобные слагаемые многочлена являются такими одночленами, которые можно сложить, обычно это нужно сделать, а процедуру сложения всех видов подобных слагаемых называют приведением подобных слагаемых.

Завдання:

а) підкреслені однією рисою іменники після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (3 бали);

б) поясніть правопис виділеного курсивом займенника (український відповідник) (2 бали);

в) поясніть правопис виділеного курсивом іменника (український відповідник). (2 бали);

г) Як називаються слова виділені*, дайте визначення цього терміна. (4 бали)

▪ **для спеціальностей фізичного профілю:**

Варіант №1

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Назвіть рядок, у якому є помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку.

А балансу, гігабайта, об'єму, радіонукліда, трапецоедра

Б баласта, далекоміру, обсяга, радіуса, світломіра

В бара, дециметра, овалу, реверса (механізм), стереоскопа

Г батометра, диска, огріху, регресу, трапецоїда

1.2. Граматичну норму порушено в рядку

А згідно з планом, бажаючи відвідати, завдати шкоду, по необережності

Б охочі відвідати музей, завдати шкоди, відповідно до рішенням, через недбалість

В відповідно до інструкції, ті, хто бажає поплавати, результати рубіжного контролю, через необачність

Г рухомий рядок, курси для перепідготовки фахівців, за власним бажанням, у справі

1.3. У якому рядку всі формули звертання відповідають мовній нормі?

А Миколо Володимировичу, Степане Васильовичу, пане Михайло, пані Світлано

Б пане Президенте, пане Андріє, Олено Романівно, Владиславе Петровичу

В пані Уляно, Світлано Володимирівно, ТімуреОлександровиче, МаріюОлександрівно

Г пані Олено, Галино Михайлівно, пане Семенчук, пене Степанчуку

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

А Дякую Вас за слушну пораду.

Б Щиро дякую Вам.

В Дозвольте подякувати Вас за професійну консультацію.

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Оголошено догану (А) курсант... (Б) Степанчук... (В) Андрі... .

2. Доберіть українські відповідники до слів: автономія, аналогія, ідеальний, компенсація, трансформувати. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (4 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Для удобства в задачах по физике часто приходится использовать дольные (уменьшающие) и кратные (увеличивающие) приставки. Их можно применять к любой физической величине. Например, мм – миллиметр, кг – килотонна, нс – наносекунда, Мг – мегаграмм, ммоль – миллимоль, мкА – микроампер. Запомните, что в физике не существует двойных приставок. Например, мкг – это микрограмм, а не милликилограмм. Учтите, что при сложении и вычитании величин Вы можете оперировать только величинами одинаковой размерности. Например, килограммы можно складывать только с килограммами, из миллиметров можно вычитать только миллиметры, и так далее.

Завдання:

а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини, поясніть вибір закінчення (4 бали);

б) поясніть правопис виділеного курсивом слова (український відповідник) (1 бали);

в) Як називаються слова виділені*, дайте визначення цього терміна. (2 бали)

Варіант №2

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Назвіть рядок, у якому всі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно

А барометру, диска, огріха, регреса, трапецоїда

Б біту, дисплея, ому, резонатору, сейсмографа

В бланка, діаметра, опису, парадоксу, рентгена (одиниця виміру)

Г блоку (механізм), дозиметру, пароля, рентгенографа, суб'єкту

1.2. У сполуках відділно боротьбі з організованою злочинністю, екзамен по математиці, чергують по графіку порушено мовну норму

А лексичну

Б стилістичну

В морфологічну

Г орфографічну

1.3. У якому рядку всі формули звертання відповідають мовній нормі?

А , пане Вікторе, Василе Романовиче, юначе, пане декане

Б Наталіє Анатоліївно, пане ректоре, панянку Маріє, Андріє Федоровиче

В курсант Петренко, доповідачу Іванове, пане Станіславе, Марія Олександрівно

Г добродію Литвіне, Софіє Володимирівно, Тетяно Василівно, пане ректор

1.4. Визначте рядок, у якому наведено правильні форми вітання і прощання:

А Доброго ранку! Спокійної ночі! До побачення! Доброго вечора!

Б Добрий день! На добраніч! Моє шанування! Хай Вам щастить!

В До зустрічі! Здрастуйте! Папа! Доброї ночі!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – -у, -ю;

2 – -ові, -еві, -єві

Доповідь доручено зробити (А) професор... (Б) (В) Кононенк...

2. Доберіть українські відповідники до слів: абзац, акцент (робити), екземпляр, ідентичний, ординарний. **(5 балів)**

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни, однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. **(4 бали)**

4. Зробіть переклад українською мовою (6 балів), поставте розділові знаки (3 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Всякое тело имеет определенные размеры. Однако, во многих задачах механики нет необходимости указывать положения отдельных частей тела. Если размеры тела малы по сравнению с расстояниями до других тел, то данное тело можно считать материальной точкой. Так при движении автомобиля на большие* расстояния можно пренебречь его длиной, так как длина автомобиля мала по сравнению с расстояниями, которое он проходит.

Интуитивно понятно, что характеристики движения (скорость, траектория и т.д.) зависят от того, откуда мы на него смотрим. Поэтому для описания движения вводится понятие системы отсчета. Система отсчета (СО) – совокупность тела отсчета (оно считается абсолютно твердым), привязанной к нему системой координат, линейки (прибора, измеряющего расстояния), часов и синхронизатора времени.

Завдання:

а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте у формі родового відмінка однини **(4 бали)**;

б) поясніть правопис слова виділеного курсивом (український відповідник) **(1 бал)**;

в) слово, позначене*, поставте у простій формі найвищого ступеня. **(2 бали)**

Варіант №3

II. Перевір карівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Назвіть рядок, у якому є помилкова форма іменника II відміни в родовому відмінку.

А блокіратора, квазара, парсеку, рентгенометра, суб'єкту

Б блок-механізму, кванта, переобміру, репродуктору, трека

В болта, кварка, перепада, рефлектометра, сейсмометра

Г вала, коефіцієнта, перигею, рефлектора, сферометра

1.2. Орфографічну норму порушено в рядку

- А Єгоров, Лосєв, Серов, Подьячев
- Б Писарєв, Аркадьєв, Білий, Беляєв
- В Слепцов, Нехорошев, Лєсков, Аляб'єв
- Г Андрєєв, Гордєєв, Нікітін, Данилов

1.3. У якому рядку всі формули звертання відповідають мовній нормі?

- А Андрію Федоровичу, Олено Романівно, пане Президенте, друже
- Б Наталіє Анатоліївно, пане ректоре, панянку Маріє, Василе Михайловиче
- В тренере Климчуку, товаришу директоре, громадянко Іванова, панна Оксано Михайлівно
- Г товаришу лейтенант, друже Юрій, Євгене Володимирович, Ірино Вікторівно

1.4. Висловлюють подяку по-українськи так:

- А Дозвольте подякувати Вас за добре слово
- Б Щиро дякую Вам
- В Дякую Вас за статтю-відповідь

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – у, -ю;   2 – -ові, -еві, -єві

За активну участь у підготовці конференції оголосити подяку старшому
(А) лаборант... (Б) Куріленк... (В) Станіслав....

2. Доберіть українські відповідники до слів: абітурієнт, альтернатива, елементарний, індекс, фактор (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (8 балів), поставте розділові знаки (1 бал). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Скорость – векторная величина, характеризующая быстроту перемещения тела в пространстве. Скорость бывает средней и мгновенной. Мгновенная скорость описывает движение в данный конкретный момент времени в данной конкретной точке пространства, а средняя скорость характеризует все движение **в целом, в общем**, не описывая подробности движения на каждом конкретном участке.

Эта величина направлена так же, как и полное перемещение тела (то есть из начальной точки движения в конечную точку). При этом не забывайте, что полное перемещение не всегда равно алгебраической сумме перемещений на определённых этапах движения. Вектор полного перемещения равен векторной сумме перемещений на отдельных этапах движения.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою слова після перекладу поставте **у формі** родового відмінка однини та поясніть вибір закінчення; у разі вживання цих слів у перекладеному тексті в родовому відмінку лише поясніть вибір закінчення (4 балів);
- б) у виділених сполуках поясніть правопис прикметників У–В (у перекладеному варіанті). (3 бали)

Варіант №4

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок. (35 балів)

1. Виконайте тестові завдання. (10 балів)

1.1. Назвіть рядок, у якому всі форми родового відмінка однини іменників II відміни утворені правильно

- А валу, компакт-диска, периметра, рефрактору, сферометра
- Б вата, компонента, періоду, сейсмоскопа, секундоміра
- В ватметру, компресора, рівня, таймера, телеметра
- Г вектору, комп'ютеру, планетарію, рівня, термоскопа

1.2. Лексичні норми дотримано в рядку

- А замісник директора, учбовий рік, слідуючого разу, відношення у групі

Б заступник директора, навчальна частина, наступного року, математичні відношення
В заміщуючий директора, учбове навантаження, на слідуючий рік, службові відносини
Г виборча посада, учбовий план, слідуюче питання, виключення з правил

1.3. У якому рядку всі формули звертання відповідають мовній нормі?

А товаришу директоре, тренере Климчуку, громадянку Іванова, панна Оксано Михайлівно
Б Маріє Степанівно, пане міністр, добродію декане, Андріє Федоровичу
В друже Володимире, Анатолію Михайловичу, пані Оксано, Юліє Федорівно
Г пані Лесю, друже Андріє, вельмишановний пане Президенте, Маріє Степанівно

1.4. У якому рядку (рядках) є неправильні форми вітання і прощання?

А Доброго ранку! Доброго дня! Спокійної ночі! До зустрічі!
Б Добрий вечір! Добридень! Прощавайте! На все добре!
В До завтра! Хай вам щастить! На добраніч! Добровечір!

1.5. Допишіть закінчення іменників чоловічого роду в давальному відмінку:

1 – у, -ю; **2** – -ові, -еві, -єві

Довідку видано (А) студент... (Б) Петренк... (В) Юрі....

2. Доберіть українські відповідники до слів: адекватний, генерація, імідж, соціальний, унікальний. (5 балів)

3. Назвіть 4 приклади термінів за фахом – іменників чоловічого роду II відміни однини. Поставте їх у формі родового відмінка однини, поясніть закінчення. (4 бали)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів), поставте розділові знаки (3 бали). Виконайте завдання, запропоновані після тексту.

Вначале рассмотрим простейший случай свободного падения, когда тело движется строго по вертикали. Такое движение является равноускоренным прямолинейным движением, поэтому все изученные ранее закономерности и фокусы такого движения подходят и для свободного падения. Только ускорение всегда равно ускорению свободного падения.

Традиционно при свободном падении используют направленную вертикально ось ОУ. Ничего страшного здесь нет. Просто надо во всех формулах вместо индекса «х» писать «у». Смысл этого индекса и правило определения знаков сохраняется. Куда направляют ось ОУ – Ваш выбор, зависящий от удобства решения задачи. Вариантов 2: вверх* или вниз*.

Завдання:

- а) підкреслені однією рисою іменники після перекладу поставте у формі родового відмінка однини (3 бали);
- б) від виділеного прикметника утворіть усі можливі ступені порівняння (4 бали);
- в) Як називаються слова виділені*, дайте визначення цього терміна. (3 бали)

Науковий стиль і його мовні засоби у професійному спілкуванні

Контрольна робота №3

Мовні особливості наукового висловлювання

Завдання

Проаналізуйте мовні особливості запропонованого тексту за поданою схемою.

Схема аналізу мовних особливостей

- 1. Визначте стиль і підстиль запропонованого висловлення.
- 2. Обґрунтуйте свою думку, визначивши мету, сферу поширення, жанр, мовні особливості аналізованого вами тексту.

Мета:

Сфера поширення:

Жанр:

Мовні особливості:

Проаналізуйте мовні особливості за різними рівнями:

На лексико-фразеологічному рівні

Порівняйте запозичені слова та питоми. Які переважають у вашому тексті?

Наведіть приклади (4-5) запозичених слів, укажіть, з яких мов відбулося запозичення.

Випишіть 5 термінів, різних за будовою, схарактеризуйте їх, визначивши за словником значення.

Якщо є в тексті кліше, наведіть приклади.

На морфологічному рівні

Випишіть 4-5 прикладів абстрактних іменників.

Випишіть 4-5 прикладів абстрактних іменників, утворених від дієслів. Визначте, що вони виражають – дію, подію чи наслідок.

Проаналізуйте, які прикметники переважають у тексті. Проілюструйте положення про те, що в науковому тексті активно вживаються відносні прикметники, які виконують функцію конкретизації. Якщо є прикметники у формі порівняння, випишіть і визначте форму і ступінь порівняння.

Проаналізуйте, дієслова якого часу переважають у запропонованому вам тексті. Наведіть приклади (4-5).

Чи є в тексті похідні прийменники?

На синтаксичному рівні

Які речення (прості, прості ускладнені, складні – складносурядні, складнопідрядні тощо) переважають у тексті? Наведіть приклади (речення не переписуйте, а називайте лише номери їх, заздалегідь пронумерувавши).

Проаналізуйте речення з погляду порядку розташування в них слів. Речення з яким порядком слів переважають у тексті? Наведіть приклади прямого та зворотного порядку слів у реченні, називаючи номери речень. Доведіть свою думку.

Чи є в тексті авторизація чужої думки? Як це оформлено?

На підставі отриманого аналізу зробіть висновок щодо стилю та підстилю .

Додаткове завдання.

1. Проілюструйте різні види цитування на прикладі одного речення з тексту.

▪ для спеціальностей економічного профілю

Варіант №1

Текст 1

Валюта пов'язана з функціонуванням грошей у міжнародному обігу, з економічними відносинами громадян, фірм та урядів різних держав. Грошова одиниця кожної країни є її валютою. Розрізняють валюти:

- а) вільно конвертовані;
- б) частково конвертовані;
- в) неконвертовані (замкнені).

Вільно конвертовані валюти без обмеження обмінюються на будь-які інші іноземні валюти – грошові одиниці інших країн. До цієї групи валют належать долар США, марка Німеччини, єна Японії, фунт стерлінгів Великої Британії та деякі інші. Практично це валюти розвинутих країн.

Частково конвертованими є валюти держав, які вводять певні валютні обмеження, наприклад заборону оплати імпорту деяких товарів іноземною валютою, концентрацію в руках держави іноземної валюти тощо. Валютні обмеження з боку держави можуть охоплювати багато заходів. Частково конвертованими є валюти менш розвинутих країн та країн із перехідною економікою (наприклад гривня України, злотий Польщі та ін.).

Неконвертованими (замкненими) є валюти країн, які не обмінюють їх на грошові одиниці інших країн. До цієї групи належать валюти країн із командною економікою, в яких уряд забороняє фірмам чи громадянам валютні операції.

У міжнародних розрахунках використовують саме вільно конвертовані валюти.

Упродовж століть, аж до Першої світової війни, основою валютного курсу був монетний паритет – співвідношення золотого вмісту грошових одиниць, тобто монет вартістю в одну грошову одиницю. У 20-ті роки ХХ століття золоті монети були вилучені з обігу. Країни почали фіксувати номінальний золотий вміст грошової одиниці. Кожна грошова одиниця представляла певну кількість золота. Співвідношення номінального золотого вмісту грошових одиниць і було основою валютного курсу. Однак із середини 70-х років номінальний золотий вміст одиниць не фіксується. Це означає, що як монетний, так і офіційний номінальний паритет втратили сенс: їх уже не можна обчислити.

С. М. Панчишин

Варіант №2

Текст 2

Міждивілізаційні конфлікти можуть виникати і проходити на різних рівнях. На більш низькому рівні такі конфлікти виникають на межах між цивілізаціями, і передумовою такого конфлікту виступає прагнення здобути контроль над територіями країни-супротивника. На більш високому рівні конфлікт між цивілізаціями виникає за розподіл впливу у світі і збільшення своєї економічної, політичної та військової влади, за контроль над міжнародними інституціями, а також за поширення власних цінностей.

Цікавим моментом є те, що інтенсифікація кооперації країн, збільшення обсягів торгівлі, інвестицій, туризм, розширення комунікацій між людьми різних цивілізацій – все це виявляється неспроможним забезпечити від війни чи знизити вірогідність такого конфлікту. Так, перед початком Першої світової війни обсяги міжнародної торгівлі були на той час найвищими, ніж будь-коли до ХХ століття, однак це не стало перешкодою для розв'язання світового конфлікту [5, с. 67].

Цивілізаційне протистояння може відбуватись не лише між різними цивілізаціями, наприклад, по лінії Західна цивілізація – інші цивілізації, а й усередині однієї цивілізації. На підтвердження цього, І. Валлерстайн зауважує, що «існує тристороння боротьба між США, Західною Європою та Японією – Східною Азією за право бути основним місцем накопичення капіталу в капіталістичній моделі світової економіки» [6, с. 1274]. Таким чином, в економічному аспекті існує протистояння всередині Західної цивілізації – між США та країнами Західної Європи, адже в кожній державі є ціла низка національних економічних інтересів, які можуть викликати конфронтацію стратегій різних держав.

К.О.Кулаковський

Варіант №3

Текст 3

Ринкова економіка володіє внутрішніми здатностями до саморегулювання, і ряд учених вважає ці умови самодостатніми для розвитку економічних систем будь-якого рівня. Одночасно доведено необхідність державного втручання.

Пропорції поєднання державного і ринкового регулювання, межі і напрями державного втручання є питаннями, що мають широкий спектр теоретичних поглядів і відповідних прикладних підходів: від повного державного монополізму в управлінні до

крайнього лібералізму, за якого панує твердження, що економіка ефективна тільки в умовах відсутності державного втручання.

Історичний досвід розвитку показав, що ринкова економіка не може ефективно функціонувати без державного регулювання оскільки:

- по-перше, механізм вільного ринку виявляється неспроможним з погляду забезпечення макроекономічної стійкості;
- по-друге, ринкові відносини не забезпечують соціальних гарантій населенню;
- по-третє, економічний механізм вільного ринку не визначає перспективи соціального розвитку і напрями науково-технічного процесу;
- по-четверте, ринок є нездатним вирішити проблему забезпечення економічної і національної безпеки;
- по-п'яте, в сучасних умовах ринок як саморегулятор не в змозі забезпечити світову і планетарну безпеку, що диктує необхідність обмеження використання сировинних і природних ресурсів;
- по-шосте, ТНК при величезних об'ємах виробництва суттєво впливають на ринки окремих країн, що може бути збалансовано тільки за участю держави.

Л. В. Пельтек

Варіант №4

Текст 4

Необхідність системного реформування економіки України, трансформаційні перетворення економічних і фінансових відносин, що відбуваються в суспільстві, потребують переосмислення розуміння економічної сутності та значення фінансових ресурсів в економічному просторі, їх ролі у процесах суспільного відтворення. Еволюція економічної категорії «фінансові ресурси» презентує залежність від концептуальних підходів до визначення ролі фінансів в економічній системі та їх місця у відтворювальному процесі. Для держави та економічного суб'єкта найважливішим індикатором його діяльності є позитивна результативність використання фінансових ресурсів. Через механізми формування, мобілізації, нагромадження, розподілу, перерозподілу і використання фінансових ресурсів реалізується фінансова політика на макро- та мікрофінансових рівнях. У свою чергу, фінансова політика має на меті досягнення економічної мети функціонування економічних суб'єктів.

Фінансові ресурси є досить популярною економічною категорією, яка дуже часто застосовується в дослідженнях вчених. Для розкриття фінансових ресурсів як економічної категорії використовується значна кількість концепцій, поглядів та підходів щодо їх сутності та значення.

За часів існування планової, адміністративно-командної економіки роль фінансів і грошових ресурсів зводилася до посередницької, а фінансові ресурси застосовувалися в процесі планування, регулювання, розподілу, перерозподілу результатів відтворювальних процесів у суспільстві як рахунковий фактор. Тобто фінансові ресурси надавали можливості оцінити матеріальні показники та виступали засобом розподілу та перерозподілу матеріальних благ, що створені в суспільстві в процесі відтворення.

Ринкові економічні перетворення, які відбувалися із набуттям незалежності в Україні стали значним поштовхом до світоглядних змін в науці, в тому числі у фінансовій теорії. У зв'язку з цим фінансові ресурси набули нового сутнісного змісту та ролі в процесах суспільного відтворення за часів зародження нових економічних умов господарювання.

▪ **для спеціальностей правознавчого профілю**

Варіант №1

Текст 1

Договір – один із найстаріших інститутів приватного права, який є ефективним регулятором відносин, що виникають між певними особами. Положення договору є мононормами, які поширюються на визначених осіб і становлять збіг їхніх інтересів у здійсненні певних дій, переходу благ тощо. Таким чином, договір – це, з одного боку, завжди результат досягнення згоди щодо балансу інтересів, які прагнуть реалізувати сторони, а з іншого – гнучка правова форма для реалізації охоронюваних законом інтересів, що відбиваються в конкретних правовідносинах.

Значення існування договірної конструкції важко переоцінити. М.Брагінський та В.Вітрянський у своєму підручнику згадують думку А.Фульє, що «договір займає дев'ять десятих чинних кодексів, а колись йому будуть присвячені в кодексах всі статті від першої до останньої».

Будь-який договір укладається з певною метою. Правова мета договору є елементом договору і його матеріальною підставою. При цьому шляхом укладання і виконання договору здійснюються певні інтереси осіб, для яких договір виступає засобом задоволення інтересу.

Охоронюваний законом інтерес – це усвідомлена суб'єктом права необхідність в отриманні певного матеріального (нематеріального) блага або зміни статусу, що спонукає суб'єктів права вчиняти конкретні дії або, навпаки, утримуватися від них; що знаходиться в правовому полі і є не забороненою державою, здійснюється у формі дозволеного домагання і реалізується в конкретному правовідношенні. Охоронюваний інтерес завжди відбивається в нормах об'єктивного права, може бути закріпленим у суб'єктивному праві. Проте відсутність трансформації в суб'єктивне право не означає відсутності охорони чи захисту існуючого інтересу юридичними способами та засобами.

I. Венедіктова

Варіант №2

Текст 2

Суб'єкт права – це особа чи організація, за якими держава визнає здатність бути носіями суб'єктивних прав і юридичних обов'язків. У сучасній юридичній літературі поняття «суб'єкт права» частіше за все використовується як синонім термінів «суб'єкт» чи «учасник правовідносин». У юридичних джерелах кінця XIX – початку XX ст. поняття «суб'єкт права» використовувалося для позначення носія «суб'єктивних прав».

Слово «суб'єкт» стосовно юридичних відносин, зазначає Г. Шершеневич, використовується в подвійному значенні. Визначають суб'єкта юридичних відносин, розглядаючи його або з активної сторони як носія права, або з пасивної сторони як носія обов'язків. Частіше під суб'єктом права мають на увазі тільки того учасника юридичних відносин, якому належить у них право.

Суб'єктом права є той, розвивав цю думку Е.Трубецької, хто здатний мати права незалежно від того, користується він ними в дійсності чи ні.

Юридична якість чи властивість бути суб'єктом права у правовідносинах не виникає сама собою. Вона не складається, за справедливим ствердженню

Г. Шершеневича, з «природної якості людини, а є створенням об'єктивного права». Тому спроби закріплення в деяких конституційних документах положень, що витікають із теорії природного права про те, що якість суб'єктів права – носіїв основних прав і свобод людина набуває «природним шляхом», що «вони належать кожному від народження», у практичному плані є лише декларацією.

Не природа, не суспільство, а тільки держава визначає, хто і за яких умов може бути суб'єктом права, а отже, і учасником правовідносин, які якості він повинен мати. Лише законом може встановлюватися і визначатися та особлива юридична якість, чи властивість, яка дозволяє особі чи організації стати суб'єктом права. Ця якість, чи властивість, називається правосуб'єктністю.

О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко

Варіант №3

Текст 3

Множинність визначень права, яка існує в юридичній літературі, залежить від чисельності поглядів на походження права, джерела права, на бачення природи його зв'язків з державою, а також від того, які сутнісні ознаки, особливості, риси права покладаються в основу того чи іншого його значення, який бік його, як складного суспільного феномена, досліджується.

Значна причина розбіжностей у визначенні права полягає також у тому, яка правова доктрина покладається в основу такого визначення – природно-правова, нормативістська чи соціологічна. Причому це характерно як для Заходу, так і для вітчизняної юридичної науки.

У силу того що в період формування традицій права на Заході панівною була теорія природного права, то і право визначалось відповідно як модель людської поведінки, як правило, належного, необхідного, а не як реально існуючі позитивні норми.

У подальшому, через домінування юридичного позитивізму (відмітимо, однак, що при збереженні загального плюралізму поглядів на право), панівним був погляд на право як на діючі правила поведінки, похідні від волі законодавства. Наведений погляд поширений і сьогодні. У чому причина його живучості? Насамперед, очевидно, у тому, що за умов високого рівня легітимності влади, розвинутості демократичних інститутів, урахування думки населення при прийнятті законів не існує значного розриву між громадською думкою і приписами законів. Законодавство стає продовженням волі населення, а не діє всупереч їй. Правильний, справедливий закон і є, таким чином, правом. Однак оскільки абсолютної тотожності не буває в жодному суспільстві, то й для Заходу питання відповідності права морально-етичним підвалинам суспільства і відповідної корекції закону в усі часи мало велику актуальність. Ось чому багато вчених не пов'язують право виключно з приписами держави.

О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко

Варіант №4

Текст 4

Тривалість діяльності глави держави, яка містить підстави усунення з поста в порядку імпічменту, що безпосередньо характеризує його статус, відображає існуючий у державі

конституційно-правовий режим, впливає на рівень розвитку державної демократії. Підстави припинення виконання повноважень глави держави до закінчення конституційного строку зумовлюються обставинами, які вимагають налагодженого і надійного механізму забезпечення безперервності правління Президентом України. Конституційний Суд України щодо регламентування процедури встановлення стійкої нездатності Президента України через стан здоров'я здійснювати належні йому повноваження зазначив, що визначення відповідного порядку може бути здійснено з дотриманням положень, що випливають із Конституції України, щоб забезпечувалися безперервність і стабільність здійснення повноважень Президента України, виключення чинників, що перешкоджають нормальному функціонуванню інститутів влади.

Механізм процедури імпічменту Конституції України не отримав достатньої правової регламентації. По суті, він вичерпується статтями 85 і 111 Конституції України, що, з огляду на стислість конституційних формулювань, є недостатнім для практичного вирішення великої кількості питань, які забезпечують відтворення і наступність владних повноважень Президента України. Як зазначає Н.Бондар, «Конституція і поточне законодавство повинні не нівелювати, а офіційно на нормативно-правовому рівні визнавати сам факт існування незбіжних інтересів, конфліктів і соціальних суперечностей, запропонувати ефективні правові способи їх вирішення».

Н. Павловська

▪ для спеціальностей біологічного профілю

Варіант №1

Текст 1

Ген є елементарною структурно-функціональною одиницею спадковості, що визначає розвиток певної ознаки клітини або організму. Внаслідок передачі генів у ряді поколінь забезпечується спадкоємність ознак батьків.

Г. Мендель був першим, хто в 1865 р. стверджував про одиницю спадковості, він назвав її "спадковим фактором". Слово "ген" було введено В. Йогансенем у 1909 р. для позначення одиниці спадковості, що займає особливе місце (локус) у хромосомі. У 1948 р. Дж. Бідлі-Е. Тейтем запропонували гіпотезу "один ген – один білок" і розглядали ген як одиницю спадкового матеріалу, що містить інформацію для утворення одного білка. Відповідно до сучасної концепції, гени – це ділянки ДНК, що мають унікальну послідовність нуклеотидів, які кодують певні іРНК, тРНК або рРНК. За допомогою трьох різновидів РНК відбувається синтез білків, які здійснюють метаболізм і зумовлюють розвиток ознак. Ген – це мінімальна кількість спадкового матеріалу, що необхідний для синтезу певної РНК. Мінімальні за розміром гени складаються з кількох десятків нуклеотидів, наприклад, гени тРНК. Гени великих макромолекул рРНК та іРНК містять кілька сот і навіть тисяч нуклеотидів. Наявність генів виявляється за присутності певних білків клітини або ознак організму.

Більша частина генів клітин знаходиться в репресованому (неактивному) стані. Приблизно 5-10 % генів дерепресовані (активні) і можуть бути транскрибовані. Кількість і якість функціонуючих генів залежить від тканинної належності клітин, періоду їх життєвого циклу і стадії індивідуального розвитку.

Кожна інтерфазна хромосома має одну молекулу ДНК, що містить велику кількість генів. Геном людини містить $3,5 \times 10^9$ нуклеотидних пар, яких достатньо для утворення 1,5 млн. генів. Однак дослідження показують, що організм людини має приблизно 35000-40000 генів. Це означає, що в організмі використовується тільки близько 1 % нуклеотидних послідовностей ДНК, тільки 1% записаної інформації. Значна частина геному використовується для здійснення процесів ембріонального розвитку, диференціювання, росту і надалі не експресується.

З. Д. Воробець

Варіант №2

Текст 2

Абіотичні фактори середовища в житті риб відіграють дуже велику роль. Температура води, зокрема, є визначальною в інтенсивності обміну речовин і є природним подразником, що визначає початок нерестових міграцій риб. Інші фізичні та хімічні властивості води мають також велике значення для риб.

Температура води має досить високий вплив на життєдіяльність організму гідробіонтів. Температура води більш стійка порівняно з такою повітря, що зумовлено її великою теплоємністю. З цієї причини навіть значні надходження чи втрати тепла, які спостерігаються у літній та зимовий періоди не ведуть до різких її змін. У зв'язку з цим коливання її значень у континентальних водоймах не перевищують 30-35 0С.

Температурна стійкість води зумовлена відносно слабким перемішуванням її холодних і теплих шарів, які мають різну щільність. Низька теплопровідність води, яка обмежує поширення температурних змін у стоячих водоймах, призводить до появи температурного розшарування або температурної стратифікації. З розшаруванням температури у товщі води знаходиться у тісній взаємодії газовий режим та інші хімічні показники, що, в свою чергу, призводить до зонального розподілу гідробіонтів. Температурний режим водойм різних типів визначається їх географічним розташуванням, глибиною, особливостями циркуляції водних мас тощо.

Температура води у житті гідробіонтів має надзвичайно важливе значення, вона є неодмінною умовою життя, вона впливає, зокрема, на процеси обміну речовин в організмі гідробіонтів, їх поведінку та розподіл.

Вплив її не обмежується безпосередньою дією на живі організми, а позначається опосередковано через інші абіотичні фактори. Така залежність виявлена між температурою води, її щільністю та в'язкістю, а також –розчинністю у воді газів. Найбільші концентрації риб спостерігаються у районах, де стикаються холодні та теплі течії, тобто там, де утворюються фронтальні зони. Температурні умови, за яких життєві цикли риб проходять нормально, називаються оптимальними.

А. І. Андрющенко, Н. І. Вовк

Варіант №3

Текст 3

Мутації в організмі людини можуть відбуватися під впливом факторів зовнішнього середовища, зокрема внаслідок опромінення радіацією чи дії деяких хімічних речовин. Мутації, які відбуваються в соматичних клітинах, називаються соматичними. Для них є характерним те, що вони обмежені окремим організмом. Чим раніше в житті людини відбулася соматична мутація, тим у більшій кількості соматичних клітин вона проявиться.

Коли зрілий організм зазнає дії агента, який викликає мутації в певному відсотку клітин, то клітини з індукованими мутаціями будуть оточені немутантними клітинами тієї ж тканини; їх загальна дія буде призводити до майже нормального фенотипного ефекту. Однак, коли цьому впливу підлягає зародок, то мутації виникають у пропорційно меншій кількості клітин. Мутантні клітини зародка пізніше призведуть до дефектних тканин чи органів. У такому випадку немає компенсаторної дії нормальної тканини. Більше того, багато мутацій впливає на швидкість клітинного поділу; тому, чим раніше в розвитку організму вони виникають, тим більше відхиляється від норми розмір утвореної структури. Хоча соматичні мутації не передаються наступним поколінням, проте здатні знижувати репродуктивний потенціал організмів, в яких вони виникли, діючи, таким чином, на генофонд наступного покоління.

Порушення, до яких призводить мутація в соматичних клітинах, залежать від того, чи зазнає поділу клітина після виникнення мутації. Деякі високодиференційовані клітини людського організму (нервові клітини; клітини, які вистилають внутрішню поверхню тонкої кишки) не діляться. У таких випадках важко виявити мутацію, оскільки у них немає нащадків, серед яких можна виділити мутантів. У клітинах, що не діляться, можуть відбуватися різноманітні мутації. в тому числі і точкові, які інактивують наявний алель чи змінюють його тип, а також структурні перебудови. Однак клітини залишаються еуплоїдними чи майже еуплоїдними і порушення фенотипу повинно відбуватися майже винятково точковими мутаціями в гетерозиготному стані і змінами положення генів. Клітини, які не діляться, ймовірно рідко гинуть відразу ж після виникнення мутації, хоча вони можуть сильно порушувати функціонування клітин і призвести до їх передчасного старіння.

Незважаючи на те, що в соматичних клітинах, які діляться, виникають такі ж типи мутацій, як і в клітинах, що не зазнають поділу, поділ ядра може призвести до різко вираженої анеуплоїдії. Відповідно більшість порушень фенотипу відбувається внаслідок анеуплоїдності, в основному через поодинокі невідновлені розриви. Необхідно зауважити, що всі відомі агенти, які викликають точкові мутації, спричиняють також розриви хромосом.

З. Д. Воробець

Варіант №4

Текст 4

Молекулярні машини – білкові молекули чи, частіше, макромолекулярні комплекси, утворені за участю білків, які здатні здійснювати спрямовані рухи. Робота таких машин забезпечує переміщення клітинних структур та органел (наприклад, розходження хромосом при клітинному поділі), зміну форми клітин, активне переміщення клітин, активний транспорт через мембрану проти градієнтів концентрації, м'язові скорочення, переміщення полімераз уздовж матриці при синтезі біополімерів тощо. Усе це потребує енергії, джерелом якої також є АТФ (або інші нуклеозидтрифосфати).

Узагалі машина – це пристрій для перетворення тієї чи іншої форми енергії в рух. Звичайна механічна машина перетворює будь-яку енергію в механічну, умовою заощадження механічної енергії при цьому є висока інерція (маса) частин машини і певна їхня жорстка взаємна орієнтація. Точніше, конструкція машини зумовлює рухи її частин тільки по певних заданих траєкторіях.

Молекулярна машина, на відміну від макроскопічної механічної машини, по-перше, маленька, тобто піддається тепловому руху своїх власних частин і зовнішніх молекул, що робить неможливим заощадження механічної енергії. По-друге, вона побудована з полімерів, а це означає, що її частинам притаманна конформаційна рухливість. Проте внаслідок того, що молекула білка має певну досить жорстку просторову організацію, конструкція молекулярної машини допускає не будь-які, а певним чином спрямовані у просторі рухи її частин. Саме ці особливості молекулярної машини й використовуються для її роботи. Основні принципи цієї роботи:

- Конформаційна рухливість молекулярної машини забезпечує їй можливість існувати в кількох структурних станах (двох-трьох), які розрізняються головним чином на рівні просторового розташування великих структурних блоків – доменів або субодиниць.
- Структурні стани мають різну спорідненість до певних лігандів. Взаємодії з лігандами (факторами) фіксують певні стани.
- Хімічні реакції, які каталізуються машиною, приводять до заміни лігандів, а відповідно – і до переходу в інший структурний стан.
- Рушійною силою для переміщення блоків є тепловий рух: блоки рухаються хаотично (хоча й у відповідності з конструкцією машини); зв'язування лігандів та заміна їх унаслідок реакцій каналізують ці рухи в певних напрямках.
- Результатом структурних перебудов є переміщення структурних блоків у просторі та / або зміна характеру взаємодії машини зі своїм оточенням – рух або всієї машини, або відносний рух її частин.

А. В. Сиволоб

▪ **для спеціальностей екологічного профілю**

Варіант №1

Текст 1

Національні демографічні інтереси визначаються сукупністю збалансованих демографічних інтересів держави, суспільства й особистості на основі конституційних прав громадян України. Сутність демографічних інтересів держави і суспільства полягає у формуванні такого типу відтворення населення, основними характерними ознаками якого є:

- брак депопуляції;
- свідомо регульована народжуваність, спрямована на повне заміщення батьківських поколінь, зменшення показників смертності та збільшення тривалості життя;
- прогресивна статевовікова структура населення;
- оптимальні внутрішні й зовнішні міграційні процеси;
- укріплення родини як соціального інституту, найбільш сприятливого для реалізації сформованої потреби в дітях, їхнього виховання.

Демографічна політика – це діяльність органів державного управління і соціальних інститутів, спрямована на створення сталих кількісних та якісних параметрів відтворення населення. З метою подолання негативних демографічних тенденцій в Україні потрібна активна демографічна політика, яка є частиною соціальної економічної політики суспільства в цілому. Демографічна політика складається з таких елементів:

- вплив на умови праці, тобто визначення межі працездатного віку, тривалості робочого дня, турбота про охорону праці тощо;

– поліпшення життєвих умов усіх верств населення – підвищення заробітної плати та рівня доходів, покращення житлових умов, забезпечення медичним обслуговуванням та ін.;

– заходи, спрямовані на те, щоб суспільство впливало на процеси природного руху населення.

Найважливіше завдання демографічної політики полягає в розробці ефективних методів зі зменшення показників захворюваності та збільшення тривалості життя. Є три види методів демографічної політики: економічні, адміністративно-юридичні та соціально-психологічні. До економічних методів належать заходи, за допомогою яких створюються найкращі умови поєднання трудової й виховної функцій сім'ї. Серед адміністративно-юридичних методів демографічної політики розрізняють різні законодавчі акти. До соціально-психологічних методів належать в основному пропагування пошани та важливості материнства.

О. П. Гавриленко

Варіант №2

Текст 2

Якщо живий організм у змозі адаптуватись до дефіциту освітленості і у нього виникають певні пристосування, або при здатності до локомоції організм шукає більш освітлені ділянки, то до температури живі організми більш вибагливі. Кожен окремий організм пристосований до конкретних температурних умов і може існувати тільки в певних межах, до яких пристосовані його метаболізм та структура. Пониження температури нижче точки замерзання в клітині веде до фізичного розладу самої структури клітини та її загибелі. У цьому випадку спрацьовують насамперед фізичні параметри води. При зниженні температури вода збільшується в об'ємі і тим самим призводить до руйнування клітини. Температура, більша за обмежений максимум, веде до денатурації основних білкових компонентів, а отже, до загибелі. Живий організм здатний регулювати температуру в певних межах, але різкі перепади температурного режиму можуть призвести до розладу функціонування організму, а інколи навіть до загибелі. Наведене свідчить, що живий організм може існувати тільки в певних температурних межах. У живих організмів є цілий ряд пристосувань, які дають їм змогу втримувати температуру в певних межах. До таких слід віднести: потовиділення, товщину жирового відкладу, густину шерсті (зимою – густіша, літом – рідша), аптерії та птерилії у птахів, діапаузу комах, циклічність розвитку рослин і т.д. У багаторічних рослин існує цікаве пристосування до згубної дії низьких температур. Восени вони намагаються якомога більше води видалити зі свого організму, оскільки при сильних морозах замерзання води в клітинах неминуче.

Слід відзначити, що коливання температури водного середовища проходить менш помітно, оскільки водне середовище має більш високу теплоємність. Звідси і зігрівальний ефект теплих течій, які сильно впливають навіть на клімат окремих ділянок суші (клімат Британських островів перебуває під сильним впливом теплої течії Гольфстрім, яка їх "гріє").

На температурний режим системи значною мірою може впливати і рослинний покрив (температура в лісі, полі), в такому випадку біотичний компонент є важливим фактором

утворення мікроклімату. Густина хвойних сприяє затримці руху повітряних мас і створюється ефект нагрівання. Цей факт був здавна помічений людиною і активно використовується в лісовому господарстві. Змішані насадження хвойних та листяних порід сприяють кращому виживанню останніх.

Л. А. Потіш

Варіант №3

Текст 3

Природні ресурси – тіла та сили природи, які на даному рівні розвитку продуктивних сил і вивченості можуть бути використані для задоволення потреб у формі безпосередньої участі в матеріальній діяльності.

Головна ознака природних ресурсів - зміна їхніх властивостей при залученні до виробничого процесу. До ресурсів належать складові надр Землі, вода, природний рослинний та тваринний світ, а також земля.

Природні умови – тіла та сили природи, які на даному рівні розвитку продуктивних сил суттєві для життя й діяльності суспільства, але не беруть безпосередньої участі у матеріальних сферах виробничої і невиробничої діяльності людей.

Головна ознака природних умов - збереження їхніх властивостей при використанні, у крайньому разі теоретично.

Найбільш загальною природною умовою є весь простір географічної оболонки. Але остання, як відомо, включає в себе й природні ресурси. Більш конкретно до природних умов належать:

- клімат;
- рельєф місцевості;
- геологічна будова літосфери;
- географічна зональність;
- екологічна ситуація в регіоні.

Кожна з зазначених умов впливає на процес виробництва або позитивно, або негативно. Сприятливі кліматичні умови (збалансованість тепла й вологи) значною мірою визначають розвиток сільського господарства.

Вплив рельєфу місцевості позначається на сільському господарстві, на транспорті та на рекреаційному господарстві (естетичні форми рельєфу, туризм, альпінізм).

Геологічна будова літосфери впливає на умови залягання шарів корисних копалин, їхню обводненість, запаси корисного компоненту. Від цього, в свою чергу, залежить ефективність видобутку мінеральних ресурсів.

Значення географічного положення полягає у формуванні цілого комплексу умов господарювання, напрямків і характеру економічних зв'язків, транспортних витрат тощо.

Наприклад, величезні запаси вугілля і деяких інших корисних копалин Північно-Східного Сибіру і Канадської Півночі не розробляються через транспортну недоступність і суворі кліматичні умови.

Умови географічної зональності близькі до кліматичних умов, але не тотожні їм. Природну зону зумовлює не лише клімат, але й інші елементи географічної оболонки (грунти, рослинні та тваринні угруповання тощо), поєднання яких створює неповторний комплекс. Географічна зональність впливає як на умови життя дикого рослинного та тваринного світу, так і на спеціалізацію сільського господарства.

В. Ф. Семенов

Варіант №4

Текст 4

Одна з найбільш важливих глобальних екологічних проблем сучасності – масове зведення лісів. Забруднення атмосферного повітря позначається на стані природних екосистем, особливо на зеленому покриві нашої планети. Одним із самих наочних показників стану біосфери служать ліси, їхнє самопочуття.

Кислотні дощі, що викликаються головним чином діоксидом сірки й оксидами азоту, завдають величезну шкоду лісовим біоценозам. Встановлено, що хвойні породи страждають від кислотних дощів у більшій мірі, ніж широколисті. Тільки на території нашої країни загальна площа лісів, вражених промисловими викидами, досягла 1 млн. га. Значним чинником деградації лісів в останні роки є забруднення навколишнього середовища радіонуклідами. Так, у результаті аварії на Чорнобильській АЕС уражено 2,1 млн. га лісових масивів.

Особливо сильно страждають зелені насадження в промислових містах, атмосфера яких містить велику кількість забруднюючих речовин.

Відомо, що лісові співтовариства грають найважливішу роль у нормальному функціонуванні природних екосистем. Вони поглинають атмосферні забруднення антропогенного походження, захищають ґрунт від ерозії, регулюють нормальний стік поверхневих вод, перешкоджають зниженню рівня ґрунтових вод і замулюванню рік, каналів і водойм.

Зменшення площі лісів порушує процес кругообігу кисню і вуглецю в біосфері. Незважаючи на те, що катастрофічні наслідки зведення лісів уже широко відомі, знищення їх продовжується. В даний час загальна площа лісів на планеті складає біля 42 млн. км², але вона щорічно зменшується на 2%. Особливо інтенсивно знищуються вологі тропічні ліси в Азії, Африці, Америці і деяких інших регіонах світу. Так, в Африці ліси займали раніш біля 60% її території, а зараз – усього біля 17%. Значно скоротилися площі лісів і в нашій країні.

Зведення лісів спричиняє собою загибель їхньої багатющої флори і фауни. Людина збіднює образ своєї планети.

Проте, здається, людство вже усвідомлює, що його існування на планеті нерозривно пов'язане з життям і добробутом лісових екосистем. Серйозні попередження вчених, що пролунали в деклараціях Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій, почали знаходити відгук. У останні роки в багатьох країнах світу стали успішно проводитися роботи зі штучного лісорозведення й організації високопродуктивних лісових плантацій.

Г. Т. Васюкова

- для спеціальностей математичного профілю

Варіант №1

Текст 1

Техногенно небезпечні системи – це системи, експлуатація яких зазвичай пов'язана з ризиками, при цьому, зокрема, можливі смертельні випадки або завдання величезних майнових збитків у разі їхнього виходу з ладу. Такі керуючі системи застосовують у

багатьох галузях, зокрема, в автомобільній промисловості, медицині, військовій та космічній галузях, у промисловості для керування виробничими процесами, робототехніці та побуті. Існує потреба підвищення надійності, готовності та безпечності в усіх вищезгаданих галузях. Якщо до складу системи входить єдиний модуль чи канал зв'язку, то в разі виникнення несправностей у ньому через шум (завади) система може відмовити і може виникнути надзвичайна ситуація. Отже, у системах з ненадійними елементами для приховування відмов використовують N-модульне резервування або N-версійне програмування разом з відповідною математичною моделлю голосування.

У літературі згадується багато різновидів алгоритмів голосування. Деякі алгоритми голосування, подібні до голосування за відносно більшістю голосів генерують на виході результат, якщо більшість або наперед задана кількість входів збігаються; у протилежному випадку вони нічого не видають на вихід, так що система може бути переведена в безпечний несправний стан. Але для деяких техногенно небезпечних систем не може бути ніяких безпечних несправних станів. У таких системах пристрій для голосування в будь-якому разі повинен видати на виході деяке припустиме значення, використовуючи низку методик, подібних до змішування виходів або результатів усіх модулів, що називають змішуванням результатів. Медіана, середнє значення, зважене середнє значення – суть приклади методик, які застосовують пристрої для голосування з метою змішування входів та видачі на виході деякого значення. Пристрої для голосування, які використовують зважене середнє значення, беручи до уваги ретроспективні записи модулів, призначають надійнішим модулям більший ваговий коефіцієнт.

Ю. П. Буценко, В. А. Лабжинський

Варіант № 2

Текст 2

На сьогодні найбільш поширеним і популярним стеганографічним методом приховування інформаційного обміну залишається метод найменш значущого біта (НЗБ). Це можна пояснити, мабуть, простотою його реалізації та прозорості самої ідеї методу, що базується на недосконалості зорових і слухових органів людини. Але методу НЗБ притаманні принципові обмеження та недоліки. Головний з них полягає у суттєвому звуженні частини контейнера, яка може бути використана для приховування таємної інформації, тобто, по суті, принциповому обмеженні пропускної спроможності каналу передачі прихованої інформації. Таке обмеження саме по собі в багатьох випадках не є критичним, особливо при передаванні коротких повідомлень. Але інша вада методу, на наш погляд, є принциповою й полягає у наступному.

Звуження області ймовірного приховування суттєво збільшує шанси успішного стеганоаналізу шляхом дослідження статистичного розподілу значень саме молодших бітів. Наприклад, можна досить обґрунтовано припускати, що в реальних графічних та аудіо файлах обов'язково існує кореляційна залежність між значеннями молодших бітів і сусідніх з ними старших. Така залежність визначається конкретним змістом «картинки» або аудіо файлу. Так, якщо за сюжетом яскравість на конкретній ділянці зображення збільшується (ближче до джерела освітлення), то відповідні пікселі скоріше будуть теж змінювати свої значення з 0 на 1, а не з 1 на 0 так само, як і молодші біти. Для вибірок оцифрованого звуку можна теж зафіксувати певний зв'язок між значеннями молодших бітів та сусідніх з ними старших. Окрім того, при високих частотах дискретизації (десятки

та сотні кГц) більшість сусідніх за часом вибірок первинного аналогового сигналу напевне виявляться однаковими. Наприклад, мовний аудіо сигнал з великою ймовірністю протягом 5...10 мксек між сусідніми вибірками практично не зміниться й сусідні вибірки виявляться однаковими. Цю закономірність виявлять навіть найпростіші методи аналізу.

Ю. П. Буценко, Ю. Г. Савченко

Варіант № 3

Текст 3

На сьогодні найбільш поширеним і популярним засобом генерації послідовностей псевдовипадкових бінарних чисел (ППБЧ) залишаються регістри зсуву зі зворотними зв'язками за модулем 2 (linear feed backshift register – LFSR). Це гарантує просту реалізацію, особливо, коли мова йде про апаратне виконання, та більш-менш задовільні статистичні характеристики послідовності. У випадках, коли критерієм якості послідовності не є її непередбачуваність (неможливість обчислити наступний елемент послідовності за значеннями попередніх елементів), такі реалізації можна вважати оптимальними. Прикладом такого застосування є генерація тестових сигналів для сигнатурного діагностування технічного стану цифрових пристроїв. У цих випадках LFSR є, мабуть, ідеальним засобом генерації ППБЧ.

Зовсім інша справа при застосуванні ППБЧ в системах криптографічного захисту. Тут саме непередбачуваність стає базовим критерієм оцінки умовної якості генерованої послідовності. Якщо розглядати типове застосування генераторів ППБЧ, наприклад в скремблерах, то генерована послідовність є, фактично, ключем шифрування / дешифрування, тобто від можливості передбачити її перебіг залежать шанси зламу шифру, іншими словами, можливість несанкціонованого доступу до інформації. У разі застосування LFSR через звуження різноманіття варіацій параметрів генератора такі можливості суттєво зростають. По суті, знаючи лише частину послідовності, криптоаналітик зможе обчислити всі параметри LFSR, які визначають ППБЧ.

С. О. Доля, Ю. Г. Савченко

Варіант № 4

Текст 4

Вихідні відгуки сенсорів містить декілька сотень значень, що є досить великим та надлишковим набором даних, який складно обробити. Вилучення інформативних параметрів дає змогу значно зменшити обсяг даних подальшого аналізу.

Інтелектуальний аналіз даних електронного носу починається з вилучення інформативних ознак та створення похідних параметрів з сигналу (feature extraction), попередньої обробки параметрів з метою полегшення наступних кроків узагальнення та навчання.

Було запропоновано вилучення характерних ознак відгуку як з вихідного цифрового сигналу, так з моделей апроксимованого сигналу логнормальною та поліноміальною функціями.

Отримані параметри можуть бути розділені на дві групи залежно від алгоритму вилучення інформації. Одна група складається з параметрів, розрахованих з вихідного сигналу, такі як: максимальна зміна частоти коливання сенсора, час досягнення максимального сигналу, час досягнення половини максимального сигналу, коефіцієнт асиметрії, коефіцієнт ексцесу, швидкість зміни сигналу, відхилення від лінійності,

кривина сигналу, розрахована методами чисельного диференціювання, площа під кривою сигналу сенсора. Більшість перелічених параметрів характеризує лише частину сигналу, а побудова класифікаційних чи регресійних моделей потребує оптимізації набору параметрів, що є трудомісткою задачею оскільки потребує урахування їх впливу та кореляції.

Інша група складається з коефіцієнтів рівнянь, отриманих моделей апроксимованого сигналу поліноміальною та логнормальною функціями, вилучені параметри характеризують повний сигнал.

Коефіцієнти апроксимуючого поліному знаходимо QR-розкладом матриці Вандермонда та вектора експериментальних значень, що реалізує метод найменших квадратів. У випадку реалізації робастного методу найменших квадратів (з мінімізацією за абсолютними помилками) матриця Вандермонда та вектор експериментальних значень помножуємо на матрицю вагових коефіцієнтів.

А. О. Калініченко, Ю. П. Буценко, С. О. Калініченко

▪ для спеціальностей фізичного профілю

Варіант №1

Текст 1

Плівки напівпровідникових матеріалів є цікавими об'єктами для дослідження та використання в напівпровідниковому приладобудуванні. Це зумовлено тим, що в плівках або плівкових структурах виникає ряд явищ, які важко або неможливо реалізувати в масивних матеріалах. Якщо в попередні десятиріччя основні зусилля були зосереджені на розробці технології вирощування монокристалів та дослідження їх властивостей, то протягом двох останніх десятиліть основна увага зосереджується на теоретичні і експериментальні дослідження плівок і плівкових структур (надграток), на основі яких уже практично виготовляють ряд нових приладів з унікальними властивостями. Ці дослідження вимагають розробки нових або вдосконалення традиційних методів вирощування плівок, використання складного технологічного обладнання та підвищення контролю якості шарів на атомарному рівні.

Сьогодні для одержання плівок широко використовується метод лазерного напилення. Цей метод дозволяє отримувати плівки заданого складу, причому процес випаровування є майже безінерційним. Тому в порівнянні з термічним напиленням, усувається взаємодія розплаву з матеріалом човника або тигля, яка приводить до забруднення матеріалу. У порівнянні з катодним розпиленням, яке проводиться при тиску інертного газу $10^{-1} - 10^{-3}$ мм рт. ст., де не усувається взаємодія розпилюваного матеріалу з атомами залишкових газів, лазерне розпилення проводиться у високому вакуумі. При цьому товщину плівок можна регулювати шляхом зміни тривалості дії лазерного випромінювання.

Т. А. Волянська, Б. М. Грицюк, С. В. Нічий

Варіант № 2

Текст 2

Телур – елементарний напівпровідник, гексагональна структура якого побудована на гелікоїдальних атомних ланцюжках, упакованих паралельно вісі С. Енергія зв'язку між атомами всередині ланцюжків набагато вища енергії зв'язку між ланцюжками. Сильна анізотропія хімічного зв'язку приводить до того, що при однорідному напруженому стані

єдиною площиною ковзання в Te є призматична площина першого роду $\{10\ 10\}$ з напрямками ковзання (векторами Бюргерса) $a=1/3 \langle 1\ 210 \rangle$ або $c [= \langle 0001 \rangle 2-6]$.

Характерною особливістю пластичної деформації телуру є сильна температурна залежність границі пружності в області низьких температур, яка у випадку а-ковзання пов'язується з термічно активованим подоланням сил Пайерлса-Набарро. Особливістю кривих зміщення кристалів Te є наявність протяжної стадії мікропластичної деформації, що зв'язано з рухом гвинтових дислокацій. Це приводить до параболічної форми кривих коефіцієнта зміщення при малих деформаціях без чітко вираженого переходу від мікро- до макропластичності.

Дислокаційні механізми, що визначають деформаційне зміщення кристалів Te , повинні відрізнятися певною специфікою. У зв'язку з цим є цікавим дослідження енергії пластичної деформації даних кристалів, яка безпосередньо зв'язана з кінетикою розмноження дислокацій і накопиченням залишкових дефектів.

В. І. Гутаров, Л.С. Солончук, Я. Л. Солончук, В. В. Хом'як

Варіант № 3

Текст 3

Косонесиметрична схема дифракції в ковзаючій геометрії дифракції на відбивання відкриває нові можливості рентгенотопографічного дослідження пошарової структури приповерхневих шарів кристалу. Цим вона дозволяє уникати неоднозначності розв'язку оберненої задачі рентгенівської дифрактометрії – визначення деформаційного профілю розподілу деформацій по серії дифракційних кривих відбивання в приповерхневих шарах. У цій схемі, на відміну від традиційних, вектор нормалі n до вхідної поверхні не лежить в площині розсіяння і реалізується плавний перехід від дифракції Лауе до дифракції Брега азимутальним скануванням через область кутів повного зовнішнього відбивання $\theta_{кр}$.

Реалізацію випадків ковзаючого падіння рентгенівських променів на поверхню кристалу можна здійснити різними шляхами. Наприклад, підбором дискретних асиметричних відбивань, або довжин хвиль. Найпростіше різко асиметричні випадки дифракції реалізуються за допомогою синхротронного випромінювання. Нами вибрано дещо інший шлях реалізації дифракції в області кутів $\theta_{кр}$. Він полягає в поступовому переході від дифракції Лауе до дифракції Брега при використанні асиметричних кристалографічних відбивань, кут розорієнтації яких з вхідною поверхнею кристалу незначно більший брегівського кута, тобто $\psi \geq \theta_{в}$.

А. В. Євдокименко

Варіант № 4

Текст 4

Низький рівень фонових домішок у робочому матеріалі для детекторів ядерного випромінювання можна досягти термообробкою кристалів (паро- або рідиннофазною) в атмосфері одного з компонентів сполуки $CdTe$. Використовується також нестехіометричне джерело і низькі (650- 850°C) температури вирощування (наприклад, метод переміщеного нагрівника ТНМ), суть якого полягає у переміщенні через весь кристал вузької зони Te). В основному саме методом ТНМ отримано матеріал $CdTe$ спектрометричної якості діаметром до 1,5 см. Проте цей метод не позбавлений певних технологічних проблем, які обмежують його практичне застосування. По-перше, швидкість вирощування – дуже низька (3-6 мм за добу); по-друге, джерелом вирощування

є синтезований методом Бріджмена матеріал із додатковою зонною очисткою (багаторазовий прохід розплавленої зони); по-третє, необхідні заходи для запобігання появі ефекту поляризації. Такі технологічні особливості вирощування монокристалів призводять до низької продуктивності і високої ціни детекторного матеріалу. Отже, метод ТНМ порівняно з методом Бріджмена-Стокбаргера (Б-С) не може розв'язати проблему промислового, економічно вигідного виробництва приладів.

Високий ступінь компенсації у монокристалах CdTe пов'язаний з утворенням нейтральних комплексів типу $V_{Cd}2Cl$, або $V_{Cd}ClCd_i$, оскільки в цьому випадку вводяться рівні кількості акцепторів і донорів. Саме забезпечення такого домінуючого механізму компенсації є головним завданням під час розробки технологічних умов вирощування кристалів.

П. М. Ткачук

Оформлювання результатів наукового дослідження

Контрольна робота № 4

Варіант 1

1. Допишіть дефініцію: *Мовний стиль – це різновид...*

2. Підстилями наукового стилю є:

▶ .....;   ▶ .....;   ▶ .....;   ▶ .....

3. Назвіть види мовної норми української літературної мови

4. Плеоназм – це :

А Уживання поряд спільнокореневих слів

Б Уживання слів, що близькі за звучанням, але різні за значенням

В Уживання зайвих слів

Г Значеннєвий повтор уживаних поряд слів

5. Допишіть дефініцію: *Термін – це слово або словосполучення...*

6. Вимоги, що ставляться до використання термінів, названі в рядках

А Точність

Б Стандартність

В Стилїстична нейтральність

Г Уживання з одним значенням

Д Наявність дефініції

7. Визначте термін за його дефініцією.

Сукупність термінів з усіх галузей знання (або однієї галузі знань) – ...

8. Види термінів за структурою названі в рядках

А Двокомпонентні   Б Вузькоспеціальні   В Символи   Г Питомі   Д Міжгалузеві

9. Визначте терміни за призначенням.

А Гіпотеза

Б НЕП

1 Загальнонауковий

В Концепція

2 Міжгалузевий

Г Контрибуція

3 Вузькоспеціальний

Д Гальштатська культура

10. Визначте джерело поповнення словника сучасної української літературної мови

А Натурпродукт

1 Лексичні новотвори

Б МВБ

2. Нові складні слова – синоніми описової

В Імпічмент

конструкції

Г Акціонер

3 Аббревіація

Д Файл

4 Словотвірні неологізми

11. Усі слова мають закінчення -а (-я) в рядку

А адвокат, бігборд, бланк, валютник, доказ

- Б Таврійськ, чип, шантаж, шантажист, шахрай
- В лат, прапорщик, доглядач, характер, платник
- Г довіритель, диктофон, паспорт, гігабайт, бампер

12. Правильні форми звертання подано в рядку

- А помічнику Климченко, Володимире Івановичу, Марію Іванівно, пані Світлано
- Б Тетяно Анатоліївно, декане Крохмаленко, пане професор, Василю Миколайовичу
- В добродіє студенте, Валентино Іванівна, кураторе Соловйова, Анатоліє Івановичу
- Г секретарю Марина, Олександро Сергіївна, пані Олено, доценте Медведєв\

13. Виберіть правильний варіант із позначенням вченого ступеня, звання, професії тощо

- А Наша археолог Петрова акцентувала увагу на...
- Б Наш археолог акцентувала увагу на...
- В Наш археолог Петрова акцентувала увагу на...
- Г Наша археолог акцентувала увагу на...

14. Тільки абстрактні іменники подано в рядку

- А пізнання, необхідність, систематизація, оцінка
- Б дослідження, оцінювання, конструкція, значущість
- В абстрагованість, підписання, узгодження, паралельність
- Г вибір, узагальнення, синтез, термін (слово)

15. Форму ступеня порівняння, що переважає в науковому стилі, названо в рядку

- А вищий ступінь проста форма
- Б вищий ступінь складена форма
- В найвищий ступінь проста форма
- Г найвищий ступінь складна форма

16. Форму ступеня порівняння, що найбільше відповідає особливостям наукового стилю, наведено в рядку

- А детальніше
- Б найбільш детально
- В найдетальніше
- Г щонайдетальніше

17. Правильно оформлено числівник у рядку

- А 2-а дні тривали досліди   Б 2 дні тривали досліди
- В Два дні тривали досліди

18. Порядковий числівник оформлено правильно в рядку

- А 10, 11-те повідомлення   Б 10-те, 11-те повідомлення   В 10-11 повідомлення

19. У науковому тексті переважає часова форма дієслова

- А майбутній час проста форма   Б минулий час   В теперішній час
- Г майбутній час складена форма   Д теперішній позачасовий.

20. Правильні форми перекладених з російської мови дієприкметників подано в рядку

- А накреслений план, узагальнююче слово, розвивальне навчання, тонізуючі речовини
- Б працюючий двигун, граючий тренер, початкуючий поет, захоплюючий краєвид
- В обізнаний працівник, констатувальний експеримент, галопуюча інфляція, зростаючий добробут
- Г рухомий рядок, завідуючий кафедрою, оточуючі люди, оточуюче середовище

21. Назвіть правильний варіант побудови безособового речення

- А Експериментальну частину дослідження описано чітко, логічно
- Б Експериментальну частину дослідження магістрантом описано чітко, логічно
- В Через об'єктивні причини директором змінено графік захисту курсових робіт
- Г Студентом розроблено план проведення дослідів

22. Порушення «правила дев'ятки» є в рядку

- А лібералізм, магістр, макіавеллізм, маркетинг
- Б плюралізм, риторика, матеріаліст, утилітаризм
- В регресивний, синод, сіонізм, фетишизм
- Г імперіалізм, верифікація, статистика, опортунізм

Варіант 2

1. Допишіть дефініцію: *Науковий стиль – це функціональний різновид...*

2. Будь-який стиль, у тому числі й науковий, виокремлюється на основі 4-х критеріїв:

- мета;   ► .....;   ► .....;   ► .....

3. Допишіть дефініцію: *Мовна норма – це сукупність...*

4. Тавтологія – це :

- А уживання зайвих слів
- Б значеннєвий повтор уживаних поряд слів
- В невиправдане вживання поряд спільнокореневих слів
- Г уживання слів, що близькі за звучанням, але різні за значенням

5. Дефініція – це...

- А визначення терміна
- Б розгорнуте визначення терміна за допомогою мовних засобів
- В розгорнуте поняття за допомогою певним чином побудованого речення
- Г розгорнуте визначення поняття за допомогою певним чином побудованого речення

6. Характерні ознаки терміна названо в рядку

- А Точність   Б Стандартність   В Стилистична нейтральність   Г Уживання з одним значенням
- Д Наявність дефініції

7. Визначте термін за його дефініцією

Система термінів у певній галузі наукового або технічного знання, що обслуговує наукову теорію або наукову концепцію – ...

8. Види термінів за призначенням названо в рядках

- А Питомі   Б Багатокомпонентні   В Міжгалузеві   Г Аббревіатури
- Д Загальнонаукові

9. Визначте терміни за структурою

А Нардеп	1 Однокомпонентний
Б Нормативний акт	2 Термін-словосполучення
В У- частка	3 Аббревіатура
Г Анексія	4 Символо-слово
Д Архівна справа	

10. Визначте джерело поповнення словника сучасної української літературної мови

А Копірайт (авторське право)	1 Лексичні новотвори
Б Зелентур	2 Нові складні слова – синоніми описової конструкції
В Бігборд	3 Аббревіація
Г Ноутбук	4 Запозичення з інших мов для більш точного або
Д СЕС	раціонального вираження відомих понять

11. Усі слова мають однакові закінчення в рядку

- А рапорт, документ, район, суд, протокол
- Б кримінал, нотаріат, бандитизм, арешт, вирок
- В відповідач, вкладник, витяг, дезінформатор, ваучер
- Г батальйон, відділ, вчинок, грабіж, дублікат

12. Правильні форми звертання подано в рядку

- А заступнику Зоренко, Антоне Івановичу, Софію Іванівно, пані Тетяно
- Б Ірино Анатоліївно, декане Крохмаленко, пане доцент, Юрію Івановичу
- В добродіє студенте, Алло Іванівна, кураторе Климчук, Анатоліє Івановичу

Г секретарю Інна, Олександро Сергіївна, пані Олено, доценте Медведєв

13. Виберіть правильний варіант із позначенням вченого ступеня, звання, професії тощо

А Наша професор Синяєва прочитала лекцію...

Б Наш професор прочитала лекцію....

В Наша професор прочитала лекцію...

Г Наш професор Синяєва прочитала лекцію.....

14. Тільки абстрактні іменники подано в рядку

А вагомість, експеримент, зворот, значення

Б вивчення, акція (дія), порівняння, інформативність

В динамізм, неологізм, міркування, усвідомлення

Г активізація, інтерпретація, станція, реалізація

15. Форму ступеня порівняння, що переважає в науковому стилі, названо в рядку

А найвищий ступінь складна форма

Б найвищий ступінь проста форма

В вищий ступінь проста форма

Г вищий ступінь складена форма

16. Форму ступеня порівняння, що найбільше відповідає особливостям наукового стилю, наведено в рядку

А Найбільш чітко

Б Найчіткіше

В Щонайчіткіше

Г Чіткіше

17. Правильно оформлено числівник у рядку

А 4 доповіді додатково внесли до програми

Б Чотири доповіді додатково внесли до програми

В 4-ри доповіді додатково внесли до програми

18. Порядковий числівник оформлено правильно в рядку

А 5-ий, 6-ий абзаци

Б 5,6-ий абзаци

В 5,6 абзаци

19. У науковому тексті переважає часова форма дієслова

А теперішній час

Б майбутній час складена форма.

В минулий час

Г майбутній час проста форма

Д.теперішній позачасовий.

20. Правильні форми перекладених з російської мови дієприкметників подано в рядку

А констатувальний експеримент, досліджувальний матеріал, діючий вулкан, рухомий рядок

Б контролюючий орган, координаційний комітет, діючі особи, заведений порядок

В навчаюча система, запобіжна дія, переважаюча більшість, нерухома хвиля

Г незамінний працівник, пануюча ідеологія, діюче законодавство, координаційний комітет

21. Назвіть правильний варіант побудови безособового речення

А Здобувачем чітко викладено основні положення завершеного дослідження

Б Теоретичну частину курсової роботи бажано зменшити за обсягом

В Висновки магістрантом зроблено, виходячи із завдань дослідження

Г Здобувачем доведено доцільність застосування зазначеної методики під час статистичної обробки результатів експерименту

22. Порушення «правила дев'ятки» є в рядку

- А риторика, статистика, опортунізм, сіонізм
- Б фетишизм, утилітаризм, верифікація, інститут
- В плюралізм, макіавеллізм, тероризм, лобізм
- Г лібералізм, магістр, матріархат, мілітаризм

Залікова контрольна робота № 5

(з тем «Наукова комунікація як складник фахової діяльності»,
«Оформлення результатів наукового дослідження»)

Варіант 1 (80 балів)

I. Перевірка засвоєння теоретичного матеріалу модулів №3, №4

**1. Запишіть повністю речення , давши визначення науковому поняттю
(20 балів)**

- А Науковий стиль – це...
- Б Слово або словосполучення, яке чітко окреслює поняття певної галузі.....
- В Поширеною часовою формою дієслова в науковому тексті є...
- Г Короткий письмовий виклад змісту книги, статті, лекції тощо, тобто скорочений запис певної інформації називають...
- Д Переклад, у якому автор точно передає зміст оригіналу, його стиль і у якому є відповідність усім літературним нормам, називають...

2. Виконайте тестові завдання (10 балів)

2.1. Основні ознаки терміна названо в рядку

- А відсутність синонімів, поліфункційність, назва конкретного поняття, точність
- Б стилістична нейтральність, інтернаціональний характер, назва конкретного поняття, правильність
- В системність, однозначність, наявність дефініції, точність
- Г наддіалектність, системність, поліфункційність, наявність дефініції

2.2. Відмінність між рецензією і відгуком подано в рядку

- А мета рецензії – рекомендація до друку (захисту), а відгуку – представлення до розгляду чи до захисту
- Б у відгуку, на відміну від рецензії, подають докладний аналіз, характеристику праці та практичні поради
- В у відгуку, на відміну від рецензії, подають докладний аналіз праці з покликаннями на бібліографічні джерела

2.3. Слова й звороти, які використовуються людьми певної професії та є напівофіційними назвами понять цієї професії – це

- А терміни
- Б професіоналізми
- В номенклатурні назви
- Г загальноживані лексеми

2.4. Плановим, текстуальним, вільним, тематичним, опорним може бути такий вид оформлювання результатів наукової діяльності, як

- А план
- Б тези
- В реферат
- Г конспект

2.5. Покликання – це

- А витяг з якого-небудь тексту, який цитують у викладі матеріалу, з точною назвою джерела, видавництва, року видання й вказівкою на відповідну сторінку
- Б уривок з якого-небудь тексту, який цитують у науковій праці, з точною назвою джерела

В уривок, витяг з якого-небудь тексту, який цитують у викладі матеріалу, з точною назвою джерела й вказівкою на відповідну сторінку

Г уривок, витяг з якого-небудь тексту, який цитують у викладі матеріалу

3. Запишіть приклад, у якому б репрезентувався науково-навчальний підстиль наукового стилю (5 балів). Це можуть бути 1-3 речення.

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок

1. Виконайте тестові завдання (10 балів)

1.1. Правильні всі кліше в рядку

А робота заслуговує позитивної оцінки, висновки автора доказові, автор висловлює припущення, у «Вступі» доказується актуальність теми

Б зупинимось докладніше на..., дійшли до висновку, автор переконливо доводить, дослідження відіграє важливе значення

В перейдемо до розгляду, на підставі отриманих результатів; загальновідомо, що...; заслуговує на особливу увагу

Г поставили за мету визначити..., матеріали спостереження уможливають конкретизацію..., з метою досягти мету необхідно вирішити завдання, актуальність дослідження зумовлена...

1.2. Правильний бібліографічний опис подано в рядку

А О.М.Семенов. Культура наукової української мови: навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2010. –216 с.

Б Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб./ Семенов О.М. – К.: ВЦ «Академія», 2010. –216 с.

В.Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб./ О.М.Семенов. – К.: ВЦ «Академія», 2010. –216 с.

Г Семенов О.М. Культура наукової української мови / О.М.Семенов. – К.: ВЦ «Академія». – 2010. –216 с.

1.3. Загальнонаукові терміни подано в рядку

А лізинг, приватна власність, комп'ютеризація, синтез

Б тенденція, санація, теорія, улоговина

В тенденція, концепція, закон, синтез

Г закон, концепція, модернізація, сканування.

1.4. Редагуванню підлягає речення в рядку

А Визначено тему дослідження

Б Узагальнено результати дослідження І. Калиниченком

В Узгоджено план проведення експерименту з керівником

Г Проаналізовано 250 випадків порушення режиму обмеження

1.5. Не допущено помилки під час перекладання сполук у рядку

А виключна властивість, суттєва вада дослідження, через неухажність

Б по розцінці, минувший період, гармонічні стосунки

В за дорученням, книжна лексика, відгук про навчальний посібник

Г знаходиться у рівновазі, судячи по публікаціях, область виробництва

2. Наведіть приклади термінів за фахом

✓ 2 терміни однокомпонентні; схарактеризуйте їх за призначенням, походженням, морфологічною вираженістю **(8 балів)**

✓ 2 терміни двокомпонентні, побудовані за моделлю 1 – «прикметник + іменник»; 1 – «іменник + іменник». Схарактеризуйте їх за призначенням. **(6 балів)**

3. Оформіть поданий вислів як цитату трьома способами (6 балів)

а) пряме цитування (речення з прямою мовою);

б) непряме цитування (зі вставним словом/ словосполученням);

в) непряме цитування (у формі складнопідрядного речення).

Точно використовуйте слово, і ви позбавите світ від половини непорозумінь (Р. Декарт).

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів)

По данным статистического управления, при обсуждении данного исследования, различаются по теме, для наглядности, отсюда вытекает вывод.

5. Відновіть речення, вибираючи потрібний варіант терміна – віддієслівного іменника з дужок. Обов'язково зазначте в дужках, що позначає вибраний іменник (дію, подію, наслідок). (4 бали)

А (Переклад, перекладання) наукового тексту є адекватним

Б (Синхронне перекладання, синхронний переклад) здійснюють одночасно з отриманням усного повідомлення

6. Виберіть ненормативні словосполучення, що вживаються в науковому стилі, і замініть їх нормативними (6 балів)

Контролюючі органи, констатуючий експеримент, рухомий рядок, оточуючі родичі, оточуюче середовище.

Варіант 2 (80 балів)

I. Перевірка засвоєння теоретичного матеріалу модулів №3, №4

1. Запишіть повністю речення, давши визначення науковому поняттю (20 балів)

А Критичний відгук (містить аналіз і оцінку) наукового керівника (консультанта), офіційних опонентів, провідної установи під час захисту кваліфікаційної роботи, кандидатської чи докторської дисертацій називають

Б Термін – це...

В Поширеною часовою формою дієслова в науковому тексті є...

Г Процес відтворення письмового тексту чи усного вислову засобами іншої мови в нерозривній єдності змісту і форми називають...

Д ... – це короткий перелік проблем, досліджуваних у науковому тексті

2. Виконайте тестові завдання (10 балів)

2.1. Науковий стиль реалізується в таких жанрах

А виступ, нарис, памфлет, фейлетон, дискусія

Б дисертація, монографія, стаття, лекція, підручник, відгук, анотація

В закон, кодекс, доручення, акт, оголошення, розписка, лист тощо

2.2. Науковий стиль має такі різновиди:

А науково-навчальний, науково-публіцистичний, науково-законодавчий

Б власне науковий, науково-навчальний, науково-популярний

В власне науковий, науково-публіцистичний, виробничий

2.3. Визначення рецензії подано в рядку

А документ, який містить висновки уповноваженої особи (або кількох осіб) чи установи щодо запропонованих на розгляд вистави, фільму, творів мистецтва, рукописних робіт тощо

Б науковий або публіцистичний твір невеликого розміру в збірнику, газеті, журналі

В критичний відгук (дає аналіз і оцінку) на художній, науковий або інший твір, метою якого є рекомендація до друку або захисту

Г стисла форма письмової оцінки виконаної роботи (курсової, бакалаврської, магістерської кваліфікаційних робіт, кандидатського чи докторського дослідження). За складом реквізитів збігається з рецензією.

2.4. Конспект – це:

А документ, який містить висновки уповноваженої особи (або кількох осіб) чи установи щодо запропонованих на розгляд рукописних робіт тощо

Б коротко сформульовані основні положення (статті, доповіді, лекції, повідомлення), що вбирають суть висловленого

В короткий письмовий виклад змісту книги, статті, лекції тощо.

2.5. Наукова стаття – це

А один із видів наукових публікацій, де подаються кінцеві або проміжні результати дослідження, висвітлюються пріоритетні напрямки розробок ученого, накреслюються перспективи подальших напрацювань.

Б витяг з якого-небудь тексту, який цитують у викладі матеріалу, з точною назвою джерела, видавництва, року видання й вказівкою на відповідну сторінку

В уривок з якого-небудь тексту, який цитують у науковій праці, з точною назвою джерела

Г критичний відгук (містить аналіз і оцінку) наукового керівника консультанта), офіційних опонентів, провідної установи під час захисту кваліфікаційної роботи, кандидатської чи докторської дисертацій

3. Запишіть приклад, у якому б репрезентувався науково-навчальний підстиль наукового стилю (5 балів). Це можуть бути 1-3 речення.

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок

1. Виконайте тестові завдання (10 балів)

1.1. Правильні всі кліше в рядку

А поза розглядом дослідження залишилися питання про; автор не розглянув питання, що безпосередньо стосується теми мого дослідження.; сумнів викликає доцільність такого підходу...

Б варто відзначити певні дискусійні моменти...; важко не погодитися з...; така постановка питання не є однозначною...

В автор аналізує наявні джерела з даної проблеми...; дослідник розглядає питання...; на початку дослідження автор указує на...

Г Справедливо вказуючи на...; автор помилково вважає, що...; деякі положення автора залишаються бездоказовими, зокрема й такі...

1.2. Правильний бібліографічний опис подано в рядку

А Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С. В Шевчук, І.В. Клименко. – К. : Алерта, 2012. – 696 с.

Б Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. – К. : Алерта, 2012. – 696 с.

В Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / Шевчук С. В., Клименко І.В. – К. : Алерта, 2012. – 696 с.

Г Шевчук С. В., І.В.Клименко. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С. В Шевчук, І.В. Клименко. – К. : Алерта, 2012. – 696 с.

1.3. Загальнонаукові терміни подано в рядку

А авантитул, ідея, законопроект, квартет, алітерація

Б гіпотеза, аналіз, концепція, теорія, метод

В парадокс, апеляція, центризм, санація, ретрансляція

Г закон, парадокс, аналіз, репродукція, метод

1.4. Редагуванню підлягає речення в рядку

А Науковці зараховують поняття до...

Б Довідкові видання подають термін

В Проаналізовано сучасний стан

Г Особлива увага приділяється

1.5. Не допущено помилки під час перекладання сполук у рядку

А відзив підписаний, рішити проблему, по крайній мірі

Б при таких умовах, приймати до уваги, область виробництва

В спрямовувати зусилля, завдяки підтримці, залучити до співпраці

Г за таких умов, за підтримки, задіяти до співпраці

2. Наведіть приклади термінів за фахом

✓ 2 терміни двокомпонентні; схарактеризуйте їх за призначенням, походженням, морфологічною вираженістю **(8 балів)**

✓ 2 терміни двокомпонентні уведіть у речення професійного спрямування (1 речення) (6 балів)

3. Оформіть поданий вислів як цитату трьома способами (6 балів)

- а) пряме цитування (речення з прямою мовою);
- б) непряме цитування (зі вставним словом/ словосполученням);
- в) непряме цитування (у формі складнопідрядного речення).

Мова росте елементарно, разом з душею народу (І. Франко)

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів)

Оказать влияние, сделать невозможным, терминами являются слова ..., включая пользователей, учитывая то что..., верное решение задачи.

5. Установіть відповідність між метою використання і групою дієслів

1 для узагальнення,
висновків

А підсумовує, узагальнює, робить висновок

2 для виявлення
позиції автора
першоджерела

Б порівнює, зіставляє, класифікує, групує, розмежовує

3 для аргументування
інформації першоджерела

В дискутує, полемізує, критикує, спростовує, не погоджується, наводить контаргументи

4 для класифікації й
градації проблем
першоджерела

Г наводить переконливі факти, обґрунтовує, ілюструє, доводить, порівнює, протиставляє

Г розглядає, аналізує, викладає, описує, називає, висвітлює, повідомляє, констатує

6. Виберіть ненормативні словосполучення, що вживаються в науковому стилі, і замініть їх нормативними (6 балів)

Відіграє значення, має роль, прийти в непридатність, дає можливість, носить характер, прийняти заходи

Варіант 3 (80 балів)

I. Перевірка засвоєння теоретичного матеріалу модулів №3, №4

1. Запишіть повністю речення, давши визначення науковому поняттю (20 балів)

А Термін – це ...

Б Критичний відгук (містить аналіз і оцінку) наукового керівника (консультанта), офіційних опонентів, провідної установи під час захисту кваліфікаційної роботи, кандидатської чи докторської дисертацій називають ...

В Наукова стаття – це ...

Г Відгук має такі реквізити ...

Д Номенклатурні назви – це ...

2. Виконайте тестові завдання (10 балів)

2.1. Науковий стиль має своїм завданням

А формувати громадську думку

Б подати інформацію через художній образ

В точно викласти наукову інформацію

2.2. Науковому стилю властиві такі мовні засоби

А побутова лексика, фразеологізми, неповні речення та ін.

Б суспільно-політична лексика, емоційно-забарвлені слова, риторичні запитання, вигуки, повтори тощо

В терміни, схеми, таблиці, графіки, наукова фразеологія, цитати, посилання, складні синтаксичні конструкції та ін.

2.3. Тези – це:

А коротко сформульовані основні положення (статті, доповіді, лекції, повідомлення), що вбирають суть висловленого

Б документ, який визначає точний перелік запланованих до виконання робіт чи заходів, їх послідовність, обсяг, тимчасові координати керівників та конкретних виконавців

В документ, в якому подається потрібна інформація, адресована певному колу зацікавлених осіб

2.4. План – це:

А точний перелік положень наукової праці

Б наукова праця, у якій фіксується хід і результати роботи

В інформація про певну подію або захід

2.5. Бібліографія – це:

А текст, що розміщується в кінці сторінки

Б список літератури з певного питання

В це опис використаних джерел

3. Запишіть приклад, у якому б репрезентувався науково-навчальний підстиль наукового стилю (5 балів). Це можуть бути 1-3 речення.

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок

1. Виконайте тестові завдання (10 балів)

1.1. Професіоналізмами є слова в рядку

А брат, береза, залізобетон, тварина

Б забій, врубмашина, мартен, плавка, проба, болванка, вагранка, затискач

В деривація, адаптація, спрощення, класифікація

Г документ, бланк, штамп, формуляр

1.2. Установіть відповідність між термінами та способом словотворення

А Факс-модем	1 скорочення слів
Б Агропром	2 суфіксальний спосіб
В Гальванометр	3 основоскладання
Г Випромінювання	4 словоскладання

1.3. Усі терміни міжгалузеві подано в рядку

А антракт, партер, афіша, адажіо

Б амортизація, екологічні витрати, технополіс, приватна власність

В матч, гол, арбітр, штанга

Г дегазифікація, газорозподільна система, ізоляційне покриття, монтажне напруження

1.4. Загальнонаукові терміни подано в рядку

А класифікація, синтез, метод, взаємодія

Б верстат, кронштейн, плац, зашлакованість

В морфологія, мовлення, асоціація, метафора

Г теплообмін, моделювання, конвекція, випаровування

1.5. Правильний бібліографічний опис подано в рядку

А І. Р. Вихованець «Грамматика української мови. Синтаксис»: Підручник, К., Либідь: 1993. – 368 с.

Б Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: навч. посібник / С. В. Шевчук. – К.: Літера, 2000. – 480 с.

В А. Н. Діденко. – Сучасне діловодство: Навч. Посібник. – К.: «Либідь», 2000, С. 384.

Г Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: Навч. посіб / Г. С. Онуфрієнко. – К.: «Центр навчальної літератури», 2006. – 312 с.

2. Наведіть приклади термінів за фахом

✓ 2 терміни однокомпонентні; схарактеризуйте їх за призначенням, походженням, морфологічною вираженістю (8 балів)

✓ 2 терміни двокомпонентні, побудовані за моделлю 1 – «прикметник + іменник»; 1 – «іменник + іменник». Схарактеризуйте їх за призначенням (6 балів)

3. Оформіть поданий вислів як цитату трьома способами (6 балів)

а) пряме цитування (речення з прямою мовою);

б) непряме цитування (зі вставним словом/ словосполученням);

в) непряме цитування (у формі складнопідрядного речення).

Доля української мови – то є водночас й доля української держави й нації (Ігор Лосєв).

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів)

С вашого согласия, по многим причинам, в тот же срок, комиссия по вопросам, по собственному усмотрению.

5. Прочитайте словосполучення, випишіть ті, у яких під час перекладу було допущено помилки, запишіть правильні варіанти (4 бали).

Принять во внимание – прийняти до уваги; во главе – на чолі; на следующий день – на слідуєчий день; в порядке исключения – в порядку виключення; по согласию сторон – за згодою сторін; по поручению – по дорученню; по заказу – на замовлення; по вопросам – із питань; по совместительству – за сумісництвом; по закону – згідно із законом; по понедельникам – по понеділках; по специальности – по спеціальності.

6. Виберіть ненормативні словосполучення, що вживаються в науковому стилі, і замініть їх нормативними (6 балів)

Дійти до висновку, прожиточний мінімум, наводити переконливі факти, підняти питання, підготувати заключення, розвивальне навчання.

Варіант 4 (80 балів)

І. Перевірка засвоєння теоретичного матеріалу модулів №3, №4

1. Запишіть повністю речення, давши визначення науковому поняттю (20 балів)

А Науково-навчальний підстиль – це...

Б Слова й звороти, які використовуються людьми певної професії та є напівофіційними назвами понять цієї професії – це ...

В У науковому тексті переважають ... прикметники, функція яких полягає в конкретизації предмета.

Г Наукова стаття – один із видів...

Д Процес відтворення письмового тексту чи усного вислову засобами іншої мови в нерозривній єдності змісту і форми називають...

2. Виконайте тестові завдання (10 балів)

2.1. Науковий стиль має таку сферу поширення (коло мовців):

А наукова діяльність, техніка, освітня діяльність

Б повсякденне спілкування у побуті, на виробництві; освітня діяльність

В офіційно-ділові стосунки, спілкування в державно-політичному, науковому, громадському й економічному житті;

2.2. Відгук – це:

А короткий огляд змісту книги, статті часто з критичною оцінкою її

Б документ, який містить висновки уповноваженої особи (або кількох осіб) чи установи щодо запропонованих на розгляд вистави, фільму, творів мистецтва, рукописних робіт та інше

В критична рецензія на друковану наукову працю

2.3. Основні ознаки терміна названо в рядку

А відсутність синонімів, поліфункційність, назва конкретного поняття, точність

Б системність, однозначність, наявність дефініції, точність

В стилістична нейтральність, інтернаціональний характер, назва конкретного поняття, правильність

Г наддіалектність, системність, поліфункційність, наявність дефініції

2.4. Слово або словосполучення, яке чітко обмежує поняття певної галузі науки, техніки, людської діяльності, називають

А терміни

Б професіоналізми

В номенклатурні назви

Г загальноживані лексеми

2.5. Бібліографія – це:

А текст, що розміщується в кінці сторінки

Б це опис використаних джерел

В список літератури з певного питання

3. Запишіть приклад, у якому б репрезентувався науково-навчальний підстиль наукового стилю (5 балів). Це можуть бути 1-3 речення.

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок

1. Виконайте тестові завдання (10 балів)

1.1. Правильні всі кліше в рядку

А поставили за мету визначити..., матеріали спостереження уможливають конкретизацію..., з метою досягти мету необхідно вирішити завдання, дослідження відіграє важливе значення

Б зупинимось докладніше на..., дійшли до висновку, автор переконливо доводить, дослідження відіграє важливе значення

В перейдемо до розгляду, на підставі отриманих результатів; загальновідомо, що...; заслуговує

на особливу увагу

Г робота заслуговує позитивної оцінки, висновки автора доказові, автор висловлює припущення, у «Вступі» доказується актуальність теми

1.2. Правильний бібліографічний опис подано в рядку

А Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. Культура української фахової мови: навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 359 с.

Б Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посіб. / Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 359 с.

В Мацько Л.І. Культура української фахової мови: Навч. посіб. / Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – с.359.

Г Мацько Л.І. Культура української фахової мови: навч. посіб. / Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 359 с.

1.3. Загальнонаукові терміни подано в рядку

А санація, теорія, улоговина тенденція,

Б лізинг, приватна власність, комп'ютеризація, синтез

В тенденція, концепція, закон, синтез

Г закон, концепція, модернізація, сканування.

1.4. Редагуванню підлягає речення в рядку

А Акцентовано увагу на недоліках.

Б Представлено презентацію студентом Корнієнком Д.

В План написання курсової роботи узгоджено з керівником.

Г Проаналізовано 50 архівних документів.

1.5. Не допущено помилки під час перекладання сполук у рядку

А судячи по публікаціях, суттєва вада дослідження, через неуважність

Б по розцінці, минувший період, гармонічні стосунки

В за дорученням, книжна лексика, відгук про навчальний посібник

Г виключна властивість, знаходиться у рівновазі, область виробництва

2. Наведіть приклади термінів за фахом

✓ 2 терміни однокомпонентні; схарактеризуйте їх за призначенням, походженням, морфологічною вираженістю **(8 балів)**

✓ 2 терміни двокомпонентні, побудовані за моделлю 1 – «прикметник + іменник»; 1 – «іменник + іменник». Схарактеризуйте їх за призначенням **(6 балів)**.

3. Оформіть поданий вислів як цитату трьома способами (6 балів)

а) пряме цитування (речення з прямою мовою);

б) непряме цитування (зі вставним словом/ словосполученням);

в) непряме цитування (у формі складнопідрядного речення).

Мовна індивідуальність виділяє людину як особистість... (Олександр Потебня).

4. Зробіть переклад українською мовою (5 балів)

По данным переписи населения, при рассмотрении данного явления, по крайней мере, в заключение скажу, отсюда вытекает вывод.

5. Відновіть речення, вибираючи потрібний варіант терміна – віддієслівного іменника з дужок. Обов'язково зазначте в дужках, що позначає вибраний іменник (дію, подію, наслідок). (4 бали)

А Здійснюють (оцінка, оцінювання) результатів дослідження.

Б (Оцінка, оцінювання) виставлено об'єктивно.

6. Виберіть ненормативні словосполучення, що вживаються в науковому стилі, і замініть їх нормативними (6 балів)

Констатувальний експеримент, розвиваюча галузь, рухомий рядок, приводити контаргументи, розвинена країна, погоджуюча сторона

ПИСЕМНА ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ

Контрольна робота № 6

Варіант 1

I. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (40 балів)

1. Запишіть речення повністю, давши визначення науковому поняттю (16 балів)

А *Мовний стиль* – це...

Б ... – мовний засіб, стандартний зворот, регулярно повторюваний у певних умовах і контекстах.

В У *звертаннях*, що складаються з двох загальних назв, форму кличного відмінка має ...

Г ... називається *бланком*.

2. Виконайте тестові завдання (20 балів)

2.1. Ознаки офіційно-ділового стилю неправильно визначено в рядку

А виразна логізація викладу, поділ на певні частини (параграфи, пункти, підпункти), майже цілковита відсутність емоційності та образності

Б синтез логізації та образності мовного вираження; документально-фактологічна точність

В точність та ясність у поєднанні з лаконічністю й послідовністю викладу фактів; документальність

Г точність, виразна логізація викладу, офіційність, відсутність індивідуальних авторських рис

2.2 Мовними особливостями публіцистичного функційного стилю є

А абстрактна лексика, велика кількість термінів, іншомовних слів, однозначна загальноживана лексика, безособовість синтаксису

Б суспільно-політична лексика, авторське «я» збігається з фактичним мовцем, використання спонукальних і окличних речень, риторичних питань, звертань

В включення фрагментів різних стилів, уживання тропів, використання всіх типів речень

Г найрізноманітніша лексика, фразеологізми, розмовні слова, неповні речення, вигуки, вставні слова

2.3. До жанрів офіційно-ділового стилю зараховують

А довідник, словник, реферат, тези

Б есе, телевізійні новини, газетну статтю, аналітичний огляд

В епопею, нарис, усмішку, мелодраму

Г інструкцію, комюніке, статут, нараду

2.4. До лексичних особливостей офіційно-ділового стилю відноситься

А використання суспільно-політичної та адміністративно-канцелярської термінології

Б уживання фразеологізмів, тропів і стилістичних фігур

В велика кількість термінів та іншомовних слів

Г використання суспільно-політичної лексики, політичних закликів, гасел

2.5. Документ – це

А письмове повідомлення, за яким організація чи окрема особа надає право іншій особі від її імені здійснювати певні юридичні чинності

Б основний вид писемного ділового мовлення, що є засобом фіксації на спеціальному матеріалі інформації про факти, події, явища

В повідомлення в усній формі, у якому викладається певне прохання

Г упорядкований в алфавітному чи тематичному порядку список заголовних слів, лексикографічно опрацьованих

3. Запишіть приклад офіційно-ділового мовлення – 1 речення (4 бали).

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (60 балів)

4. Виконайте тестові завдання (20 балів)

4.1. Серед наведених речень визначте таке, що не належить до офіційно-ділового стилю.

А Писемне мовлення – переважно монологічне, має свої лексичні й стилістичні особливості, відповідну граматичну будову

Б Вельмишановний Олександрє Глібовичу! Запрошуємо Вас на святкування Дня міста

В Позовні вимоги мотивовані тим, що підрядник не виконав частину передбачених договором робіт у встановлений термін

Г Директорові ПП «Оксамит» М. Огієнкові робочого 2-ї категорії цеху №2 М. Максименка

4.2. Виберіть два правильні варіанти сполучень.

А Підписання акта

Б Підпис директорки О. Іванової

В Підписання акту

Г Підпис директора О. Іванової

4.3. Визначте зразок офіційно-ділового мовлення, у якому не допущено помилки

А Наш університет виявився самим успішним

Б Наш університет виявився найуспішнішим за інші

В Наш університет виявився найбільш успішним

Г Наш університет виявився найбільш успішним

4.4. Синтаксичну норму порушено в реченні офіційно-ділового стилю

А Шість студентів склали іспит достроково

Б Двадцять шість студентів узяло участь у конкурсі

В Двадцять один студент узяли участь у конкурсі

Г До акції приєднався триста один студент

4.5. Правильний варіант перекладу мовного кліше «Экономические отношения» в рядку

А економічні стосунки

Б економічні взаємини

В економічні відносини

Г економічні відношення

5. Перекладіть вирази українською мовою, уникаючи калькування (12 балів): приступаем к обсуждению, текучесть кадров, сеть предприятий.

6. Із поданими сполуками складіть 1–2 речення відповідно до Вашого фаху, записуючи число словесним, а дату – цифровим способом (10 балів): у розмірі до 2548 грн, «29» травня 2014 року.

7. Прочитайте текст, виконайте завдання до нього

У колективі тактовна, доброзичлива, спокійної вдачі. На першому курсі була старостою групи, брала участь у студентських заходах на рівні факультету, зокрема художній самодіяльності (*Із характеристики*).

Завдання:

7.1. Визначте стиль і підстиль запропонованого тексту (8 балів)

7.2. Випишіть 1 мовне кліше (5 балів)

7.3. З'ясуйте й запишіть типи речень за структурою (5 балів)

Варіант 2

І. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (40 балів)

1. Запишіть повністю речення, давши визначення науковому поняттю (16 балів)

А *Функційний стиль* – це...

Б ... .. – це стерті, колись образні вислови, зайві слова, неточні вислови, безконечні, стилістично не вмотивовані словесні повтори, які створюють негативний і стилістико-смысловий ефект.

В У *звертаннях*, що складаються з загальної назви та прізвища, форму кличного відмінка має ... .

Г Розрізняють такі *підстилі офіційно-ділового стилю*: ...

2. Виконайте тестові завдання (20 балів)

2.1. До основних функційних стилів традиційно зараховують

А книжний, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, розмовний

Б офіційно-діловий, науковий, публіцистичний, художній, розмовний

В розмовний, офіційно-діловий, науковий, публіцистичний, художній, епістолярний

Г розмовний, офіційно-діловий, науковий, публіцистичний, книжний, епістолярний, конфесійний

2.2. Мовними особливостями розмовного функційного стилю є

А абстрактна лексика, велика кількість термінів, іншомовних слів, однозначна загальноповживана лексика, безособовість синтаксису

Б суспільно-політична лексика, авторське «я» збігається з фактичним мовцем, використання спонукальних і окличних речень, риторичних питань, звертань

В включення фрагментів різних стилів, уживання тропів, використання всіх типів речень

Г найрізноманітніша лексика, фразеологізми, розмовні слова, неповні речення, вигуки, вставні слова

2.3. Регулювати ділові відносини мовців у державно-правовій і суспільно-виробничій сферах, обслуговувати громадянські потреби людей у типових ситуаціях – це:

А мета наукового функційного стилю

Б мета публіцистичного функційного стилю

В мета розмовного функційного стилю

Г мета офіційно-ділового функційного стилю

2.4. До жанрів офіційно-ділового стилю зараховують

А конвенцію, комюніке, ноту, статут

Б довідник, словник, тези, реферат

В есе, газетну статтю, аналітичний огляд, телевізійні новини

Г епопею, нарис, мелодраму, усмішку

2.5. Сукупність обов'язкових даних у документі, без яких він не може бути підставою для обліку й не має юридичної сили – це:

А формуляр документа

Б реквізити документа

В бланк документа

Г штамп документа

3. Запишіть приклад офіційно-ділового мовлення – 1 речення (4 бали)

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (60 балів)

4. Виконайте тестові завдання (20 балів)

4.1. Серед наведених речень визначте таке, що не належить до офіційно-ділового стилю

А Вельмишановна Ольго Петрівно! Запрошуємо Вас на виставку, присвячену Дню міста

Б Інструкцію доповнено додатком 59 згідно з Наказом Державної судової адміністрації України № 109 від 25.09.2012

В У зв'язку з погіршенням стану здоров'я студент С. Ковко розпочав виробничу практику з 31.01.14

Г Штамп трапляються в мовленні на всіх рівнях – фонетичному, лексичному, фразеологічному, словотворчому, морфологічному, синтаксичному

4.2. Виберіть два правильні варіанти сполучень

- А 15 листопада
- Б посада секретаря-референта
- В 15 листопаду
- Г посада секретарки-референта

4.3. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Таке рішення виявилось найбільш успішним з-поміж запропонованих
- Б Таке рішення виявилось успішнішим за інші
- В Таке рішення виявилось більш успішним, ніж ми очікували
- Г Таке рішення виявилось самим успішним з-поміж запропонованих

4.4. У якому зразку офіційно-ділового мовлення порушено синтаксичну норму?

- А Рівень поінформованості – середній, бо оприлюднення наказу здійснено на офіційному веб-сайті Мінрегіону
- Б Рівень поінформованості – середній, тому що оприлюднення наказу здійснено на офіційному веб-сайті Мінрегіону
- В Рівень поінформованості – середній, оскільки оприлюднення наказу здійснено на офіційному веб-сайті Мінрегіону

4.5. Правильний варіант перекладу мовного кліше «Принять меры» в рядку

- А прийняти міри
- Б вжити заходів
- В вжити заходи
- Г приймати заходи

5. Перекладіть вирази українською мовою, уникаючи калькування (12 балів):
круглый год, на протяжении года, область науки.

6. Із поданими сполуками складіть 1–2 речення відповідно до Вашого фаху, записуючи число словесним, а дату – словесно-цифровим способом (10 балів):
у розмірі від 3951 грн, 01.02.2014.

7. Прочитайте текст, виконайте завдання до нього.

Зіткнувшись із проблемою старіння населення, Європа може бути успішною в цьому починанні, якщо вона максималізує таланти й можливості всіх своїх громадян і в повній мірі буде брати участь у процесі безперервного навчання, а також розширювати участь у системі вищої освіти (*Комюніке конференції Європейських Міністрів, відповідальних за вищу освіту, Льовен, 28-29 квітня 2009 року*).

Завдання:

- 7.1. Визначте стиль і підстиль запропонованого тексту (8 балів)
- 7.2. Випишіть 2 мовних кліше (8 балів)
- 7.3. З'ясуйте й запишіть тип речення за структурою (2 бали)

Варіант 3

І. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (40 балів)

1. Запишіть повністю речення, давши визначення науковому поняттю (16 балів)

А *Стиль* – це...; ...; ...; ... .

Б На синтаксичному рівні *специфікою офіційно-ділового стилю* є використання таких речень: ...

В ... – це основний вид писемного ділового мовлення, що є засобом фіксації на спеціальному матеріалі інформації про факти, події, явища об'єктивної дійсності та результати розумової діяльності.

Г Кожний документ складається з окремих елементів – ..., наприклад: ...

2. Виконайте тестові завдання (20 балів)

2.1. Ознаки офіційно-ділового стилю правильно визначено в рядку

А образність, поетичність, естетика мовлення, відображення творчої індивідуальності автора

Б динамічність; актуалізація сучасності; політична, суспільна, морально-етична оцінка

В точність, логічна послідовність, об'єктивність, аналіз і синтез, узагальненість, однозначність

Г точність, виразна логізація викладу, офіційність, відсутність індивідуальних авторських рис

2.2. Мовними особливостями художнього функційного стилю є

А абстрактна лексика, велика кількість термінів, іншомовних слів, однозначна загальноживана лексика, безособовість синтаксису

Б суспільно-політична лексика, авторське «я» збігається з фактичним мовцем, використання спонукальних і окличних речень, риторичних питань, звертань

В включення фрагментів різних стилів, уживання тропів, використання всіх типів речень

Г найрізноманітніша лексика, фразеологізми, розмовні слова, неповні речення, вигуки, вставні слова

2.3. Установіть відповідність функційного стилю і сфери його вживання в професійному мовленні:

А офіційно-діловий

1 навчання, науково-технічне виробництво

Б науковий

2 сфера ділових паперів, наради, переговори

В розмовний

3 з'ясування виробничих стосунків

2.4. До лексичних особливостей офіційно-ділового стилю відноситься:

А обов'язкове відображення творчої індивідуальності автора, зокрема, лексичними засобами

Б обмежене вживання експресивної фразеології, художніх прийомів, можливість певної образності

В уживання точних найменувань, термінів, а також багатозначної образної лексики та художніх засобів

Г обов'язкова відсутність будь-якої авторської мовної індивідуальності та емоційно-експресивної лексики

2.5. Штамп документа (кутовий, поздовжній) – це

А група реквізитів і їх постійних частин, відтворена на бланку документа як єдиний блок

Б технологічна оснастка, за допомогою якої заготовка набуває форми та (або) розмірів, що відповідають поверхні або контуру робочих елементів штампа

В стерті, колись образні вислови, зайві слова, неточні вислови, безконечні, стилістично не вмотивовані словесні повтори, які створюють негативний і стилістико-смысловий ефект

Г шаблон, відомий зразок, повторюваний у різних творах, який не є продуктом творчості автора

3. Запишіть приклад офіційно-ділового мовлення – 1 речення (4 бали).

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (60 балів)

4. Виконайте тестові завдання (20 балів)

4.1. Серед наведених речень визначте таке, що не належить до офіційно-ділового стилю

А Контроль за виконанням цього наказу покласти на Голову Державного агентства водних ресурсів України Сташука В.А.

Б Ця Методика встановлює єдиний механізм розрахунку орендної плати за надані в оренду водні об'єкти

В Відповідно, терміном «методика» необхідно позначити конкретні принципи, форми та засоби використання методів, за допомогою яких здійснюється більш глибоке пізнання різноманітних педагогічних проблем та їх розв'язання

Г Наголошено, що проект реконструкції старої частини міста затвердять восени

4.2. Виберіть правильні варіанти сполучень

А інструкція до телефона

Б інструкція до телефону

В завідувач кафедри

Г завідувач кафедрою

4.3. Помилку допущено в реченні

А Наш заклад виявився успішнішим за інші

Б Наш заклад виявився більш успішним у цьому році

В Наш заклад виявився найбільш успішнішим за інші

Г Наш заклад виявився найбільш успішним серед інших

4.4. Синтаксичну норму порушено в зразку офіційно-ділового мовлення

А З'ясувавши завдання, починайте працювати

Б З'ясувавши завдання, оголошено загальні результати

В З'ясувавши завдання, пройдіть тест за 30 хв.

4.5. Укажіть правильний варіант перекладу мовного кліше «В случае расторжения контракта»:

А у випадку розірвання контракту

Б у разі розторгнення контракту

В у випадку розторгнення контракту

Г у разі розірвання контракту

5. Перекладіть вирази українською мовою, уникаючи калькування (12 балів):
денежные средства, выписка из протокола, заказное письмо.

6. Із поданими сполуками складіть 1–2 речення відповідно до Вашого фаху, записуючи число словесним, а дату – цифровим способом (10 балів): у розмірі до 1282 грн, «08» жовтня 2014 року.

7. Прочитайте текст, виконайте завдання до нього.

[Довідка] Видана *Кочубей(ко,кові,ку,ці)* Марії Сергіївні 1990 р. н. в тому, що вона дійсно працює в Херсонській загальноосвітній школі І–ІІІ ст. № 4 Херсонської міської ради з 01.09.2013 на посаді вчителя англійської мови.

Завдання:

7.1. Визначте стиль і підстиль запропонованого тексту (8 балів)

7.2. Випишіть 1 мовне кліше (4 бали)

7.3. Запишіть правильну форму виділеного слова (4 бали)

7.4. З'ясуйте й запишіть тип речення (2 бали)

Варіант 4

I. Перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу модуля (40 балів)

1. Запишіть повністю речення, давши визначення науковому поняттю (16 балів)

А *Офіційно-діловий стиль* – це...

Б У *звертаннях*, що складаються з загальної назви та імені, форму кличного відмінка набуває ...

В ... – сукупність реквізитів, розміщених у встановленій послідовності

Г ... називається *штампом*

2. Виконайте тестові завдання (20 балів)

2.1. Фахове мовлення є інтеграцією таких функційних стилів

А офіційно-ділового й наукового

Б офіційно-ділового, публіцистичного й наукового

В офіційно-ділового, наукового й розмовного (розмовно-офіційного)

Г професійного, офіційно-ділового й наукового

2.2. Мовними особливостями наукового функційного стилю є:

А абстрактна лексика, велика кількість термінів, іншомовних слів, однозначна загальноживана лексика, безособовість синтаксису

Б суспільно-політична лексика, авторське «я» збігається з фактичним мовцем, використання спонукальних і окличних речень, риторичних питань, звертань

В включення фрагментів різних стилів, уживання тропів, використання всіх типів речень

Г найрізноманітніша лексика, фразеологізми, розмовні слова, неповні речення, вигуки, вставні слова

2.3. На відміну від мовного штампа, мовні кліше є

А негативним мовним явищем

Б конструктивними одиницями мовлення

В стилістичною фігурою

Г явищем, якого треба позбавлятися в мовленні

2.4. Яких іменників потрібно уникати в діловому мовленні?

А збірних і речовинних іменників, власних назв

Б іменників у формі жіночого роду

В іменників у формі кличного відмінка

Г із розмовного стилю, із суфіксами зменшеності чи збільшеності

2.5. Документознавство – це

А комплексна наука про документ і документально-комунікативну діяльність, що досліджує документ як джерело інформації та засіб соціальної комунікації, вивчає в історичному, сучасному й прогностичному аспектах процеси створення, розповсюдження й використання документованих джерел інформації в суспільстві

Б окремі документи та їх сукупність у суспільстві, яка складається з багатьох різновидів, що включають окремі жанри й форми документів, а також системи й підсистеми документації

В створення наукового знання про документ і закономірності створення й функціонування документів у суспільстві, у єдності їх інформаційної та матеріальної складових

Г рух документів в установі від моменту їх створення або одержання до моменту передачі на зберігання до архіву

3. Запишіть приклад офіційно-ділового мовлення – 1 речення (4 бали).

II. Перевірка рівня сформованості практичних умінь і навичок (60 балів)

4. Виконайте тестові завдання (20 балів)

4.1. Серед наведених речень визначте таке, що не належить до офіційно-ділового стилю

А До-ку-мєнт – іменник чоловічого роду, корінь: *-документ-*.

Б Вельмишановний Олександрє Глібовичу! Запрошуємо Вас на святкування Дня міста

В У зв'язку з епідеміологічною ситуацією в місті виробничу практику розпочати з 29.01.14

Г Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування

4.2. Виберіть два правильні варіанти сполучень

А підписання документу

Б підписання документа

В старший лаборант Д. Павлова

Г старша лаборантка Д. Павлова

4.3. Не допущено помилки в реченні

А ця ухвала виявилася помилковою

Б ця ухвала виявилася більш помилковою за інші

В ця ухвала виявилася самою помилковою

Г ця ухвала виявилася найбільш помилковою з-поміж інших

4.4. Синтаксичну норму порушено в зразку офіційно-ділового мовлення

А Ви повинні визначити, чи є слабкі місця у виробництві і чи поінформовані працівники про основну мету підприємства

Б Ви повинні визначити слабкі місця у виробництві й поінформованість працівників про основну мету підприємства

В Ви повинні визначити слабкі місця у виробництві і чи поінформовані працівники про основну мету підприємства

4.5. Правильний варіант перекладу мовного кліше «Прийти к заключению» в рядку

А дійти до висновків

Б дійти висновку

В прийти до висновку

Г прийти до заключення

5. Перекладіть вирази українською мовою, уникаючи калькування (12 балів): в противном случае, ввести закон в силу, вы правы.

6. Із поданими сполуками складіть 1–2 речення відповідно до Вашого фаху, записуючи число словесним, а дату – словесно-цифровим способом (10 балів): у розмірі від 56094 грн., 16.09.2014.

7. Прочитайте текст, виконайте завдання до нього.

Держава забезпечує споживачам захист їх прав, надає можливість вільного вибору продукції, здобуття знань і кваліфікації, необхідних для прийняття самостійних рішень під час придбання та використання продукції відповідно до їх потреб, і гарантує придбання або одержання продукції іншими законними способами в обсязі, що забезпечує рівень споживання, достатній для підтримання здоров'я і життєдіяльності (*Закон України «Про захист прав споживачів»*).

Завдання:

7.1. Визначте стиль і підстиль запропонованого тексту (8 балів)

7.2. Випишіть 2 мовних кліше (8 балів)

7.3. З'ясуйте й запишіть тип речення (2 бали)

Контрольна робота № 7

Аналіз мовних особливостей документа

Завдання

Проаналізуйте особливості поданого документа за схемою.

СХЕМА АНАЛІЗУ ДОКУМЕНТА

1. Назва документа, його заголовок.
2. Сфера поширення документа, його функція і мета.
3. Визначте, який стиль, підстиль і жанр репрезентує текст документа.
4. Визначте комунікативні властивості тексту.
5. Назвіть реквізити, особливість їхнього оформлення та формуляр документа, що підлягає аналізу.
6. Перевірте дотримання мовних норм (правильність написання та вживання слів, розділових знаків).
7. Перевірте композицію за правилами логіки:
  - чи всі частини викладу співрозмірні (чи всі елементи тексту складаються в одне ціле, чи трапляються зайві частини, які лише ускладнюють сприйняття змісту);
  - чи немає дублювання змісту однієї частини іншою; чи наявні безпідставні повтори фактичних даних;
  - чи деталізація опису фактів відбувається від найбільшого до найменшого, чи на перший план висунуто малозначущі факти й опущено важливі;
  - чи немає двозначності тлумачення тексту. Якщо є, то з'ясуйте, чим воно викликане;
  - який зв'язок існує між частинами тексту, чи правильно розставлено сполучники;
  - чи логічна рубрикація частин тексту.
8. Опишіть функційно-стильову навантаженість мовних засобів.

Мовленнєва системність стилю і засоби її творення (за рівнями мовної системи) з прикладами з тексту

Графіка

Використання цифрових позначень (спосіб оформлення), загальноприйнятих скорочень, наявність власноручного підпису тощо.

Лексика

Слова та сталі словосполучення офіційно-ділової сфери спілкування, кліше, слова іншомовного походження, термінологія, притаманна певній сфері діяльності; пряме/переносне значення слів; конкретна лексика на позначення назв установ тощо.

Морфологія

Особливості вживання іменника

Віддієслівні іменники з суфіксом –нн(я), рід іменників-назв осіб за професією, посадою тощо

Особливості вживання прикметника

Особливості вживання числівника

Особливості вживання займенника

Особливості вживання дієслова (дієприкметника, дієприслівника)

Особливості вживання прийменника

Синтаксис

Особливості синтаксису тексту документа (характер типу речень, порядок слів у реченнях (який порядок розташування слів переважає, доводьте на конкретних прикладах із тексту документа), вставні слова та словосполучення, дієприкметникові та дієприслівникові звороти (їх розташування в реченні) тощо)

8. Тип мовлення (розповідь, опис, міркування).

- **для спеціальностей економічного профілю**

Варіант 1

ДОГОВІР ПРО РЕКЛАМУ ТОВАРІВ (РОБІТ, ПОСЛУГ)

м. _____

"__" _____ 20__ р.

(вказати найменування сторони)

(надалі іменується "Замовник") в особі _____

(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,

(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)

з однієї сторони,

та _____

(вказати найменування сторони)

(надалі іменується "Виконавець") в особі _____

(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,

(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)

з іншої сторони, (у подальшому разом іменуються "Сторони", а кожна окремо – "Сторона") уклали цей Договір про рекламу товарів (робіт, послуг) (надалі іменується "Договір") про наступне.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Замовник дає завдання, а Виконавець зобов'язується надати Замовнику рекламні послуги (надалі іменуються "рекламні послуги") _____ (найменування товарів, робіт, послуг) (надалі іменуються відповідно "товарів", "роботи" чи "послуги") в обсягу і на умовах, передбачених цим Договором.

2. ПРАВА Й ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. Обов'язки Замовника:

2.1.1. надати Виконавцеві необхідну інформацію про товари (роботи, послуги), які підлягають рекламі, а саме: _____, шляхом _____ в строк _____;

2.1.2. до "__" _____ 20__ року затвердити Програму Виконавця щодо надання рекламних послуг за цим Договором (надалі іменується "Програма"), якщо така програма відповідає його вимогам;

2.1.3. ознайомити Виконавця з власними вимогами по рекламі товарів (робіт, послуг) шляхом _____ у строк _____;

2.1.4. у порядку та на умовах, визначених цим Договором, оплатити рекламні послуги, надані Виконавцем.

2.2. Права Замовника:

2.2.1. знайомитись із ходом надання рекламних послуг шляхом _____ у строк _____;

2.3. Обов'язки Виконавця:

2.3.1. подати на затвердження Замовнику до "__" _____ 20__ року докладну Програму, складену відповідно до вимог Замовника щодо здійснення реклами товарів (робіт послуг), шляхом _____.

2.3.2. Програма після її затвердження Замовником стає невід'ємною частиною цього Договору;

2.3.3. надавати рекламні послуги в повній відповідності із Програмою, дотримуючись встановлених нею порядку та умов надання рекламних послуг;

2.3.4. на вимогу Замовника знайомити його з ходом надання рекламних послуг шляхом _____ у строк _____;

2.4. Права Виконавця:

2.4.1. отримувати від Замовника необхідну інформацію про товари (роботи, послуги);

2.4.2. отримати від Рекламодавця оплату за надання рекламних послуг.

3. ОПЛАТА РЕКЛАМНИХ ПОСЛУГ

3.1. Замовник за надання рекламних послуг сплачує Виконавцеві _____
грн. шляхом _____ у строк _____.

4. ДІЯ ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір вважається укладеним і набирає чинності з моменту його підписання Сторонами і його скріплення печатками Сторін.

4.2. Строк цього Договору починає свій перебіг у момент, визначений у п. 4.1 цього Договору та закінчується _____.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

5.1. За порушення цього Договору Сторони несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України.

5.2. Виконавець не несе відповідальності за фактичну якість рекламованих товарів (робіт, послуг).

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Усі правовідносини, що виникають з цього Договору або пов'язані з ним, у тому числі пов'язані з дійсністю, укладенням, виконанням, зміною та припиненням цього Договору, тлумаченням його умов, визначенням наслідків недійсності або порушення Договору, регулюються цим Договором та відповідними нормами чинного законодавства України, а також звичаями ділового обороту, які застосовуються до таких правовідносин на підставі принципів добросовісності, розумності та справедливості.

6.2. На момент укладення цього Договору Сторони є платниками податку на прибуток підприємств на загальних умовах.

6.3. Після підписання цього Договору всі попередні переговори за ним, листування, попередні договори, протоколи про наміри та будь-які інші усні або письмові домовленості Сторін з питань, що так чи інакше стосуються цього Договору, втрачають юридичну силу, але можуть братися до уваги при тлумаченні умов цього Договору.

6.4. Сторони несуть повну відповідальність за правильність указаних ними в цьому Договорі реквізитів та зобов'язуються своєчасно в письмовій формі повідомляти іншу Сторону про їх зміну, а в разі неповідомлення несуть ризик настання пов'язаних із цим несприятливих наслідків.

6.5. Відступлення права вимоги та (або) переведення боргу за цим Договором однією із Сторін до третіх осіб допускається виключно за умови письмового погодження цього із іншою Стороною.

6.6. Додаткові угоди та додатки до цього Договору є його невід'ємними частинами і мають юридичну силу в разі, якщо вони викладені в письмовій формі, підписані Сторонами та скріплені їх печатками.

6.7. Всі виправлення за текстом цього Договору мають силу та можуть братися до уваги виключно за умови, що вони в кожному окремому випадку датовані, засвідчені підписами Сторін та скріплені їх печатками.

6.8. Цей Договір складений при повному розумінні Сторонами його умов та термінології українською мовою у двох автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу, – по одному для кожної із Сторін.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН

Замовник

Виконавець

_____

_____

_____

_____

ПІДПИСИ СТОРІН

За РЕКЛАМОДАВЦЯ
Керівник

За ВИКОНАВЦЯ
Керівник

_____/_____/_____
М. П.

_____/_____/_____
М. П.

Варіант 2

ДОГОВІР ОРЕНДИ ПРИМІЩЕННЯ

м. Київ

«18» травня 2016 р.

Ми: з однієї сторони, Павленко Сергій Васильович, надалі – «Орендодавець», та Гаркавенко Андрій Павлович, надалі – «Орендар», з іншої сторони, (у подальшому разом іменуються "Сторони", а кожна окремо - "Сторона") уклали цей Договір оренди (надалі іменується "Договір") про таке.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. У порядку та на умовах, визначених цим Договором, Орендодавець зобов'язується передати Орендареві у строкове платне користування, а Орендар зобов'язується прийняти у строкове платне користування приміщення, що визначене в цьому Договорі (надалі іменується "приміщення, що орендується", та зобов'язується сплачувати Орендодавцеві орендну плату.

2. МЕТА ОРЕНДИ

2.1. Приміщення, що орендується, надається Орендарю для розміщення офісу.

3. ПОРЯДОК ПЕРЕДАННЯ В ОРЕНДУ

3.1. Приміщення, що орендується, повинні бути передані Орендодавцем та прийняті Орендарем протягом двох днів з дня набрання чинності цим Договором.

4. СТРОК ОРЕНДИ

4.1. Строк оренди приміщення, що орендується, складає 35 (тридцять п'ять) місяців з моменту підписання Сторонами Договору.

4.2. Якщо жодна Сторона в строк за один місяць до закінчення строку дії цього Договору не заявить письмово про намір не продовжувати його дію, цей Договір вважається продовженим на такий же строк і на тих самих умовах.

5. ОРЕНДНА ПЛАТА ТА РОЗРАХУНКИ ЗА ДОГОВОРОМ

5.1. Розмір місячної орендної плати складає десять тисяч грн

Протягом двох банківських днів з моменту підписання Договору Орендар зобов'язується сплатити Орендодавцеві орендну плату за перший місяць.

5.2. Орендна плата сплачується Орендарем у безготівковому порядку на поточний рахунок

6. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ОРЕНДОДАВЦЯ

6.1. Орендодавець зобов'язаний:

6.1.1. забезпечувати безперешкодне використання Орендарем приміщення, що орендується, на умовах цього Договору.

6.2. Орендодавець має право:

6.2.1. на отримання орендної плати згідно з цим Договором

7. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ОРЕНДАРЯ

7.1. Орендар зобов'язується:

7.1.1. використовувати приміщення, що орендується, виключно відповідно до мети оренди, визначеної у п. 2.1 цього Договору;

7.1.2. своєчасно і в повному обсязі сплачувати орендну плату;

7.1.3. утримувати приміщення, що орендується, у належному санітарному стані;

7.1.4. дотримуватися протипожежних правил, а також правил користування тепловою та електричною енергією, не допускати перевантаження електромереж;

7.2. Орендар має право:

7.2.1. безперешкодно користуватися приміщенням, що орендується, протягом терміну дії Договору;

7.2.2. користуватися системами комунікацій, які знаходяться в приміщенні, що орендується.

8. ДІЯ ДОГОВОРУ

10.1. Цей Договір підписується Сторонами та скріплюється печаткою Орендаря.

10.2. Закінчення строку цього Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього Договору.

10.3. Цей Договір набирає чинності з моменту його підписання Сторонами.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

11.1. Усі правовідносини, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, у тому числі пов'язані із дійсністю, укладенням, виконанням, зміною та припиненням цього Договору, тлумаченням його умов, визначенням наслідків недійсності або порушення Договору, регламентуються цим Договором та відповідними нормами чинного в Україні законодавства.

11.2. Цей Договір укладено українською мовою, у двох примірниках (один - Орендодавця, другий - Орендаря), які мають однакову юридичну силу.

ПІДПИСИ: ПІДПИС
ПІДПИС

С.В. Павленко
А.П.Гаркавенко

Варіант 3 КРЕДИТНИЙ ДОГОВІР N __

м. _____ " __ " _____ 20__ р.

_____ (вказати найменування сторони та необхідні відомості про неї)
(надалі іменується "Банк") в особі _____

_____, (вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)
що діє на підставі _____,
(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)
з однієї сторони, та

_____ (вказати найменування сторони)
(надалі іменується "Позичальник") в особі _____,
(вказати посаду, прізвище, ім'я, по батькові)
що діє на підставі _____,
(вказати: статуту, довіреності, положення тощо)
з іншої сторони,

(у подальшому разом іменуються "Сторони", а кожна окремо - "Сторона") уклали цей Кредитний договір N _____ (надалі іменується "Договір") про наступне.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Банк зобов'язується відкрити Позичальнику відкличну кредитну лінію (надалі іменується "кредитна лінія") із загальним розрахунковим обсягом _____, 00 (_____) грн. строком на _____ роки (місяці) до " __ " _____ 20__ року для розрахунків за Договором _____ N __ від " __ " _____ 20__

року, укладеним між _____ та _____, зі сплатою ___ % (_____ процентів) річних від отриманої та неповернутої суми кредиту.

1.2. Розміри кредитів (кредиту), які (який) надаються за кредитною лінією (надалі разом іменуються "кредити", а кожний окремо – "кредит") в межах загального розрахункового обсягу кредитної лінії, строки надання та повернення кредиту (кредитів) у межах строку кредитної лінії Позичальник із дотриманням порядку та умов, визначених у п. 1.3 цього Договору, вказує в письмовій заяві на кредит, що подається у строк _____ із дня набрання чинності цим Договором шляхом _____.

1.2.1. Нарахування та сплата процентів за користування кожним кредитом здійснюється окремо у строк _____ шляхом _____ відповідно до правил сплати процентів, що є Додатком N ___ до цього Договору.

1.3. Надання кредиту (кредитів) на умовах кредитної лінії за цим Договором передбачає _____.

2. ОБОВ'ЯЗКИ БАНКУ

2.1. Банк зобов'язується для надання кредиту (кредитів), обліку використання кредиту (кредитів), нарахування процентів, а також для обліку погашення заборгованості за кредитом (кредитами) і процентами відкрити Позичальнику наступні рахунки:

2.1.1. _____ рахунок N _____,

2.1.2. рахунок для обліку нарахованих процентів N _____.

2.2. Банк зобов'язується надавати кредит (кредити) шляхом перерахування Позичальнику відповідних грошових сум на _____ рахунок N _____ у строки _____ із дня, наступного за днем отримання відповідної заяви Позичальника.

2.3. Банк зобов'язується надати Позичальнику консультативні послуги з питань виконання цього Договору у строк _____ шляхом _____.

3. ОБОВ'ЯЗКИ ПОЗИЧАЛЬНИКА

3.1. Позичальник зобов'язується використовувати кредит (кредити) за цільовим призначенням та повернути його (їх) у строк _____.

3.2. Позичальник зобов'язується оплатити відкриття _____ рахунка в розмірі _____ (_____) гривень шляхом перерахування грошових коштів на рахунок Банку (_____) не пізніше _____ (_____) банківських днів з дня набрання чинності цим Договором.

3.3. У разі порушення строків повернення кредиту Позичальник зобов'язується сплатити Банку пеню у розмірі ___ % від простроченої суми за кожний день прострочення.

3.4. Позичальник зобов'язується сплатити Банку за розрахункове обслуговування по встановленню кредитної лінії _____ шляхом _____ на рахунок Банку (_____) не пізніше _____ (_____) банківських днів з дня набрання чинності цим Договором.

3.5. Позичальник зобов'язується надавати Банку наступні планові та звітні документи, необхідні для видачі кредиту, контролю за його використанням та поверненням: _____ шляхом _____ у строк _____.

3.6. Виконання обов'язків Позичальника за цим Договором забезпечується: _____

4. ПРАВА БАНКУ

4.1. Банк має право відмовитися від надання Позичальникові кредиту (кредитів) частково або у повному обсязі у разі порушення процедури визнання Позичальника банкрутом або за наявності інших обставин, які явно свідчать про те, що наданий Позичальникові кредит своєчасно не буде ним повернений.

4.2. Банк має право проводити перевірки цільового використання кредитів (кредиту) на місці у Позичальника шляхом _____ у строк _____.

5. ПРАВА ПОЗИЧАЛЬНИКА

5.1. Позичальник має право відмовитися від одержання кредиту (кредитів) частково або у повному обсязі, повідомивши про це Банк до моменту _____.

5.2. Позичальник має право порушувати перед Банком питання про перенесення строків повернення кредитів (кредиту) та процентів по них (ньому) в разі виникнення тимчасових фінансових або інших ускладнень з незалежних від нього причин, пов'язаних з виконанням проекту, що кредитується.

5.3. Позичальник має право здійснювати дострокове повернення частини або всієї суми кредитів (кредиту), достроково сплачувати проценти за користування ними (ним).

6. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

6.1. Усі спори, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами.

6.2. Якщо відповідний спір не можливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору відповідно до чинного законодавства України.

7. ДІЯ ДОГОВОРУ

7.1. Цей Договір вважається укладеним і набирає чинності з моменту його підписання Сторонами та його скріплення печатками Сторін.

7.2. Строк цього Договору починає свій перебіг у момент, визначений у п. 7.1 цього Договору та закінчується _____.

7.3. Закінчення строку цього Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього Договору.

7.7. Цей Договір вважається розірваним з моменту належного оформлення Сторонами відповідної додаткової угоди до цього Договору, якщо інше не встановлено в самій додатковій угоді, цьому Договорі або в чинному законодавстві України.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Усі правовідносини, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, у тому числі пов'язані із дійсністю, укладенням, виконанням, зміною та припиненням цього Договору, тлумаченням його умов, визначенням наслідків недійсності або порушення Договору, регулюються цим Договором та відповідними нормами чинного законодавства України, а також звичаями ділового обороту, які застосовуються до таких правовідносин, на підставі принципів добросовісності, розумності та справедливості.

8.3. Сторони несуть повну відповідальність за правильність вказаних ними у цьому Договорі реквізитів та зобов'язується своєчасно (не пізніше _____) у письмовій формі повідомляти іншу Сторону про їх зміну, а у разі неповідомлення несуть ризик настання пов'язаних із ним несприятливих наслідків.

8.4. Відступлення права вимоги та (або) переведення боргу за цим Договором однією із Сторін до третіх осіб допускається виключно за умови письмового погодження цього із іншою Стороною.

8.7. Цей Договір складений при повному розумінні Сторонами його умов та термінології українською мовою у _____ автентичних примірниках, які мають однакову юридичну силу.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН

БАНК	ПОЗИЧАЛЬНИК
_____	_____
-	-
_____	_____
-	-
ПІДПИСИ	СТОРІН
За БАНК	За ПОЗИЧАЛЬНИКА
Керівник	Керівник
_____/_____/	_____/_____/
М. П.	М. П.

Варіант 4 ПРЕТЕНЗІЯ

(Фірмовий бланк або штамп із зазначенням повного найменування, поштових і платіжних реквізитів заявника претензії)

_____
(повне найменування особи, якій
пред'являється претензія)

_____
(поштові реквізити, телефон)

Дата "___" _____ 200_ р.

ПРЕТЕНЗІЯ N ___

про _____

Сума цієї претензії складає _____ грн.
(зазначити суму претензії, до претензії додати розрахунок суми претензії)

"___" _____ 200_ р. між _____ та _____ був укладений Договір N ___ про спільну діяльність (надалі іменується "Договір"), згідно з п. ___ якого _____ (вказати заявника претензії) передав вам _____ (приміщення, торговельну точку (обладнання)), розташоване _____, загальною площею _____ для спільної діяльності.

Відповідно до п. ___ Договору ви повинні були сплатити _____ всі витрати по оренді та інші витрати, пов'язані з утриманням _____ до "___" _____ 200_ р. в сумі _____ грн. Порушивши умови Договору _____ (найменування одержувача претензії) не вніс жодних із вищезазначених платежів.

Згідно з п. ___ Договору за несвоєчасну сплату передбачених у п. ___ Договору платежів нараховується пеня в розмірі ___ % від простроченої суми за кожний день прострочення, яка станом на "___" _____ 200_ р. становить _____ грн.

На підставі вищевикладеного, керуючись ст. ст. ___ Цивільного кодексу України, ст.ст. ___ Господарського кодексу України, ст. 5, 6 Господарського процесуального кодексу України, просимо перерахувати суму основного боргу ___ грн., три проценти

річних від простроченої суми, а саме _____, та пеню в розмірі ___ грн., що разом складає _____ грн. на наш поточний рахунок _____ у _____

У разі невиконання заявлених у цій претензії вимог до "___" _____ 200_ р. у повному обсязі ми будемо змушені звернутися до господарського суду за примусовим задоволенням наших вимог, що призведе до збільшення вашого боргу на суму встановленого індексу інфляції та відшкодування судових витрат, пов'язаних із розглядом справи в суді.

Усі документи, які необхідні для розгляду цієї претензії, додаються.

Додатки:

У разі, якщо визначені в претензії документи відсутні в іншій стороні, до претензії додаються оригінали документів, що підтверджують пред'явлені заявником претензії вимоги, або їх належним чином засвідчені копії.

Керівник
або його заступник

▪ **для спеціальностей правознавчого профілю**

Варіант 1
ШЛЮБНИЙ ДОГОВІР

м. _____ "___" _____ 20__ р.

Ми, _____, що проживає за адресою _____, паспорт: серія ___ N _____, виданий _____ "___" _____ р., і _____, що проживає за адресою: _____, паспорт: серія ___ N ___, виданий _____ "___" _____ р., подавши "___" _____ 20__ р. заяву про реєстрацію шлюбу до _____ і маючи намір врегулювати майнові відносини між нами як подружжям, визначити наші майнові права та обов'язки, керуючись ст. 92 - 102 Сімейного кодексу України, уклали цей шлюбний договір про наступне.

1. Майно, яке набуватиметься нами в шлюбі та не пов'язане з підприємницькою діяльністю _____, належить нам на праві спільної сумісної власності. Частки у спільній власності визначаються рівними.

Це право зберігається за нами і в разі, коли один з нас буде зайнятий навчанням, веденням домашнього господарства або доглядом за дітьми.

2. Майно, кошти, цінні папери та інші активи, придбані _____ у шлюбі у зв'язку з його діяльністю як підприємця, є його особистою приватною власністю і поділу не підлягають.

3. Майно, що належить кожному з нас, придбане до шлюбу, є його приватною власністю*.

4. На праві спільної сумісної власності (або, навпаки, на праві приватної власності кожного з нас) нам належатиме також майно, придбане кожним з нас за договорами дарування в період перебування в зареєстрованому шлюбі, а також цінні (вартістю понад _____) речі індивідуального користування.

5. Інше майно, придбане кожним з нас до шлюбу або придбане кожним з нас за час шлюбу, але за кошти, які належали кожному з нас особисто, а також придбане кожним з нас за час шлюбу у порядку спадкоємства, є приватною власністю кожного з нас.

6. Я, _____, зобов'язуюсь разом із своєю дружиною _____, утримувати її непрацездатну матір - _____, надавши можливість для проживання разом з нами, виділивши їй окрему кімнату, а також надавати щомісячно грошові суми в розмірі _____ грн.

У зв'язку із цим при можливому поділі майна, придбаного під час шлюбу, розмір частки дружини _____ зменшується відповідно на суму, яка буде витрачена на утримання її матері.

7. Я, _____, зобов'язуюсь економно відноситися до сімейного бюджету, здійснювати облік здійснених затрат покупок понад _____ грн., про що повідомляти чоловіка.

8. Придбання речей для сім'ї на суму понад _____ грн. може здійснюватися за спільною попередньою домовленістю подружжя.

9. На укладення будь-яких угод, пов'язаних з діяльністю _____ як бізнесмена, він не зобов'язаний одержувати згоду дружини.

10. У разі втрати одним з подружжя працездатності інший зобов'язується надавати йому матеріальну допомогу в розмірі не менше 4 мінімальних заробітних плат щомісячно.

11. Я, _____, зобов'язуюсь забезпечити проживання своєї сім'ї в окремій квартирі, окремо від батьків упродовж перших п'яти років подружнього життя.

12. Затрати по укладенню цього шлюбного договору несе _____ (ми несемо порівну).

13. Цей шлюбний договір укладений у письмовій формі і підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню до моменту реєстрації шлюбу.

14. Цей шлюбний договір набуває чинності в день реєстрації шлюбу між _____ і _____.

15. Цей шлюбний договір не може бути змінений в односторонньому порядку.

16. Зміни до цього шлюбного договору можуть бути внесені нами шляхом складання Додаткової угоди до цього шлюбного договору, яка підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню.

17. Цей шлюбний договір також може бути змінений у випадку і в порядку, визначених чинним в Україні сімейним законодавством.

18. Ми маємо право відмовитися від цього шлюбного договору. Наші права та обов'язки, визначені цим шлюбним договором, припиняються в день подання нами нотаріусу заяви про відмову від цього шлюбного договору.

19. На вимогу одного з нас цей шлюбний договір може бути розірваний за рішенням суду з підстав, які мають важливе значення, зокрема в разі неможливості його виконання.

20. Цей шлюбний договір складений українською мовою на _____ аркушах у трьох автентичних екземплярах, один з яких зберігається у справах _____ нотаріальної контори, а два інших видаються кожному з подружжя.

Підписи:

Чоловік _____/_____/_____ Дружина _____/_____/_____

Варіант 2 ДОВІРЕНІСТЬ

Місто Київ, п'ятнадцятого лютого дві тисячі п'ятого року.

Я, ПІБ _____ (народилася _____ року; паспорт _____, виданий _____ року; ідентифікаційний номер за ДРФО України - _____), що проживаю у місті Києві, на пр. _____, буд. _____, кв. _____, обізнана із загальними вимогами, додержання яких є необхідним для чинності правочину, повністю усвідомлюючи значення своїх дій та згідно з власним вільним волевиявленням, котре відповідає моїй внутрішній волі, відповідно до вимог ст. 244 Цивільного кодексу України на підставі укладеного з повіреним усного договору, цією довіреністю **уповноважую** ПІБ _____, котрий проживає у місті Києві, на вул. _____, буд. _____, кв. _____, **бути моїм представником** в судових органах України будь-якої ланки, з усіма необхідними для того повноваженнями, які надано законом позивачу та/чи потерпілому, ознайомлюватися з матеріалами справи; заявляти клопотання та відводи; давати усні та письмові пояснення в судових установах, які займаються розглядом моєї справи; повністю або частково відмовлятися від позовних вимог; змінювати підстави або предмет позовів; укладати мирові угоди; оскаржувати рішення суду; отримувати рішення суду та подавати його на реалізацію; подавати виконавчі документи до стягнення, з питань, пов'язаних із захистом моїх авторських прав (як майнових, так і особистих немайнових), у тому числі, але не виключно, передбачених ст. ст. 423, 424, 438, 440 Цивільного кодексу України. За цією довіреністю представник також вправі подавати та підписувати від мого імені всі документи, у тому числі заяви, клопотання тощо; отримувати витяги та копії судових рішень і інших документів, що є в матеріалах справи та отримання яких дозволяється законом; брати участь у судових засіданнях та в дослідженні доказів; наводити свої доводи і міркування з усіх питань, що виникають у ході судового процесу, якщо це дозволяється процесуальним законодавством; апелювати до вищих органів судової інстанції; оскаржувати рішення суду до касаційної інстанції; вчиняти інші дії, передбачені чинним законодавством України для такого роду уповноважень (**за виключенням пред'явлення позову, отримання майна та грошових сум**) (*), та які на думку представника будуть доцільними для правильного і ефективного виконання цієї довіреності.

Довіреність зберігає чинність протягом ТРЬОХ РОКІВ (тобто до п'ятнадцятого лютого дві тисячі восьмого року), якщо не буде припинена раніше цього терміну шляхом скасування з дотриманням при цьому вимог цивільного законодавства.

Зміст ст. ст. 244, 245, 247-250 Цивільного кодексу України щодо поняття довіреності, її форми, строків, припинення представництва за довіреністю, скасування довіреності та відмови представника від вчинення дій, які були визначені довіреністю, мені нотаріусом роз'яснено.

Підпис:

Посвідчувальний напис нотаріуса

(*) - дії представника мають вчинятися у межах наданих йому повноважень.

З метою запобігання неоднозначного тлумачення договору доручення та виданої на його підставі довіреності довірителю доцільно роз'яснювати про можливість прямого обмеження повноважень представника в тексті оформлюваного ним документа.

Варіант 3

_____

— (найменування установи)

_____

— (адреса)

_____

— (ПП адвокат)

_____ (адреса)
свідоцтво на право зайняття адвокатською
діяльністю № _____ від _____
номер засобу зв'язку: _____

від _____

АДВОКАТСЬКИЙ ЗАПИТ

У зв'язку із наданням правової допомоги _____ ПП, згідно зі статтями 20, 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та договору про надання правової допомоги прошу надати наступну інформацію:

Згідно з частиною 2 ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, керівники підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, яким направлено адвокатський запит, зобов'язані не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту надати адвокату відповідну інформацію, копії документів, крім інформації з обмеженим доступом і копій документів, у яких міститься інформація з обмеженим доступом.

Відповідно до статті 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення, неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, на цей адвокатський запит тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Відповідно до ч. 1 статті 397 Кримінального кодексу України, вчинення в будь-якій формі перешкод до здійснення правомірної діяльності захисника чи представника особи по наданню правової допомоги або порушення встановлених законом гарантій їх діяльності та професійної таємниці - карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Відповідно до вищевказаного, прошу надати відповідь не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання цього запиту на адресу: _____.

До запиту додається копія свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю та ордер.

З повагою,
адвокат, _____ ПП

Варіант 4

До _____ суду
_____ (адреса)

Позивач: ПП
місце проживання: _____
номер засобу зв'язку: _____

Відповідач: ПП
місце проживання: _____
номер засобу зв'язку: _____

Ціна позову: _____ гривень

**ЗАЯВА
про витребування доказів**

ПП (позивача) подано до _____ районного суду м. Києва позовну заяву про поділ спільного майна подружжя.

Під час шлюбу подружжям було набуто майно, що в розумінні статті 60 Сімейного кодексу України вважається об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. Оскільки відносини подружжя ґрунтувалися на принципі взаємної довіри, у Позивача були відсутні підстави для заперечень проти оформлення права власності виключно на Відповідача. У зв'язку з тим, що усе майно подружжя реєструвалося на Відповідача, у Позивача відсутні будь-які документи на право власності, а Відповідач в свою чергу відмовляється від надання таких документів чи хоча б їх копій. З урахуванням таких обставин Позивач не може самостійно отримати докази, що підтверджують право власності на спільне майно подружжя та не може надати їх суду, а тому змушений звернутися до суду із клопотанням про їх витребування.

Відповідно до частини 1 статті 137 Цивільного процесуального кодексу України у випадках, коли щодо отримання доказів у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, є складнощі, суд за їх клопотанням зобов'язаний витребувати такі докази.

З урахуванням зазначеного та керуючись частиною 1 статті 137 Цивільного процесуального кодексу України, прошу _____ районний суд м. Києва:

1. Прийняти заяву про витребування доказів до розгляду.
2. Витребувати у _____ ПП (ідентифікаційний номер _____) докази, а саме документи на право власності на спільне майно подружжя, зокрема на:
  - будинок та земельну ділянку, що знаходяться за адресою: _____;
  - автомобіль марки _____, _____ року випуску, державний номерний знак _____;
  - автомобіль марки SUBARU FORESTER, державний номерний знак AA7131BM.

Представник заявника за довіреністю
_____ ПП
(копія довіреності представника додається)

▪ **для спеціальностей біологічного, екологічного профілю**

Варіант 1

УЗГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО

УЗГОДЖЕНО

Голова профкому

_____ О.Р. Самонова

протокол № _____ від «__» _____ 2016 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор загальноосвітньої школи

I-III ступенів №28

_____ Т.В.Надточій

Наказ № _____ від «__» _____ 2016 р.

Посадова інструкція вчителя біології

1. Загальні положення посадової інструкції

1.1. Дана посадова інструкція вчителя біології розроблена на підставі Закону України "Про освіту", Закону України про охорону праці, "Положення про атестацію педагогічних кадрів".

1.2. Вчитель біології, завідувач кабінетом біології призначається і звільняється з посади начальником міського управління освіти за поданням директора навчального закладу.

1.3. Вчителем біології може працювати особа, що має вищу освіту за фахом, пройшла курси перепідготовки і підвищення кваліфікації за контрольний період, яка має медичний допуск до роботи з дітьми.

1.4. Учитель біології підпорядковується безпосередньо заступникові директора з навчально-виховної роботи, який курирує предмет.

1.5. У своїй роботі вчитель біології керується постановами, розпорядженнями, наказами, іншими керівними і нормативними документами вищих компетентних організацій освіти, що стосуються тематики роботи кабінету біології, відповідними стандартами і технічними умовами; правилами експлуатації лабораторного та учбового устаткування, електроприладів; правилами і нормами охорони праці; санітарно-гігієнічними нормами і правилами протипожежної безпеки, Статутом і Правилами внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу, даною посадовою інструкцією вчителя біології.

1.6. При оформленні на роботу, вчитель біології проходить ввідний інструктаж і інструктаж учителя біології, про що робиться обов'язковий запис у відповідних журналах обліку проведення інструктажів з питань охорони праці.

1.7. Вчитель біології, завідуючий кабінетом біології забезпечує безпечні умови навчального процесу, проведення лабораторних і практичних робіт, несе відповідальність за життя і здоров'я учнів відповідно до даної *посадової інструкції вчителя біології школи*.

2. Функції вчителя біології

2.1. Організація навчального процесу на уроці відповідно до програми і навчального плану роботи.

2.2. Організація і проведення навчального заняття відповідно з правилами охорони праці.

.....

3. Посадові обов'язки вчителя біології

3.1. Вчитель біології, зав. кабінетом біології організовує виконання організаційно-технічних заходів зі створення здорових і безпечних умов для проведення навчального процесу в кабінеті біології.

3.2. Забезпечує умови для виконання діючих правил і інструкцій з охорони і гігієни праці; здійснює контроль за виконанням правил діючих інструкцій.

.....

3.9. Сповідчає директора про кожен нещасний випадок, пов'язаний з навчальним процесом і роботою в кабінеті біології, вживає необхідні заходи з усунення причин, що викликали нещасний випадок.

3.10. Веде профілактичну роботу з попередження травматизму серед учнів.

3.11. Інструктує учнів під час проведення позакласних заходів з біології з обов'язковою реєстрацією у відповідному журналі.

3.12. Бере участь в розробці колективного договору.

4. Права вчителя біології

Вчитель біології, завідувач кабінетом біології має право:

4.1. Забороняти використовувати несправне лабораторне устаткування (мікроскопи, лабораторні інструменти, вологі препарати та інше); використання в лабораторних роботах непридатних хімічних реактивів.

4.2. Присікати порушення учнями правил і інструкцій з охорони праці, пожежної- та електробезпеки з експлуатації лабораторного устаткування, з дотримання санітарних і гігієнічних норм в кабінеті біології.

4.3. Вільно вибирати і використовувати методики навчання біології та навчальні посібники, методи оцінки знань учнів.

.....
Учитель біології, завідувач кабінетом біології відповідає:

5.1. За життя і здоров'я учнів, порушення їх прав відповідно до законодавства України.

5.2. За невиконання, без поважних причин правил внутрішнього трудового розпорядку школи, законних наказів адміністрації школи, а також посадових обов'язків, встановлених справжньою інструкцією; у тому числі, і за невикористання наданих прав несе дисциплінарну відповідальність у порядку, визначеному у трудовому законодавстві України.

.....
6. Взаємовідносини (зв'язки) учителя біології

6.1. Вчитель біології працює згідно тарифікації навчального року і розкладу уроків, затвердженому адміністрацією школи.

6.2. У період канікул, не співпадаючий з відпусткою, виконує методичні розробки, здає відповідні звіти адміністрації школи, приймає участь у педагогічних радах, нарадах при директорі, робочих нарадах, семінарах, круглих столах, у методичних об'єднаннях.

.....

Посадову інструкцію вчителя розробив:

«__» __ 20__ р. _____ (_____)

З посадовою інструкцією ознайомлений (а), один екземпляр отримав(ла) та зобов'язуюсь зберігати його на робочому місці.

«__» __ 20__ р. _____ (_____)

Варіант 2

ЗАЯВА про внесення до Реєстру екологічних аудиторів та юридичних осіб, що мають право на здійснення екологічного аудиту

Заявник _____,
(назва юридичної особи, що має право
на здійснення екологічного аудиту)

_____ ,
(код за ЄДРПОУ юридичної особи, що має право
на здійснення екологічного аудиту)

_____ ,

(місцезнаходження, тел./факс)

_____
(дата реєстрації (перереєстрації) статуту
юридичної особи та номер
рішення органу реєстрації, що підтверджує
вид діяльності – проведення екологічного аудиту)

Прошу розглянути документи для внесення до Реєстру екологічних аудиторів та юридичних осіб, що мають право на здійснення екологічного аудиту, що додаються.

Керівник _____

(підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

М.П.

" ___ " _____ 2017 року

Директор Департаменту
стратегічного планування

С.Богданович

Варіант 3

„ПОГОДЖЕНО”

Голова профкому

„ ___ ” _____ 2017 року

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор _____ НВК

„ ___ ” _____ 2017 року

Інструкція з охорони праці при проведенні екскурсії з біології

І. Загальні положення

1. Перед проведенням екскурсії її керівник ретельно обстежує ту ділянку природного оточення школи, куди будуть виведені діти, вибирає ті місця, де немає небезпеки нападу хижаків, отруйних тварин (змій, павукоподібних, багатоніжок та ін.), де немає трясовин.

2. У керівництві екскурсантами вчителів допомагають батьки учнів. Бажано, щоб на кожних 10 учнів приводилось по одному дорослому або старшому учневі. Категорично забороняється об'єднувати для екскурсії по кілька класів.

II. Вимоги безпеки перед початком екскурсії

1. Перед проведенням екскурсії роблять перекличку учнів класу і відмічають присутніх. Для керівництва кожною групою призначається дорослий або вожатий загону. Другу перекличку проводять після прибуття на місце екскурсії, третю - перед відправленням у зворотний шлях, четверту - після повернення з екскурсії.

2. Якщо для доставки учнів до місця екскурсії використовується громадський транспорт, посадку здійснюють групами під керівництвом дорослого або старшого учня. При цьому в транспортні засоби заходять спочатку учні, а потім особа, яка керує ними. У такому самому порядку здійснюється й висадка дітей з транспортного засобу.

Можна доставляти учнів до місця екскурсії також на спеціально виділених транспортних засобах. Для цього дозволяється використовувати автобуси й закриті вантажні машини,

обладнані для перевезення людей. Для перевезення дітей транспортними засобами необхідно підбирати найдосвідченіших водіїв, які мають стаж не менше як три роки безперервної роботи водія. Перевозити дітей на відкритих вантажних машинах категорично забороняється. Під час перевезення дітей у вантажному автомобілі необхідно, щоб у кузові було не менше як двоє дорослих. Під час переїзду учням забороняється висовуватися з вікон, сидати і висаджуватися з транспортного засобу під час руху.

3. Для вивчення флори або фауни водоймища необхідно заздалегідь вибрати таке місце, де його глибина біля берега настільки мала, що гарантує від нещасних випадків. Входити у воду учням забороняється.

Для ознайомлення з живими об'єктами водоймища використовують сачки на довгих палках. Користуватись човнами або містками, розміщеними над глибокими місцями водоймищ, категорично забороняється.

4. Перед тим, як організувати екскурсію, треба ознайомити учнів з вимогами охорони природи, з місцевими отруйними рослинами, такими, як дурман, блекота, вовче лико, біла поганка тощо, і категорично заборонити учням пробувати на смак будь-яку рослину із зібраного матеріалу. У кабінеті школи повинен бути стенд з фотографіями або малюнками отруйних рослин.

Необхідно ознайомити учасників екскурсії з місцевими отруйними тваринами (зміями, павукоподібними, багатоніжками), переносниками (наприклад: гризунами) або передавачами (кліщами, комахами) інфекційних захворювань. З цією метою в приміщенні кабінету біології створюють спеціальні стенди з малюнками і фотографіями, що супроводжуються відповідними текстами, які пояснюють, чим небезпечна дана тварина і як запобігти цій небезпеці.

5. Вирушаючи на екскурсію з дітьми, учитель повинен мати при собі похідну аптечку першої допомоги.

III. Вимоги безпеки під час проведення екскурсії

1. Ознайомтесь зі стендом у кабінеті біології, де зображені місцеві отруйні рослини, отруйні і небезпечні тварини.

2. Вирушаючи на екскурсію, одягайте одяг, що відповідає сезону і погоді, на ноги взувайте міцне взуття, панчохи або шкарпетки. Під час екскурсії не ходіть босоніж.

3. Візьміть із собою питну воду у флязі або плящі, щоб не пити води з відкритих водоймищ, де звичайно трапляються мікроби - збудники захворювань.

4. Не пробуйте жодної із зібраних рослин на смак: пам'ятайте, що це може призвести до отруєння, а також зараження шлунково-кишковими хворобами.

5. Під час проведення екскурсії забороняється використовувати отруйні речовини: хлороформ, сірчаний ефір для зморювання комах.

6. Не витягуйте рослин руками. Для цього користуйтеся лопатками, розпушувачами і захистіть руки рукавицями.

7. Забороняється розпалювати багаття під час екскурсій, щоб уникнути лісових пожеж і опіків учнів.

IV. Вимоги безпеки після закінчення екскурсії

1. Після екскурсії з біології необхідно:

2. Зібрати всі експонати, назбирані під час екскурсії.

3. Експонати переглянути, чи немає отруйних рослин.

4. Перевірити зовнішній вигляд кожної дитини, чи немає ніяких пошкоджень.

5. Зібрати весь інвентар (розрихлювачі, лопатки).

6. Оглянути відкриті місця тіла, чи немає укусів шкідливих комах, кліщів.

7. Після підведення підсумків діти мийть руки з милом.

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

У випадку травми необхідно негайно звернутись до вчителя за допомогою.

Вчитель надає першу медичну допомогу, а у разі необхідності організовує виклик швидкої допомоги за тел. 1-03.

З інструкцією ознайомлений

Варіант 4

ХАРАКТЕРИСТИКА

студентки IV курсу факультету біології,
географії та екології
Херсонського державного університету
Гайченя Юлії Володимирівни

Гайченя Ю.В. проходила навчальну практику в Херсонській загальноосвітній школі I – III ступенів №32 з 10.10. по 16.12.2016 на посаді вчителя біології, основ здоров'я і екології.

За час практики студентка ознайомилася з основними видами навчально-виховної роботи в школі. Старанно готувалася до кожного уроку, добре володіє навчальним матеріалом, здійснювала міжпредметні зв'язки. На уроках намагалася прищеплювати учням інтерес до навчання, використовувала різні прийоми, які сприяли вивченню навчального матеріалу. Добре володіє методикою викладання навчальних предметів, вміло організовує учнів до сприйняття матеріалу, здійснює диференційований підхід до учнів, використовує різноманітні форми та методи навчання, добре володіє методикою і критеріями дванадцятибального оцінювання досягнень учнів.

Проводила цікаві бесіди, які виховують в учнів доброту, чуйність, щедрість, повагу до старших, любов до прекрасного, бережливе ставлення до шкільного майна і навколишнього середовища.

За період навчальної практики студентка Гейченя Юлія Володимирівна провела 10 уроків біології в 9-11 класах, 5 уроків основ здоров'я, 5 уроків екології, 5 виховних годин, 1 позакласний захід і гурткове заняття.

Затверджено Рішенням педагогічної ради Херсонській загальноосвітній школі I – III ступенів №32 протокол № ____ від _____ затверджена рекомендована оцінка практики «_____».

- **для спеціальностей математичного і фізичного профілю**

Варіант 1

Супровідний лист

10943, Одеса – 43,

вул. Малишева, 33, кв. 15

15 березня 2017 р.

Панові Іванову Петру Васильовичу,

Менеджерові по роботі з персоналом

компанії ВСС

10946, Дніпропетровськ – 46,

вул. Валдая, 47

Шановний пане Іванов!

Мене зацікавила вакансія розробника ПО, розміщена на сайті www.srochno.ua. Мій вибір був мотивований інтересом до проектування ПО і БД.

Володію базовими знаннями SQL – Sybase, OOA&OOD, UML; Power Builder (або VC++, Visual Basic, Java, Delphi); NET. Маю досвід розробки додатків у сфері ІТ, завдяки якому можу зробити свій внесок в успішне просування Вашої компанії. Додаю копію свого резюме, з детальним описом кваліфікації.

Пропоную на розгляд свою кандидатуру як розробника ПО. Був би радий зустрічі з Вами. Ви може зв'язатися зі мною за вказаною адресою або за телефоном (518) 271-9999.

Вдячний за приділений час і увагу.

Сергій Миронов

Варіант 2

ЗВІТ

про педагогічну практику з 12.02.2017 по 12.03.2017
студентки фізико-математичного факультету Яценко О. М.

Педагогічну практику проходила у 98-й школі м. Києва. У школі було створено належні умови для проходження практики. Усі вчителі математики та фізики мають великий стаж роботи і високу фахову, методичну підготовку. Хоча шкільні кабінети математики та фізики недостатньо обладнані технічними засобами навчання, проте добре забезпечені наочними посібниками та методичною літературою.

За час практики провела 12 контрольних уроків з математики. Усі уроки були обговорені з учителем і методистом. Практика в школі допомогла здобути практичні уміння і навички: проводити уроки різних типів, перевіряти будь-які види письмових робіт, планувати роботу з розвитку мовлення, виготовляти дидактичний матеріал для уроків, організувати позакласну роботу, поводити виховні години.

При проведенні уроків з математики особливих труднощів не було, тільки виникали питання при аналізі контрольних робіт та лабораторних занять.

За час педагогічної практики проводила позакласну роботу: математичну вікторину, екскурсію до планетарію, конкурс на кращу модель Сонячної системи.

Педагогічна практика поглибила і закріпила знання, здобуті в університеті, з фахових і психолого-педагогічних дисциплін, виробила вміння проводити навчально-виховну роботу з дітьми середнього шкільного віку, випробувати себе в ролі класного керівника.

12.03.2017

Підпис

Варіант 3

«УЗГОДЖЕНО»

Голова ПК _____ (ПІБ)
Протокол № _____ від _____ 2017 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ» _____

Директор _____ (ПІБ)
«__» _____ 20__ р.

ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ОХОРОНИ ПРАЦІ № 1

Техніка безпеки для учнів у кабінеті фізики

Загальні вимоги

- Директор школи, його заступник з навчально-виховної роботи, завідувач лабораторією та вчитель фізики зобов'язані забезпечити безпечні умови праці в лабораторіях і несуть особисту відповідальність за порушення правил техніки безпеки й виробничої санітарії.
- Завідувач кабінетом (лабораторією) фізики та вчитель фізики:
  - а) забезпечують безпечний стан робочих місць, приладів, устаткування, інструментів;
  - б) ведуть паспорт на кабінет (лабораторію) фізики і наявні в ньому устаткування і прилади;
  - в) систематично проводять інструктаж учнів з техніки безпеки.
    - Інструкція з техніки безпеки, розроблена завідувачем лабораторією з урахуванням місцевих особливостей, погоджена з місцевим кабінетом профспілки і затверджена директором школи, повинна знаходитися в лабораторіях фізики на видному місці.

Можливі небезпеки при роботі

- Неакуратність, неуважність, недостатнє ознайомлення з приладами й незнання правил техніки безпеки можуть призвести до нещасних випадків.
- При проведенні лабораторних робіт чи демонстрацій користуватися розбитим скляним посудом чи посудом з тріщинами забороняється. В усіх дослідах, що вимагають нагнітання або відкачування повітря зі скляних посудин, а також підвищення в них тиску шляхом нагрівання, необхідно застосовувати захисні чохла або екрани з органічного скла (для захисту учнів), а також захисні окуляри чи маски для демонстратора. Уламки скла зі столу не можна збирати руками. Для цього необхідно використовувати щіточку і совок. У такий самий спосіб необхідно струшувати металеві ошурки, використовувані при спостереженні магнітних спектрів.
- Для запобігання нещасним випадкам прилади на демонстраційному столі варто розміщувати у такий спосіб, щоб під час дослідів виключити будь-яку можливість потрапляння деталей, що відлетіли, в учнів, для чого варто застосовувати захисні екрани з органічного скла.

Перед початком роботи

- Перш ніж приступити до виконання роботи, ретельно вивчіть її опис, з'ясуйте хід її виконання.

Під час роботи

- Будьте уважними, дисциплінованими, обережними, точно виконуйте вказівки вчителя.
- Не залишайте робоче місце без дозволу вчителя.
- Розміщуйте прилад, матеріали, устаткування на робочому місці в порядку, зазначеному вчителем.
- Не тримайте на робочому місці предмети, що не потрібні при виконанні завдання.
- Здійснюйте збирання електричних ланцюгів, переключення в них, монтаж і ремонт електричних пристроїв тільки при відімкненому джерелі живлення.
- Не вмикайте джерела електроживлення без дозволу вчителя.
- Перевіряйте наявність напруги на джерелі живлення чи інших частинах

електроустановки за допомогою покажчика напруги.

- Стежте, щоби ізоляція проводів була справна, а на кінцях проводів були наконечники, при збиранні електричного ланцюга дроти розміщуйте акуратно, а наконечники щільно затискайте клемами.
- Виконуйте спостереження й виміри дуже обережно, щоб випадково не торкнутися оголених проводів (струмоведучих частин, що перебувають під напругою).
- Не торкайтеся конденсаторів навіть після відімкнення електричного ланцюга від джерела електроживлення: їх спочатку потрібно розрядити.

Після закінчення роботи

- По закінченні роботи відімкніть джерела електроживлення, після чого розберіть електричний ланцюг. Знайшовши несправність в електричних пристроях, що перебувають під напругою, негайно відімкніть джерела електроживлення й повідомте про це вчителя.

Варіант 4

«ПОГОДЖЕНО»

Протокол ПК

№ ___ від _____ 2017 р.

Голова ПК _____

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Наказом директора школи

№ __ від _____ 2017 р.

Директор школи: _____

Інструкція № 1-ф.

з охорони праці при виконанні лабораторних робіт у 7 класі:

1. Визначення ціни поділки вимірювального приладу. Вимірювання об'єму.
2. Визначення розмірів малих тіл.
3. Визначення маси тіла на важільних терезах.
4. Визначення густини твердого тіла.
5. Градування пружини і вимірювання сил динамометром.

1. Загальні положення

- 1.1. Інструкція з охорони праці поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час проведення лабораторних і практичних робіт у кабінеті фізики
- 1.2. Інструкцію розроблено на основі державного нормативного акту про охорону праці „Правил безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики загальноосвітніх навчальних закладів” затвердженого наказом Держнаглядохорони праці України від 16.11.98 №220* ДНАОП 9.2.30-1.04-98 .

2. До початку роботи:

- 2.1. Ознайомтесь з описом роботи і продумайте хід її виконання.
- 2.2. Приберіть все зайве зі столу.
- 2.3. Будьте уважні і дисципліновані, не приступайте до виконання роботи без дозволу вчителя.
- 2.4. Не залишайте своє робоче місце без дозволу вчителя.
- 2.5. Розміщуйте обладнання і прилади на робочому місці так, щоб уникнути їх падіння.

3. Під час виконання роботи:

3.1. Робота зі склом (скляним посудом).

- 3.1.1. Користуйтеся мензурками, колбами, трубками, які мають округлені краї.
- 3.1.2 Використовуйте скляний посуд без тріщин.
- 3.1.3. Не допускайте різких змін температури і механічних ударів.
- 3.1.4. Підбирайте для з'єднання гумові і скляні трубки однакових діаметрів, а кінці змочуйте водою, гліцерином або вазеліном.

- 3.1.5. Будьте обережними, вставляючи корки в скляні трубки або виймаючи їх.
- 3.1.6. Спрямовуйте вбік від себе і учнів отвір пробірки або шийку колби під час нагрівання в них рідини.
- 3.1.7. При наявності небезпеки розривання колби в наслідок нагрівання або відкачування повітря на демонстраційному столі встановіть захисний екран з органічного скла.
- 3.1.8 Не збирайте уламки хімічного скла голими руками, а користуйтеся щіткою та совком.
- 3.1.9. Не пробуйте на смак рідини, які використовуються в дослідах, не допускайте їх розливання на робочий стіл.
- 3.1.10. Користуючись гострими предметами (голкою, шилом), уникайте пошкодження рук або інших частин тіла.
- 3.1.11. Опускайте тверді тіла в мензурку на міцній нитці, щоб не розбити мензурку.

3.2. Правила зважування:

- 3.2.1. Користуючись терезами, не допускайте механічних ударів тягарців на шальки терезів.
- 3.2.2. Не кладіть на шальки терезів мокрі, брудні, гарячі тіла, не насипайте сипучі речовини.
- 3.2.3. Дрібні гирі беріть тільки пінцетом.
- 3.2.4. Зважуйте тіло і важки опускайте на шальки обережно.

4. Після закінчення роботи

- 4.1. Приберіть своє робоче місце.
- 4.2. Складіть обладнання так, як воно було складено до початку роботи.
- 4.3. При потребі витріть стіл чистою ганчіркою.
- 4.4. Терези переносьте тільки в неробочому стані.

5. Вимоги безпеки в екстремальних ситуаціях

5.1. Загорання в кабінеті (лабораторії) фізики у випадку пожежі необхідно відразу ліквідувати. Для цього необхідно:

- повідомити пожежну охорону;
- повідомити чергового адміністратора;
- вжити заходів щодо евакуації людей, з приміщення;
- вимкнути електромережу;
- розпочати тушіння засобами пожежегасіння;
- організувати евакуацію майна.

5.2 У разі виникнення нещасного випадку (травми осколками скла тощо) треба надати першу медичну допомогу згідно інструкції, і у разі необхідності негайно викликати швидку допомогу.

Зав. кабінетом

Залікова контрольна робота № 8

Варіант 1

1. Дайте визначення поданих термінів за допомогою речень, у яких між підметом і присудком ставиться тире: рубрикація, протокол (2*10=20б.)

2. Виконайте тестові завдання (15*2=30б.)

2.1. Сукупність послідовно об'єднаних змістом і побудованих за правилами мовної системи речень – це:

А документ

В назва виду документа

Б текст документа

Г абзац

2.2. За походженням виділяють такі види документів:

А вхідні й вихідні

В службові й особисті

Б стандартні та індивідуальні

Г прості й складні

2.3. Формуляр документа – це

А аркуш паперу з відтвореними на ньому реквізитами, що містять постійну інформацію

Б сукупність реквізитів, розміщених у встановленій послідовності

В група реквізитів та їх постійних частин, відтворена на бланку документа як єдиний блок

Г зразок документа, укладений за певними вимогами

2.4. Аркуш паперу з відтвореними реквізитами, що містять постійну інформацію, називається

А бланком

В формуляром

Б грифом

Г резолюцією

2.5. Якщо текст друкується з обох боків аркуша, то сторінки документа нумеруються так:

А непарні сторінки – у правому верхньому кутку, а парні – у лівому

Б зверху посередині, незалежно від того, парні чи непарні сторінки

В непарні й парні сторінки знизу посередині

Г непарні сторінки – у правому верхньому кутку, після цифри ставимо крапку, парні – у лівому кутку, після цифри ставимо крапку

2.6. Знайдіть неправильну відповідь щодо рубрикації тексту. Основні вимоги до рубрикації тексту

А Заголовок тексту має бути стислим і чітко відбивати зміст документа

Б Середній обсяг абзацу має бути 4-5 речень

В Існує дві системи нумерації – комбінована (традиційна) і нова

Г Нова система рубрикації базується на використанні лише арабських цифр, розміщених у певній послідовності: 1; 1.1.; 1.1.1.

Д Нова система рубрикації базується на використанні римських і арабських цифр (П.2.1)

2.7. Якщо лист адресовано установі, поштову адресу вказують

А після назви установи, структурного підрозділу й прізвища службової особи

Б перед назвою установи, структурного підрозділу й прізвища службової особи

В у будь-якій послідовності

2.8. Назвіть рядок, у якому правильно сформульовано думку.

А Згідно до розпорядження першого проректора завідувачам кафедр необхідно надати інформацію...

Б Згідно розпорядженню першого проректора завідувачам кафедр необхідно надати інформацію...

В Згідно з розпорядженням першого проректора завідувачам кафедр необхідно надати інформацію...

Г Відповідно розпорядженню першого проректора завідувачам кафедр необхідно надати інформацію...

2.9. Виберіть рядок із правильними назвами документів

А Довірність, довідка, пояснювальна

В доручення, справка, пояснювальна

записка

Б Доручення, довідка, пояснююча записка

записка

Г доручення, довідка, пояснювальна записка

2.10. У діловій мові наказовість передається

А наказовим способом дієслова; безособовою формою

Б особовою формою дієслова; інфінітивом

В безособовою формою дієслова; інфінітивом

2.11. У текстах офіційно-ділового стилю підмет ставиться переважно

А перед присудком

Б після присудка

2.12. Який із фрагментів заяви є правильним?

А Прошу надати відпустку з 10 до 14 червня 2016 р. без збереження заробітної плати для складання екзаменаційної сесії в Херсонському державному університеті

Б Прошу надати мені відпустку на 5 днів без збереження заробітної плати через екзаменаційну сесію у ХДУ з 10 по 14 червня 2016 р.

В У зв'язку зі складанням іспитів прошу надати відпустку з 10 по 14 червня 2016 р. без збереження заробітної плати

Г Прошу відпустити мене на 5 днів без збереження заробітної плати на сесію

Д Прошу дати відпустку на 5 днів без збереження заробітної плати, бо у мене буде екзаменаційна сесія у ХДУ з 10 по 14 червня 2016 р.

2.13. Який розділовий знак (чи знаки) потрібно поставити в цьому реченні? Чому?

Отже головне для написання прес-релізу обізнаність із предметом повідомлення та достатня інформованість.

А Потрібне тире після слова прес-релізу, щоб відокремити прикладку.

Б Потрібна кома після слова отже, щоб відділити вставне слово.

В Потрібна кома після слова отже (вставне) і двокрапка після слова прес-релізу, оскільки воно узагальнювальне.

Г Потрібне тире після слова прес-релізу перед присудком; кома після слова отже, щоб відділити вставне слово.

2.14. Неправильний вислів ужитий у рядку:

І А не дивлячись на обмежене фінансування

Б звільнити з посади

В ужити заходів

ІІ А слідує члени колективу

Б такі члени колективу

В такі члени колектива

2.15. Виберіть правильний варіант оформлення документа:

А звільнити по власному бажанню

Б звільнити за власним бажанням

В звільнити з власного бажання

3. Укажіть правильний варіант перекладу (5*4=20б.)

3.1. Специалист по экономике.

А спеціаліст по економіці

Б спеціаліст з економіки

В фахівець з економіки

3.2. Текучесть кадров

А текучість кадрів

Б перебіг кадрів

В плинність кадрів

3.3. Расхождения по контракту

А різні думки по контракту

Б розбіжності по контракту

В розбіжності за контрактом

3.4. В соответствии с действующим законодательством

А у відповідності з чинним законодавством

- Б відповідно до чинного законодавства
- В у відповідності з діючим законодавством
- Г відповідно до діючого законодавства

3.5. Являться высококвалифицированным специалистом

- А являтися висококваліфікованим спеціалістом
- Б являтися спеціалістом високої кваліфікації
- В бути фахівцем високої кваліфікації
- Г бути висококваліфікованим фахівцем

4. Укладіть документ про невідвідування університету, у зв'язку із допомогою усунення наслідків стихійного лиха, що сталося за місцем проживання батьків (20б.).

5. З'ясуйте, який це документ за: а) найменуванням; б) призначенням; в) складністю; г) ступенем гласності; г) формою (5*2=10б.)

Студенти 25-ї групи природничо-географічного факультету були відсутні 10.03.2017 на практичному занятті із загального землезнавства (ІІІ пара) через те, що відвідували музей

Т. Шевченка; експозицію присвячено Шевченківським дням. Екскурсія організована кафедрою культури української мови.

Варіант 2

1. Дайте визначення поданих термінів за допомогою речень, у яких між підметом і присудком ставиться тире: реквізит, характеристика (2*10=20б.)

2. Виконайте тестові завдання (15*2=30б.)

2.1. Документ – це

- А друкована стандартна форма ділового папера з реквізитами, що містять постійну інформацію
- Б основний вид ділового мовлення, що фіксує і передає інформацію, підтверджує її достовірність, об'єктивність
- В сукупність реквізитів, розташованих у певній послідовності

2.2. До групи документів з кадрово-контрактних питань належать

- А заяви про прийняття на роботу, звільнення чи переведення; автобіографії, характеристики, контракти, трудові угоди
- Б доручення, довідки, звіти, характеристики, автобіографії, протоколи
- В контракти, характеристики, трудові угоди, листи

2.3. Документ інформаційного характеру, що підтверджує факти з життя й діяльності окремих громадян і різні обставини діяльності установ, організацій, підприємств, називаються

- А акт
- Б довідка
- В протокол
- Г пояснювальна записка

2.4. Службовий лист містить такі реквізити

- А печатка, гриф затвердження, місце укладання чи видання
- Б гриф узгодження, візи
- В державний герб, емблема організації, зображення державних нагород, код організації
- Г назва установи-адресата, номер, текст, дата, підпис, печатка

2.5. Резюме – це

- А документ, у якому оцінюються ділові та моральні якості працівника
- Б коротка довідка про освітні, професійні й особові дані
- В документ, у якому в хронологічному порядку міститься інформація про найважливіші події укладача
- Г документ, який містить відомості про ділові якості особи й подається для розгляду на заміщення вакантної посади

2.6. Який документ містить: 1) назву підприємства або установи, що видає...; 2) документа; 3) дату підписання; 4) номер; 5) заголовок; 6) текст; 7) підпис керівника підприємства (установи)?

А звіт

В наказ

Б розписка

Г протокол

2.7. У діловій мові числівники, від яких залежить юридична достовірність документа, записуються

А як мінімум із двох цифр з розшифруванням у дужках словами

Б прості числівники записуються однією цифрою

В тільки словами

2.8. Якщо текст документа не вміщається на одній сторінці, на другу сторінку можна перенести

А підпис

В не менше двох рядків тексту і підпис

Б підпис і дату

Г не менше абзацу, що складається з чотирьох рядків і підпис

2.9. Визначте рядок, у якому подано правильне оформлення дати

А 8.07.16

В 5.X.2016

Б 23.08.16 р.

Г 13.08.16

2.10. У якому рядку наведено невідредагований фрагмент характеристики? Відредагуйте

А Упродовж двох років обіймає посаду провідного економіста

Б Сумлінно ставиться до виконання службових обов'язків

В Отримав друге місце у районній олімпіаді по математиці

Г Досконало володіє англійською мовою

Д Виявляв інтерес до точних наук

2.11. Чи є пунктуаційні помилки в реченні?

Просимо Вас якнайшвидше розглянути листа і якщо в проекті договору більше немає пунктів, що викликали б у Вас сумніви повідомити нас про готовність підписати договір між нашими підприємствами.

А Помилки немає

Б Потрібна кома перед і, кома після слова сумніви

В Потрібна кома перед якщо, тире перед словом повідомте

Г Кома перед і, кома перед якщо, кома перед словом повідомте

Д Кома перед якщо, кома перед словом повідомте

2.12. Назвіть правильне кліше серед запропонованих

А не дивлячись на умови договору

Б незважаючи на умови договору

В не дивлячись на умови договору

Г незважаючи на умови договору

2.13. Усі словосполучення вживаються тільки в професійному мовленні в рядку

А брати слово, брати на себе відповідальність, брати кредит, брати до серця, брати зобов'язання

Б мати на меті, мати намір, мати інтерес, мати рацію, мати сина

В надавати підтримку, надавати допомогу, надавати інформацію, надавати ляпасів

Г обіймати посаду, упроваджувати у виробництво, відшкодувати збитки, порядок денний, за вимогою керівництва

Д повідомляти про зарахування, підніматися східцями, поставити на ноги, працювати над книгою, лізти в очі

2.14. Правильно оформлений адресат у рядку

А Директору Німчук Василю Олександровичу

В Директорові Німчуку Василю

Б Директорові Німчуку В. О.

Г Директору В. О.Німчукові.

2.15. Ненормативні словосполучення подано в рядках

- А прийняти заходи, на повістці дня, до неухильного виконання, згідно з наказом
- Б обіймати посаду, ужити рішучих заходів, проект наказу погоджено, розбіжності з питань
- В одобрити пропозицію, відмінити рішення, прийняти рішучі заходи, об'явити указ, звернутися за адресою
- Г розв'язувати суперечки, кошторисна вартість, назвати на прізвище, упродовж року

3. Укажіть правильний варіант перекладу (5*4=20б.)

3.1. Предложения по улучшению

- А пропозиція по покращенню
- Б пропозиції щодо поліпшення
- В пропозиції з поліпшення

3.2. Действия по предупреждению

- А дії щодо попередження
- Б запобіжні дії
- В запобігальні дії

3.3. По мере возможности

- А за мірою необхідності
- Б по можливості
- В по мірі можливості

3.4. В случае расторжения контракта

- А у випадку розторгнення контракту
- Б у випадку розірвання контракту
- В у разі розторгнення контракту
- Г у разі розірвання контракту

3.5. Не пригодные для дальнейшей эксплуатации

- А непригодні для дальнішої експлуатації
- Б непридатні для дальнішої експлуатації
- В непридатні для дальшої експлуатації
- Г непридатні для подальшої експлуатації

4. Укладіть документ про індивідуальний графік відвідування занять (20б.)

- 5. Прочитайте текст. З'ясуйте, який це документ за: а) найменуванням; б) походженням; в) призначенням; г) формою; г) ступенем гласності (5*2=10б.)**

Підбиваючи підсумки науково-дослідної роботи за рік, слід охарактеризувати науковий потенціал університету. Основними і найбільш вагомими результатами науково-дослідної роботи в університеті, зважаючи на профіль вузу, є публікації.

Викладачі університету розробляли 215 ініціативних тем, більшість яких спрямована на вдосконалення змісту освіти і методики викладання окремих навчальних дисциплін у вищих педагогічних закладах освіти, а також присвятили низку тем розробці певних психолого-педагогічних аспектів навчально-виховного процесу в школі.

Варіант 3

- 1. Дайте визначення поданих термінів за допомогою речень, у яких між підметом і присудком ставиться тире: документ, резюме (2*10=20б.)**

2. Виконайте тестові завдання (15*2=30б.)

2.1. Формуляр документа – це

- А аркуш паперу з відтвореними на ньому реквізитами, що містять постійну інформацію
- Б сукупність реквізитів, розміщених у встановленій послідовності
- В група реквізитів та їх постійних частин, відтворена на бланку документа як єдиний блок
- Г зразок документа, укладений за певними вимогами

- 2.2. Змінний реквізит, який містить інформацію про подальшу роботу з документом**

А віза
Б гриф

В резолюція
Г штамп

2.3. Якщо документ підписують кілька осіб, які обіймають однакові посади, то їх підписи розташовуються

А один під одним за алфавітом
Б після дати один під одним

В нижче дати на одному рівні
Г перед датою один під одним

2.4. На бланк дату підписання документа ставлять

А під текстом зліва
Б у правій верхній частині під назвою виду документа і заголовком
В у лівій верхній частині разом з індексом на спеціально відведеному для цього місці
Г під текстом справа

2.5. Документ інформаційного характеру, що підтверджує факти з життя й діяльності окремих громадян і різні обставини діяльності установ, організацій, підприємств, називається:

А акт
Б довідка

Б протокол
Г наказ

2.6. За функційними ознаками службові листи поділяють на

А звичайні, циркулярні та колективні
Б такі, що потребують відповіді, і такі, що не потребують відповіді
Г секретні й несекретні
Д ініціативні, супровідні, звичайні

2.7. Якщо ви просите адресата взяти участь у певному заході, ви складаєте

А лист-пропозицію
Б лист-звернення

В лист-запрошення
Г договірний лист

2.8. Документ, яким регламентуються виробничі стосунки між установою і позаштатним працівником, називається

А контрактом
Б трудовою угодою

В установчим договором
Г актом

2.9. У поданому зразку адреси знайдіть помилки

Адреса відправника
Лук'яненку Петру Івановичу
вул. Приморська, 9 кв. 83
м. Одеса
28302

Адреса одержувача
Приходько Іван Семенович
вул. Микитівська 3а
м. Бровари
Київської області
08123

А ПІ поБ адресата й адресанта в Н.в.; назви адмін.одиниць у Н.в.; комами відділяють номер будинку і номер квартири

Б ПІ поБ адресата й адресанта в Р.в.; назви адмін.одиниць у Р.в.

В ПІ поБ адресата й адресанта в Р.в.; назви адмін.одиниць у Р.в.; комами відділяють номер будинку і номер квартири

Г ПІ поБ адресата й адресанта в Р.в.; назви адмін.одиниць у Н.в.; комами відділяють номер будинку і номер квартири

2.10. Невідредагований фрагмент автобіографії наведено в рядку

А Посідав призові місця на змаганнях з авіамодельного спорту

Б Тато – Усенко Євгеній Степанович, народився 1960 року (11 серпня) у Василькові. За фахом він водій. Працював водієм автомашини в м. Херсоні
В 1988 р. вступила до ЗОШ №31 м. Херсона, у якій навчалася протягом трьох років
Г За підсумками 2012/13 навчального року середній бал атестата становить 10,5

2.11. Поставити пропущені розділові знаки в реченні: Крім повного протоколу є ще коротка форма витяг з протоколу (із підручника).

А потрібна двокрапка після слова форма

Б потрібне тире після слова форма

В потрібна кома після слова протоколу; двокрапка після слова форма

Г потрібна кома після слова протоколу; тире після слова форма

2.12. Неправильно підібрано українські відповідники в рядку

А планирование – планування; предприятие – підприємство; производство – виробництво; назначение – призначення; многочисленный – численний

Б вовлекать в работу – залучати до роботи; принимать участие – брати участь; сдавать экзамены – складати екзамени

В в значительной степени – в значній мірі; бывший директор – бувший директор; разработать мероприятия – розробити міроприємства; занимает призовые места – займати призові місця; самый лучший результат – самий кращий результат

Г в дальнейшем – надалі; исключение из правил – виняток із правил; следующий вопрос – наступне питання; указ вступил в силу – указ набрав чинності; на протяжении недели – протягом тижня

2.13. Потребує редагування речення в рядку

А Дозвольте оголосити порядок денний

Б Пропозицію прошу внести до протоколу

В Хочу подякувати учасників круглого столу

Г Наряду було проведено відповідно до визначеного регламенту

Д Ми зацікавилися Вашою пропозицією і хочемо отримати більш детальну інформацію

2.14. Оберіть із запропонованих словосполучень правильні

І А звернутися по адресу

ІІ А увести закон в дію

ІІІ А в алфавітному порядку

Б звернутися на адресу

Б надати закону чинність

Б за алфавітом

В звернутися за адресою

В діючий закон

В у алфавітному порядку

2.15. Норму наголошування слів порушено в рядку

А бюлетень, видання, відомість (документ), пільговий

Б надлішок, вірахування, текстовий, фільга

В акредитація, добуток, мережа, витрата

Г показник, урдженець, фаховий, цілодобовий

3. Укажіть правильний варіант перекладу (5*4=20б.)

3.1. Считать необходимым

А вважати необхідним

В уважати за необхідне

Б рахувати необхідним

Г рахувати за необхідне

3.2. Предвзятое отношение к клиенту

А предвзяте відношення до клієнта

В упереджене ставлення до клієнта

Б предвзяте ставлення до клієнта

Г упереджене відношення до клієнта

3.3. Поставляют по самым низким ценам

А поставляти по самих низьких цінах

В поставляти за самими низькими цінами

Б постачати по найнижчих цінах

Г постачати за найнижчими цінами

3.4. Иметь представление об учете ценностей

А мати представлення про облік цінностей

Б мати уяву про облік цінностей

В мати уявлення про облік цінностей

3.5. По некоторым оценкам экспертов

А по деяких оцінках експертів

Б за деякими оцінками експертів

В по деяким оцінкам експертів

4. Укладіть документ про надання академічної відпустки (20б.)

5. Прочитайте уривок із тексту документа. Визначте, який це документ за: а) найменуванням; б) призначенням; в) походженням; г) місцем виникнення; г) формою (5*2=10б.)

25 березня 2016 року комісія перевірила наявність матеріальних цінностей у кабінеті й вирішила передати Тищенку Миколі Івановичу такі матеріальні цінності:...

Варіант 4

1. Дайте визначення поданих термінів за допомогою речень, у яких між підметом і присудком ставиться тире: візитна картка, доручення (2*10=20б.)

2. Виконайте тестові завдання (15*2=30б.)

2.1. Документ – це

А друкована стандартна форма ділового папера з реквізитами, що містять постійну інформацію

Б основний вид ділового мовлення, що фіксує і передає інформацію, підтверджує її достовірність, об'єктивність

В сукупність реквізитів, розташованих у певній послідовності

2.2. Група реквізитів та їх постійних частин, відтворена на бланку документа як єдиний блок, – це

А бланк

В штамп

Б формуляр-зразок

Г віза

2.3. Текст документа складається з таких логічних елементів

А вступу, доказу, закінчення

В вступу, зачину, коментарів

Б зачину, фрази, висновку

Г зачину, викладу, доказу

2.4. За кількістю адресатів розрізняють службові листи

А звичайні та колективні

Б такі, що потребують відповіді, і такі, що не потребують відповіді

В звичайні, циркулярні та колективні

Г вхідні, вихідні, колективні

2.5. Ви вирішили повідомити засоби масової інформації про важливу для вас подію. Це можна зробити, оформивши документ

А лист-повідомлення

В прес-реліз

Б лист-звернення

Г лист-підтвердження

2.6. Контракт – це

А правовий документ, що засвідчує певну домовленість між підприємством, організацією чи установою й працівником про умови спільної виробничої й творчої діяльності

Б документ, яким регламентуються виробничі стосунки між установою і позаштатним працівником

В документ, що фіксує домовленість між двома чи кількома партнерами

2.7. У якому рядку подано правильні форми звертання?

А помічнику Клименко, Володимире Івановичу, Марію Іванівно, пані Світлано

Б Тетяно Анатоліївно, декане Крохмаленко, пане професор, Василю Миколайовичу

В добродіє студенте, Валентино Іванівна, кураторе Соловійова, Анатоліє Івановичу

Г секретарю Марина, Олександро Сергіївна, пані Олена, доценте Медведєв

2.8. На бланках дату листа ставлять

А ліворуч угорі на спеціально відведеному для цього місці

Б праворуч угорі на спеціально відведеному для цього місці

В унизу під текстом на спеціально відведеному для цього місці

2.9. Визначте рядок, у якому на місці пропуску слід уживати прийменник в

А Мова ... своєму розвитку

Б Проаналізував ... науковій роботі

В Вихідні дані зазначено ... дужках

Г Тренінг відбудеться ... Львівському університеті

2.10. Ненормативні конструкції, уживані в листах, подано в рядку

А високоповажний Ігоре Степановичу!; вважаємо за доцільне; незважаючи на неодноразові нагадування; відповідно до Вашого прохання; маючи нагоду, повідомляємо

Б ми уважно ознайомилися з каталогом; маємо надію зустрітися найближчим часом; просимо надіслати новий прейскурант; вдячні за запрошення; ми не маємо змоги

В сподіваємося, що наша праця буде плідною; завдяки Вашій підтримці; чекаємо Вашої згоди; ми дійшли висновку; доводимо до Вашого відома

Г завіряємо Вас; вважаємо необхідним; згідно нашої домовленості; посилаємо за адресою; заказний лист

Д надсилаємо Вам копію договору; запевняємо, що ми докладаємо всіх зусиль; гарантуємо оплату рахунку; з огляду на зазначені обставини; завдяки спільним зусиллям

2.11. Поставити пропущені розділові знаки

Лист-вітання – це різновид листа у якому поздоровляємо колег, ділових партнерів чи інших осіб із нагоди певної події свята, дня народження, ювілею, одруження, обрання на почесну посаду, успішного завершення справи тощо (підр.).

А Пропущено кому після слова листа; кому перед словом тощо

Б Пропущено кому після слова листа; кому після слова події; кому перед словом тощо

В Пропущено кому після слова листа; двокрапку після слова події; кому перед словом тощо

Г Пропущено кому після слова листа; двокрапку після слова події

2.12. Неправильно дібрано українські відповідники в рядку

А абонентский ящик – абонентська скринька, бедность мысли – убогість думки, духовное завещание – духівниця, звонить по телефону – телефонувати

Б выбрать парламентариев – обирати парламентарів; по понедельникам – щопонеділка; заведующий отделом – завідувач відділу; изредка случается – зрідка трапляється

В апелляция – звертання, баланс – рівновага, дебаты – обговорення, электорат – виборці, компенсация – відшкодування

Г выписка из протокола – виписка з протоколу, отложить заседание – відложити засідання, благодаря поддержке – дякуючи підтримці, действующий закон – діючий закон, крайние меры – крайні міри

2.13. Речення, яке потребує редагування, подано в рядку

А У наказі зазначено, що на протязі 20-25 лютого 2017 року необхідно привести документацію у відповідність з діючими інструкціями

Б Це питання необхідно взяти на контроль

В Два засновники оформили довгостроковий кредит

Г Документ, підписаний керівником установи, набуває чинності

2.14. Оберіть із запропонованих словосполучень лише правильні

І А у порядку виключення

ІІ А Вважати за можливе

ІІІ А працювати по договору

Б у порядку винятку

Б рахувати можливим

Б трудитися за договором

В як виняток

В рахувати за можливе

В працювати за договором

2.15. Норму наголошування слів порушено в рядку

- А а́дресний, завда́ння, контра́ктóвий, пока́зник
Б ма́рке́тинг, до́гові́р, ро́кі, ви́робіток
В зобов'язання, аргуме́нт, біржови́й, відсо́тковий
Г догові́рний, е́ксперт, інду́стрі́я, ката́лог

3. Укажіть правильний варіант перекладу (5*4=20б.)

3.1. У меня есть к Вам просьба

- А у мене є просьба до Вас
Б у мене є прохання до Вас
В я маю до Вас прохання
Г я маю до Вас просьбу

3.2. Потребительские тенденции

- А споживацькі тенденції
Б споживчі тенденції
В споживні тенденції

3.3. Стабильное положение экономики

- А стабільне положення економіки
Б стабільний стан економіки
В стабільне становище економіки

3.4. Пользоваться спросом

- А користуватися попитом
Б мати попит

3.5. Самый низкий показатель

- А самий низький показник
Б самий низький покажчик
В найнижчий показник
Г найнижчий покажчик

4. Укладіть документ про запізнення в університет, у зв'язку з погіршенням погодних умов (20б.)

5. З'ясуйте, який це документ за: а) найменуванням; б) призначенням; в) походженням; г) формою; г) за ступенем гласності (5*2=10б.)

Я, Сидорчук Ганна Сергіївна, взяла в борг у Редич Юлії Леонідівни 500 (п'ятсот) гривень. Зобов'язуюся повернути всю суму 05 травня 2016 року.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

НОРМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ:

Закінчення іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку однини

- для спеціальностей економічного профілю

Варіант 1

Завдання. Поставте іменники чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини, стисло поясніть вибір закінчення за зразком: *лат* – -а (назва грошової одиниці Латвії).

Аналіз, аудит, аудитор, індекс, сертифікат, номінал, вексель, референт, чек, сектор, телефон, факс, стандарт, договір, додаток, документ.

Варіант 2

Завдання. Поставте іменники чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини, стисло поясніть вибір закінчення за зразком: *лат* – -а (назва грошової одиниці Латвії).

Абонент, аваль, банк, аванс, ажур, акредитив, актив, акцепт, клієнт акциз, дисконт, імпорт, ажіотаж, лізинг, синдикат, дивиденд.

▪ для спеціальностей правознавчого профілю

Виконайте тестові завдання

1. Усі слова мають однакові закінчення в рядку

- А рапорт, документ, район, суд, протокол
- Б кримінал, нотаріат, бандитизм, арешт, вирок
- В відповідач, вкладник, витяг, дезінформатор, ваучер
- Г батальйон, відділ, вчинок, грабіж, дублікат.

2. Закінчення –а(-я) чи –у(-ю) – залежно від лексичного значення – має слово, що вміщено в рядку

- А абонент, абонемент, авторитет, авантюрист, агент
- Б багаж, банкрут, баланс, банкнот, бар'єр
- В валютник, вартівник, убивець, взвод, відповідач
- Г генерал-прокурор, генератор, грабіжник, гранд, громадянин

3. Закінчення –а(-я) чи –у(-ю) – залежно від лексичного значення – має слово, що вміщено в рядку

- А дезертир, дилер, дезінформатор, диверсант, доглядач
- Б автомобіль, автомат, акредитив, акт, актив
- В комендант, компроміс, комплекс, контакт, консультант
- Г такелаж, таксометр, текст, тендер, розчин.

4. Назвіть слово в кожному рядку, яке залежно від лексичного значення має закінчення –а(-я) чи –у(-ю).

- А 1) датчик; 2) движок; 3) десант; 4) дублет; 5) душитель
- Б 1) злочин, 2) зразок, 3) знак, 4) злиток, 5) знімок
- В 1) кастет, 2) кінолог, 3) клуб, 4) документ, 5) конвой
- Г 1) опит, 2) об'єкт, 3) опіум, 4) обстріл, 5) орган.

5. Назвіть слово в кожному рядку, яке залежно від лексичного значення має закінчення –а(-я) чи –у(-ю).

- А 1) сейф, 2) сектор, 3) семестр, 4) снайпер, 5) статут
- Б 1) укажчик, 2) угар, 3) умисел, 4) універсал, 5) устав
- В 1) вчинок, 2) вступ, 3) відстріл, 4) вирок, 5) камінь
- Г 1) негатив, 2) наручник, 3) неформал, 4) ноутбук, 5) норматив.

6. Усі слова мають закінчення –у/-ю в рядку

- А час, аванс, актив, обгін, погон, брак
- Б допуск, дублікат, допит, герб, вирок
- В Мін'юст, наряд, опій, податок, викуп
- Г алкоголь, чартер, довіритель, догляд, правосудець

7. Усі слова мають закінчення –а/-я в рядку

- А адвокат, білборд, бланк, валютник, доказ
- Б Таврійськ, чип, шантаж, шантажист, шахрай
- В лат, прапорщик, доглядач, характер, платник
- Г довіритель, диктофон, паспорт, гігабайт, бампер

▪ для спеціальностей біологічного профілю

Варіант 1

Завдання. Поставте іменники чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини, стисло поясніть вибір закінчення за зразком: *гібрид* – -а (організм, який містить ознаки і властивості генетично різних батьківських форм)

Антропогенез, апоптоз, бентос, гаметогенез, генофонд, домен, епістаз, заповідник, імпринтинг, нітрон, канцероген, каріотип, клон, ландшафт, мітоз, мутаген

Варіант 2

Завдання. Поставте іменники чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини, стисло поясніть вибір закінчення за зразком: *гібрид* – -а (організм, який містить ознаки і властивості генетично різних батьківських форм)

Мутагенез, мулон, онкоген, онтогенез, паразит, пептид, репресор, симбіоз, таксон, техногенез, фагоцитоз, фенотип, хоріон, хроматин, цитрон, цитокінез

▪ для спеціальностей екологічного профілю

Варіант 1

Завдання. Поставте іменники чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини, стисло поясніть вибір закінчення за зразком: *антициклон* – -у (зона підвищеного атмосферного тиску діаметром від кількох сотень до тисяча кілометрів. Сприяє встановленню сухої, ясної погоди)

Аренал, ареометр, архіпелаг, барометр, батискаф, бентос, біом, біосинтез, біоценоз, вітер, вододіл, гейзер, еполіс, землетрус, імунітет, ландшафт.

Варіант 2

Завдання. Поставте іменники чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини, стисло поясніть вибір закінчення за зразком: *антициклон* – -у (зона підвищеного атмосферного тиску діаметром від кількох сотень до тисяча кілометрів. Сприяє встановленню сухої, ясної погоди)

Біогенез, вулканізм, генофонд, ґрунт, гумус, град, демпінг, дозиметр, дренаж, егер, заказник, затор, канцероген, кліф, кратер, лісопарк

▪ для спеціальностей математичного профілю

Варіант 1

Завдання. Поставте іменники чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини, стисло поясніть вибір закінчення за зразком: *лат* – -а (назва грошової одиниці Латвії).

Вал, гігабайт, перигелій, ват, вектор, період, компресор, комп'ютер, квазар, квант, гвинт, кулон-метр, астероїд, атом, байт, бар.

Варіант 2

Завдання. Поставте іменники чоловічого роду II відміни у формі родового відмінка однини, стисло поясніть вибір закінчення за зразком: *лат* – -а (назва грошової одиниці Латвії).

Спідометр, вольт, космограф, плюс, вольтаж, космодром, протон, спреї, вольтметр, космольот, прототип, вуглець, диск, гвинт, нуль, процесор.

▪ для спеціальностей фізичного профілю

Виконайте тестові завдання

1. Усі слова мають однакові закінчення в рядку

- А сейсмоскоп, сектор (частина круга, площі), таймер, телескоп, слайд
Б уклон, телетайп, факт, термінатор, сферометр
В ромб, спалах, термостат, ромбоїд, спектр
Г сайт, спектрометр, синтез, транзистор, символ (графічний знак)

2. Усі слова мають однакові закінчення в рядку

- А астроном, гвинт, куб, процес, процент
Б атлас, геліометр, кулон-метр, процесор, космос
В атом, геліоскоп, прямокутник, атомник, герц
Г ахроматизм, герцметр, об'єкт, пунктир, оберт

3. Закінчення –а(-я) чи –у(-ю) – залежно від лексичного значення – має слово, що вміщено в рядку

- А гіг, об'єктив, радіометр, баланс, об'єм
Б радіонуклід, баласт, апарат, далекомір, обсяг
В радіус, дециметр, овал, барометр, диск
Г багатокутник, гігабайт, оберт, радіант, байт

4. Назвіть слово в кожному рядку, яке залежно від лексичного значення має закінчення –а(-я) чи –у(-ю)

- А 1) апарат; 2) вуглець; 3) космонавт; 4) об'єктив; 5) пункт
Б 1) геліостат, 2) газомір, 3) бар, 4) атом, 5) компресор
В 1) диск, 2) астероїд, 3) вольтаж, 4) інструмент, 5) перепад
Г 1) габарит, 2) процент, 3) гвинт, 4) куб, 5) вал.

5. Назвіть слово в кожному рядку, яке залежно від лексичного значення має закінчення –а(-я) чи –у(-ю)

- А 1) блок-механізм, 2) пояс, 3) спрей, 4) спротив, 5) статут
Б 1) укажчик, 2) астероїд, 3) геліостат, 4) елемент, 5) устав
В 1) інструмент, 2) вступ, 3) амперметр, 4) стереовізор, 5) аналіз
Г 1) коефіцієнт, 2) перигелій, 3) термін, 4) ноутбук, 5) рефрактометр

6. Усі слова мають закінчення –у/-ю в рядку

- А дозиметр, пароль, рентгенограф, персек, переобмір
Б прямокутник, радіонуклід, радіус, радіант, радіометр
В вольт, вольтаж, вольт-ампер, вуглець, дециметр
Г об'єм, оберт, пункт, регрес, овал

7. Усі слова мають закінчення –а/-я в рядку

- А секундомір, таймер, ультрафіолет, універсум, уніфікатор
Б блокіратор, ват, ватметр, протон, процент
В силомір, телетайп, факс, символ (графічний знак), факт
Г синтез, фактор, слайд, фон (одиниця виміру), фокус

Варіант 1

1. До поданих ненормативних словосполучень, які вживаються в наукових текстах, доберіть нормативні.

Відзив на статтю, заключення щодо дослідження, висновки по викладеному, в деякій мірі, демонструвати для наглядності, доказувати фактами, при наявності певної концепції, направляти дослідження, область виробництва, при таких умовах, протирічити результатам.

2. Зредагуйте речення, запишіть правильний варіант.

1. Протокол узгодження затверджено керівниками партнерських фірм.
2. Завод, виробляючий раніше воєнну техніку, поступово перепрофілюється на виготовлення товарів широкого вжитку.
3. Значна кількість учених взяла активну участь у секційних засіданнях. Їх виявилось багато.
4. Переглядаючи курсову роботу, відразу звертається увага на актуальність теми.
5. Більшість студентів нашої групи гарно вчаться.
6. До прийняття рішення детально аналізуються надані документи й сертифікати.
7. Статтю рекомендовано до друку вченою радою університету.

3. Запропонуйте до розщепленого присудка варіант простого дієслівного: здійснювати контроль – ..., дати пояснення – ..., зробити неможливим – ..., висловити згоду – ..., висловити подяку – ... .

Варіант 2

1. До поданих ненормативних словосполучень, які вживаються в наукових текстах, доберіть нормативні.

В залежності від результатів експерименту, відмітити актуальність, в кінці кінців отримано, досвід по розробці, між тим варто уваги, перерахувати гроші, не дивлячись на стилістичні огріхи, оточуюче середовище, по крайній мірі вжити заходів, рішити проблему, рахувати що.

2. Зредагуйте речення, запишіть правильний варіант.

1. Наш університет і професорсько-викладацький склад досягли значних успіхів у роботі.
2. Починаючи збори, у мене спочатку була невпевненість у їхній необхідності.
3. Нині, усупереч Конституції, Президентом створено конституційну комісію.
4. У дослідженні аналізуються дані, отримані під час дослідів.
5. Уже минули кілька місяців від початку занять.
6. Опрацьовуючи результати експериментів, у мене виникла думка про наявну закономірність.
7. Порядок проведення конференції затверджено організаційним комітетом.

3. Запропонуйте до простого дієслівного присудка варіант розщепленого: рекомендувати – ..., перевірити – ..., уможливити – ..., сумніватися – ..., інформувати – ...

▪ для спеціальностей економічного профілю

Варіант 1

Завдання. Побудуйте сполучення слів, розкриваючи дужки. Стисло обґрунтуйте вживання форм іменників, що в дужках.

64 (контракт), 2,5 (місяць), два з половиною (місяць), 9 (клієнт), 123 (клієнт), 1/2 (план), 22 (кредитор), 35 (наказ), 1 256 004 (лат), 4,6 (метр), 8 2/5 (обсяг).

Варіант 2

Завдання. . Побудуйте сполучення слів, розкриваючи дужки. Стисло обґрунтуйте вживання форм іменників, що в дужках.

53 (комплект), 15, 6 (кілограм), 1/3 (обсяг), 24 (заявник), 5 205 (франк), 162 (франк), 4,5 (рік), чотири з половиною (рік), 3 (раз), 9 (показник), 22 (акт списання).

▪ для спеціальностей правознавчого профілю

Варіант 1

Завдання. Запишіть рядки в такій послідовності: а) іменники вживаються у формі називного відмінка множини; б) родового відмінка однини; в) родового відмінка множини. Стисло обґрунтуйте виконання завдання.

- А 2%; два з половиною (день)
- Б 125 (порушник), 27 (службовець)
- В півтора(місяць), півтори (тонна)
- Г 123 (агент); 4 (градус);
- Ґ 8 (протокол), 25 (день)
- Д 5/12 (метр), 2 ½ (обсяг роботи)

Варіант 2

Завдання. Запишіть рядки в такій послідовності: а) іменники вживаються у формі називного відмінка множини; б) родового відмінка однини; в) родового відмінка множини. Стисло обґрунтуйте виконання завдання.

- А 2,8 (обсяг), півтора (рік)
- Б 22 (юрист); 4 (нотаріус)
- В ¾ (раз), 9 1/5 (процент)
- Г 587 (учасник), 8 (протокол)
- Ґ 5 (%), 36 (курсант)
- Д 253 (волонтер), 2 (правник)

▪ для спеціальностей біологічного профілю

Завдання. Випишіть числівники з іменниками, узгодьте їх в називному відмінку множини і однини.

Варіант 1

Відомо до 10 000 (вид) кліщів, будова яких різна у зв'язку з великою різноманітністю способу їхнього життя. Тому єдина характеристика кліщів неможлива. Визначимо лише деякі спільні для всіх риси будови. Розміри тіла складають 0,05-13 мм, ситі кровосисні форми досягають 3-4 см. Особливістю зовнішньої будови більшості кліщів є повне злиття головогрудей з черевцем. Тіло розділене на два відділи: невеличку голівку – гнатосому і власне тулуб – ідіосому. У дорослих 4 (пара) ходильних ніжок.

Тривалість життя кліщів – від 6 міс. до 20-25 (рік). А.А. Захваткін (1952(рік)) довів, що кліщі різні за походженням і це об'єднання є штучним.

Варіант 2

Завдання. Випишіть числівники з іменниками, узгодьте їх в називному відмінку множини і однини.

Аконіт поширений у помірних районах Європи, Азії і Північної Америки. Багаторічні кореневищні або коренебульбові трав'янисті рослини з прямостоячими, рідше звивистими стеблами, висотою 50-150 см. Корінь аконіту зазвичай складається із 2-3 (ріпоподібні бульби) чорно-бурого кольору. Від нього відходять довгі, тонкі бічні відгалуження. Бульби досягають 4-8 см довжини і 2-3 см ширини. Свіжі бульби аконіту пахнуть хріном. З більш старої, темнішої бульби навесні виростає просте прямостояче стебло висотою до 1,5 м.

На стеблі почергово розташовані листки з довгими черешками. Вони почленовані на 3-7 (надрізані вузькі клиноподібних частки).

- **для спеціальностей екологічного профілю**

Варіант 1

Завдання. Випишіть числівники з іменниками, узгодьте їх в називному відмінку множини і однини.

За запасами вільної води Земля – найбільш "водна" планета Сонячної системи. Весь об'єм гідросфери перевищує 1454 млн км³, із них майже 94 % займає Світовий океан, 4,12 % – підземні води, 1,65% – льодовики й 0,0001% – річкові води. Об'єм прісної води гідросфери становить загалом 2 % її загального об'єму, а з урахуванням недоступності для використання тієї частини, що законсервована у льодовиках, – усього 0,3% об'єму гідросфери.

У процесі кругообігу речовин повне відновлення води океанів відбувається через 2600 років, підземних вод – майже 5 тис. років, ґрунтової вологи – 0,9 (рік), річкової й озерної вод – 3,3, а тільки річок – 0,033 (рік). Тобто, якщо припинити забруднення води шляхом її відновлення, в річці вона буде чистою через декілька днів, а в ґрунті – через один рік.

Варіант 2

Завдання. Випишіть числівники з іменниками, узгодьте їх в називному відмінку множини і однини.

Загальна площа, яку займають екосистеми тундр та лісотундри у світі, дорівнює 7 млн км² (4,7% площі суходолу). Середня добова температура вище 0° С спостерігається протягом 55–118 діб у рік. Вегетаційний період починається в червні та закінчується у вересні. Кількість опадів незначна – 200 – 400 мм на рік, але вологість ґрунту влітку досить висока внаслідок низького випаровування (на нього витрачається тільки 30% загальної кількості опадів) та наявності вічної мерзлоти.

Рельєф поверхні тундри в основному рівний. Ґрунти завжди кислі, вміст гумусу в них не перевищує 12%.

- **для спеціальностей математичного профілю**

Варіант 1

Завдання. Утворіть кількісно-іменні сполуки.

3 (примірник), 42 (комп'ютер), 58 (боржник), 23 (стілець), 1/5 (кілометр), 4 (принтер), 342 (документ), 3 з половиною (метр), 7 і 1/10 (день), 133 (мешканець), 142 (американський долар), 3 (касовий апарат), 243 (слухач), 32 (будинок), 2 (сусід), 12 (місяць), 3 (місяць), 4 (директор), 102 (стілець), 44 (громадянин), півтора (зошит), 7,5 (кілограм).

Варіант 2

Завдання. Розкрийте дужки, узгодивши іменник з числівником.

Два (дід, голуб, дуб, красень, зуб, короп); три (син, килим, батько, професор, лікар, каменярь, тиждень); чотири (чоловік, селянин, харків'янин, вірменин, грузин); чотири з половиною (день, кілограм, келих); три з половиною (мішок, вечір, мільйон); п'ять з половиною (місяць, вік, аркуш); сім і одна третя (рік, гектар, віз); півтора (день, вечір, вікно); півтора (рік, пуд); сто сімдесят чотири (день, тиждень, століття).

- для спеціальностей фізичного профілю

Варіант 1

Завдання. Розкрийте дужки, запишіть числа словами; обґрунтуйте зв'язок числівників з іменниками.

Відвантажили 465 (мішок); закупили 3 (тонна); здали 1,5 (мільйон гривня); замовили 20 (двері); їхали 9,5 (година); продали 1 (будинок); записалося 1000 (громадянин); купили 11 (комп'ютер); залишилося 6 (акція); 40 (орендні підприємства); 19 (замовлення); виписалося 2 (пацієнт), зайшло 4 (студентка); зустрічаємо 5 (угорець); проїхало 6 (циган) і 7 (молдаванин); 25/8 (площа).

Варіант 2

Завдання. Розкрийте дужки, запишіть числа словами; обґрунтуйте зв'язок числівників з іменниками.

Працюємо 6 1/2 (година); в аудиторії 53 (студент); на фермі 122 (теля) і 34 (лоша); лежить 3 (плоскогубці) і 4 (ножиці); привезли 3 (двері); у кошику 3 (курча); проголосувало 152 (громадянин), виготовили 3 (двері) і 5 (ворота); купили 8 (ножиці) і 7 (ложка); з'явилося 58 (учасник); відповіло 4 (учень); на концерті 326 (слухач); 3,5 (година); на луці 17 (гуся).

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС

- **для спеціальностей економічного профілю**

Варіант 1

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела, якщо відомо, що

✓ це стаття «Застосування регресивного оподаткування прибутку для стимулювання технічного оновлення виробництва», автори якої – І.Швець і О.Следь і яка була надрукована в журналі «Економіка України» на сторінках 58-66 першого номера за 2009 рік.

- ✓ це підручник «Основи економічної теорії»; за редакцією акад. НАН України А.А.Чухна; видавництво «Вища школа», рік видання – 2001; загальна кількість сторінок – 720.
- ✓ це монографія «Маркетингові комунікації: сучасна теорія і практика», автори якої А. Ф. Павленко, А. В. Войчак, Т. О. Примак виклали матеріал на 404 сторінках; 2005 року ця монографія вийшла друком у видавництві Київського національного економічного університету
- ✓ автори Анатолій Загородній, Оксана Сліпушко, Геннадій Вознюк, Тамара Смовженко у видавництві «Аконіт» (м.Київ) 2000 року видали Словник банківських термінів. Банківська справа : термінологічний словник (загальна кількість сторінок – 606).
- ✓ Ірина Михайлівна Парасій-Вергуненко захистила 2009 року у ДВНЗ "Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана" дисертацію «Стратегічний аналіз в банках: методологія і практика» на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук : 08.00.09 (загальна кількість сторінок дисертації – 536).
- ✓ Статистичний щорічник за 2010 рік (назва з екрану), авторство якого належить Державній службі статистики України, поданий в електронному ресурсі 2011 року видавництвом «Август Трейд» (Київ). Режим доступу: http://library.oseu.edu.ua/docs/StatSchorichnyk_Ukrainy_2010.pdf.

Варіант 2

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела, якщо відомо, що

- ✓ це стаття Г.Волинського «Про якість корпоративного управління», яка була надрукована в журналі «Економіка України» на сторінках 42-49 першого номера за 2009 рік.
- ✓ це навчальний посібник «Макроекономіка», загальним обсягом 614 сторінок; підготовлений Степаном Панчишиним. Посібник побачив світ у 2005 році; надрукований у київському видавництві «Либідь».
- ✓ це Фінансово-економічний словник : [близько 8000 понять і термінів], що вийшов друком у київському видавництві «Знання». Авторі – А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. Загальна кількість сторінок – 1072.
- ✓ це підручник за наук. ред. А. М. Колота (авторський колектив А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко, Г. Т. Завіновська та ін.) «Економіка праці та соціально-трудові відносини» (загальна кількість сторінок – 711), підготовлений у ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана» і надрукований у його видавництві (КНЕУ) 2009 року.
- ✓ це автореферат дисертації Лілії Валеріївни Шикової на здобуття вченого ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 «Формування ефективного механізму корпоративного управління на металургійних підприємствах» [наук. керівник О. М. Анісімова]. Автореферат викладений на 20 сторінках. Побачив світ у м.Маріуполь 2013 року, будучи виконаним у ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет".
- ✓ ці електронні текстові дані запропоновані видавництвом КНЕУ в 2013 році: електронний ресурс практикуму (автори – Ю. М. Руденко, В. В. Токар ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана») «Фінансові системи зарубіжних країн» (224 с.) – Назва з титул. екрана.

• для спеціальностей правознавчого профілю

Варіант 1

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела за переліком його бібліографічних відомостей

- ✓ видавництво «Наукова думка»; Конституційне право України; автор - Годованець В.Ф.; м. Київ; рік видання - 2005; загальна кількість сторінок – 246.
- ✓ Прецедент; З.В.Ромовська, Ю. В. Черняк; Акад. адвокатури України; К.; 93 с.; Сімейне законодавство України; 2006.
- ✓ [Судовий захист права інтелектуальної власності: сучасний стан і перспективи; \(ж.\) Право України, Б. Львов; С.144 – 149; № 11; 2016.](#)
- ✓ Донецьк; уклад. М.Р. Гнатюк; 2011; Велика юридична енциклопедія; Глорія Трейд; 416 с.
- ✓ Офіц. вид.; 176 с.; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Застосування в Україні; 2006; М-во юстиції України; К.: [б.в.].
- ✓ 2011; Олена Володимирівна Усенко ; [наук. керівник Р. А. Калюжний]; . дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Усенко О. В.; 20 с.; Державно-правове регулювання відносин у сфері охорони культурної спадщини; Нац. акад. внутрішніх справ; Київ.
- ✓ Режим доступу: http://library.nulau.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=1102:istoriia-derzhavy-i-prava-ukrainy&Itemid=130, локальний ; Держава і право України в роки Великої Вітчизняної війни; Харків, 2010; Електронний ресурс; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, Бібліотека ;Електрон. текст. дані; Назва з титул. екрана.

Варіант 2

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела за переліком його бібліографічних відомостей

- ✓ Історія України; 655 с.; посібник; 2-е вид., допов.; автор – О.Д.Бойко; Академвидав; Історія України ; 2004.
- ✓ 100 с.; за ред.О.Грищенко; Х.; 1998; Культура в законі: стан та проблеми правового регулювання культури; ХДАК; автори – В. Солодовиц, О.Грищенко, М.Стріха, В. Вечерсткий.
- ✓ (ж.) Право України; С. 150 – 158; Процесуальні особливості захисту авторських прав; 2016; Тарасенко Л.; № 11.
- ✓ Популярна юридична енциклопедія; Юрінком Інтер; 2002; редкол.: В. К. Гіжевський (голов. ред.), В.В.Головченко, В. С. Ковальський [та ін.]; 528 с.; К..
- ✓ М-во юстиції України; 216 с.; К.; Земельний кодекс України; 2002; Офіц. вид.; прийнятий Верховною Радою України 25 жовтня 2001р.; Ін-Юре.
- ✓ автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.02; Биков О. М.; К.; 40 с.; Конституційно-правове регулювання відносин у сфері реалізації права на свободу віросповідання в Україні; 2012; Биков Олександр Миколайович; Ін-т законодавства Верховної Ради України.
- ✓ Режим доступу: http://library.nulau.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=1100:administrativne-pravo&Itemid=130, локальний; Харків, 2012; Адміністративне право; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", Наук. б-ка; Електронний ресурс; проблем.-оріент. предмет. банк знань;Електрон. текст. дані; Назва з титул. Екрана

• для спеціальностей біологічного профілю

Варіант 1

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела, якщо відомо, що

✓ це стаття «Використання інноваційних технологій навчання у методиці викладання біології», автор якої – Л. І. Даниленко і яка була надрукована в журналі «Педагогічний вісник» на сторінках 36-39 третього номера за 2012 рік.

✓ це підручник «Ендокринологія»; за редакцією проф. П. М. Боднара; автори – Боднар П. М., Пристпупюк О. М., Щербак О. В. та ін. Видавництво «Здоров'я», рік видання – 2002; місто видання – Київ, загальна кількість сторінок – 512.

✓ автор Г. А. Кордего у видавництві «Торсінг плюс» (м.Харків) 2010 року видали «Словник шкільної термінології. Біологія» (загальна кількість сторінок – 383).

✓ це навчальний посібник «Біологія», загальним обсягом 751 сторінок; підготовлений В.О.Мотузним. Посібник побачив світ у 2007 році; надрукований у київському видавництві «Вища школа».

✓ Владислав Юрійович Яворський захистив 2016 році в Інститут гідробіології НАН України дисертацію «Макрозообентос незарегульованої рівнинної річкової системи на прикладі басейну Десни» на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук : 03.00.17 – гідробіологія (загальна кількість сторінок дисертації – 190).

✓ Біологія за 2010 рік (назва з екрану), автори: С.В.Межжерін, Я.О.Межжеріна, Т.В.Коршевнік. поданий в електронному ресурсі видавництвом «Планета книжок» (Київ).

✓ Матеріали для вчителів: «Я йду на урок біології». Для вчителя хімії та біології. <http://www.uroki.net/docxim.htm> Електронна версія газети «Біологія».

Варіант 2

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела, якщо відомо, що

✓ це стаття Т. Скибицької, Т. Сівченко «Значення води для планети Земля : урок-тривіум : [5 кл.]», яка була надрукована в журналі «Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ)» на сторінках 14-17 сьомого номера за 2013 рік.

✓ це навчальний посібник «Філогенез систем органів», автори якого В.П.Пішак, Т.Є.Дьякова, Н.В.Черновська виклали матеріал на 153 сторінках; 2000 року ця наукова праця вийшла друком у видавництві міста Чернівці – БДМА.

✓ це «Біологія. Термінологічний словник : [2200 понять і термінів]», що вийшов друком у тернопільському видавництві «Навчальна книга – Богдан», 2010 року. Автори – Р.Г.Заяц, В.Е.Бутвиловський, В.В.Давидов та інш. Загальна кількість сторінок – 200.

✓ це навчальний посібник за ред. В. О. Мотузного (авторський колектив А.О.Слюсарев, О.В. Самсонов, В.М.Мухін та ін.) «Біологія» (загальна кількість сторінок – 622), надрукований видавництвом «Вища школа» у м.Києві 2002 року.

✓ це автореферат дисертації Наталії Вікторівні Заїченко на здобуття вченого ступеня канд. екон. наук : 03.00.10 – іхтіологія «Симбіотичні угруповання риб-вселенців в різнотипних водоймах» [наук. керівник В.І.Юришинець]. Автореферат викладений на 25 сторінках. Побачив світ у м.Києві 2016 року, будучи виконаним в Інституті гідробіології НАН України.

✓ ці електронні текстові дані запропоновані видавництвом Інституту інформаційних педагогічних технологій в 2008 році: електронний ресурс віртуальна лабораторія (методичні рекомендації) «Біологія людини. 8-9 клас» (20с.) – Назва з титул. екрана.

✓ Розробки уроків, календарні, тематичні, поурочні плани, розробки уроків для вчителя хімії та біології в школі. <http://www.noosfera.org.ua/> Сайт для всіх, хто вивчає біологію.

- **для спеціальностей екологічного профілю**

Варіант 1

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела, якщо відомо, що

- ✓ це стаття «Екологію повинні знати всі?», автор якої – Д. Сигаловський і яка була надрукована в журналі «Країна знань» на сторінках 29-31 п'ятого номера за 2008 рік.
- ✓ це підручник для студентів вищих навчальних закладів «Екологія»; за заг. ред. О.Є. Пахомова.; Видавництво «Фоліо», рік видання – 2014; місто видання – Харків, загальна кількість сторінок – 666.
- ✓ це «Екологія. Охорона природи: Словник-довідник», що вийшов друком у київському видавництві «Знання», 2002 року. Автори – Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В. Загальна кількість сторінок – 550.
- ✓ це навчальний посібник «Основи екологічних знань», загальним обсягом 334 сторінок; підготували: Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.О. Посібник побачив світ у 2000 році; надрукований у київському видавництві «Либідь».
- ✓ Юлія Дмитрівна Михайлюк захистила в 2016 році в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу дисертацію «Підвищення рівня екологічної безпеки атмосферного повітря і районах розташування компресорних станцій» на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук : 21.06.01 – Екологічна безпека (технічні науки) (загальна кількість сторінок дисертації – 161).
- ✓ Екологічне управління - Шевчук В.Я. Бібліотека українських підручників
http://libfree.com/185898743-kologiyaekologichne_upravlinnya_shevchuk_vya.html

Варіант 2

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела, якщо відомо, що

- ✓ це стаття А.Яцика «Екологічна ситуація в Україні та шляхи її поліпшення», яка була надрукована в журналі «Здоров'я та фізична культура» на сторінках 23-24 шостого номера за 2005 рік.
- ✓ це навчальний посібник «Екологія і охорона навколишнього середовища», автори якого Бойчук Л.Д., Соломенко Е.М., Бугай О.В. виклали матеріал на 284 сторінках; 2003 року ця наукова праця вийшла друком у видавництві міста Суми – Університетська книга.
- ✓ це «Гідролого-екологічний тлумачний словник», що вийшов друком у київському видавництві «Урожай», 1995 року. Автори – / А.В. Яцик, О.Д. Антонов, М.В. Корбутяк та ін. Загальна кількість сторінок – 155.
- ✓ це навчальний посібник за ред. проф. І.Ковальчука (авторський колектив І.Ковальчук, П.Волошин, А.Михнович та ін.) «Екологічний моніторинг регіону : експертна оцінка стану і функціонування» (загальна кількість сторінок – 608), надрукований видавництвом «Опілля» у м.Львові 2009 року.
- ✓ це автореферат дисертації Віоли Владиславівни Вамболь на здобуття вченого ступеня доктор технічних наук : 21.06.01 – Екологічна безпека (технічні науки) «Наукові засади екологічно безпечної технології утилізації твердих вуглецевмісних відходів» [наук. консультант Шмандій Володимир Михайлович]. Автореферат викладений на 42 сторінках. Побачив світ у м.Івано-Франківську 2016 року, будучи виконаним у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського.
Екогеографія України - Гавриленко О.П. Бібліотека українських підручників
http://libfree.com/173366827-ekologiyaekogeografiya_ukrayini_gavrilenko_op.html

- **для спеціальностей математичного і фізичного профілю**

Варіант 1

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела, використовуючи такі вихідні дані

- ✓ Астрономія. 11 клас [Текст]; книга для вчителя; Ю. В. Александров, А. М. Грецький, М. П. Пришляк; Харків; Видавництво «Ранок»; 2005; 256 с.
- ✓ Астрономічний практикум [Текст]; В. О. Аніщенко, Г. П. Грищенко; Ніжин; НДУ ім. Миколи Гоголя; 2008; 115 с.
- ✓ Астрономія [Текст]; енциклопедія : для серед. шк. віку; С. В. Житомирський та ін.; Київ; Видавництво «Перо»; 2008; 128 с.
- ✓ Астрономія. Енциклопедія знань для школярів [Текст]; В. І. Щенников; Донецьк; ТОВ ВКХ «БАО»; 2007; 320 с.
- ✓ Астрономічний енциклопедичний словник [Текст]; за заг. ред. І. А. Климишина, А. О. Корсунь; Львів; Вид-во ЛНУ; 2004; 548 с.
- ✓ Атлас зв'язного неба; Д. Сторм; Москва; Издательство АСТ; 2007; 24 с.

Варіант 2

Завдання. Зробіть бібліографічний опис джерела, використовуючи такі вихідні дані

- ✓ Астрономія [Текст]; Лабораторний практикум; Навчальний посібник для вищих навчальних закладів; Г.М. Бойко, О.П. Ващенко, Г. О. Грищенко, А. В. Рибалко; Київ; Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова; 2007; 183 с.
- ✓ Метеори і метеорити [Текст]; І. С. Астапович; Київ; Видавництво Товариства «Знання» Української РСР, 1966. – 48 с.
- ✓ Небесна механіка [Текст]; підручник; Ю. В. Александров; Харків; Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна; 2004; 236 с.
- ✓ Астрономія [Текст]; підручник для студ. фіз.-мат. факультетів; І. А. Климишин; Львів; Видавництво «Світ»; 1993; 384 с.
- ✓ Англо-російсько-український словник науково-технічної термінології [Текст] : близько 22 000 термінів; уклад. С. М. Андреев та ін.; Харків; Видавництво «Факт»; 1999; 703 с.
- ✓ Астрономія [Текст]; упоряд. Т. Кадаш; 5-те вид, без змін; Київ; Видавництво ТОВ «Перо»; 2011; 96 с.

КОНТРОЛЬ МОДУЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

СПІЛКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КУЛЬТУРА УСНОГО ФАХОВОГО СПІЛКУВАННЯ

**Перевірка теоретичних знань
Контрольна робота №9**

Варіант 1 (70 балів)

Завдання 1 (21 бал)

Назвіть термін відповідно до запропонованого визначення або до поданого контексту.

1. .... – це особливий вид тексту, створюваний за законами риторики, орієнтований на переконання, що зумовлює його інтеграційну природу (письмово-усна форма реалізації, книжно-розмовний тип мовлення, підготовлено-імпровізаційний характер реалізації).
2. .... – це публічний виступ, основним призначенням якого є пропаганда наукових знань.
3. .... – це в широкому розумінні майстерний добір переконливих доказів і як результат – мистецтво дискусії.
4. .... – це сукупність зв'язків і взаємодій людей, суспільств, суб'єктів, у яких відбувається обмін інформацією, досвідом, уміннями, навичками та результатами діяльності.
5. .... – це рекомендації щодо ефективного спілкування, які сформувалися в суспільстві й віддзеркалюють комунікативні традиції певного етносу.
6. .... – форма колективного обговорення проблем – спільне розв'язання творчої проблеми, яке забезпечується особливими прийомами.
7. Риторична ..... (компетенція, компетентність) – це сукупність взаємопов'язаних якостей особистості, які визначають здатність до ефективного спілкування.

Завдання 2 (15 балів)

Дайте визначення термінам: опонент, презентація, комунікативні правила.

Завдання 3 (15 балів)

Доповніть або закінчіть речення.

1. Виділяють такі види публічного мовлення: 1) соціально-політичне (політична доповідь.....); 2) академічне (наукова доповідь....); 3).... .
2. За Ф.Бацевичем, структура спілкування включає комунікацію, ...
3. Серед видів презентацій виділяють презентацію за сценарієм, ...

Завдання 4 (5 балів)

Виконайте тестові завдання.

4.1. Автоматична презентація – це

- А** закінчений продукт інформації в комп'ютері, наданий потенційним споживачам
- Б** діалог споживача з комп'ютером із метою пошуку необхідної інформації для задоволення зацікавленості першого
- В** закінчений інформаційний продукт, перенесений на відеоплівку, дискету, компакт-диск і розісланий потенційним споживачам із метою виявлення їхньої зацікавленості

4.2. У вступі

- А** встановлюється довіра між оратором і аудиторією
- Б** застосовуються різноманітні докази правильності положень
- В** привертається увага слухачів до себе і предмета промови

4.3. Викладбудується у формі

- А** диспуту, дискусії, дебатів, полеміки
- Б** порівняння, гумору, іронії, аргументації
- В** розповіді, опису, міркування, пояснення

4.4. Тлумачення викладених фактів, розкриття їхнього змісту або вираження ставлення до них промовця – це

- А** пояснення
- Б** розповідь
- В** міркування

4.5. Техніка активного слухання полягає у

- А** з'ясуванні, перефразовуванні, використанні підтверджувальних запитань, резюмуванні
- Б** з'ясуванні, дослівному повторюванні, перефразовуванні, резюмуванні
- В** з'ясуванні, дослівному повторюванні, використанні питальних конструкцій, резюмуванні

Завдання 5 (5 балів)

Замініть правильними конструкціями:

(не) дивлячись на обставини, обобщати результати, слідуюче питання, підняти питання, моральні льготи, виступаючи з докладом, дискусія була плідотворною, на цьому питанні зупинюсь більш детальніше, розробити слідуючі міроприємства, на даному етапі розвитку.

Завдання 6 (9 балів)

Складіть діалог , дотримуючись телефонного етикету.

Варіант 2 (70 балів)

Завдання 1 (21 бал)

Назвіть термін відповідно до запропонованого визначення або до поданого контексту.

- 1.Риторична (компетенція, компетентність) – володіння людиною особистими якостями, особистісним ціннісним ставленням до спілкування та досвідом спілкування, спрямованою на здійснення особистісно- й соціально-значущої продуктивної діяльності.
- 2..... – це невеликий усний виступ, що має на меті висвітлення певної інформації, вплив не тільки на розум, а й на волю й почуття слухачів.
- 3.В основі аргументації лежить складна логічна операція, що є ланцюжком або комбінацією суджень як елементів доказу: ...., ..., ...
- 4..... – різновид публічного мовлення, спеціально організоване спілкування з аудиторією (короткий монологічний виступ однієї людини (або кількох) перед групою людей), мета якого переконати або спонукати її до певних дій.
5. ... .. – це найзагальніші нежорсткі тенденції, які наявні у всіх типах групового і масового спілкування.
6. .... – спосіб впливу на людей, що виявляється в особливій формі поведінки людини, що полягає у відтворенні нею дій інших осіб.
7. .... – це форма управлінської діяльності, змістом якої є спільна робота певної кількості учасників управлінського процесу.

Завдання 2 (15 балів)

Дайте визначення термінам: демонстрація, перцепція, пропонент.

Завдання 3 (15 балів)

Доповніть або закінчіть речення.

- 1.До видів бесід відносять: - ділові бесіди (кадрові,.....), ...,..... .
2. У сучасному суспільстві спілкування виконує такі функції, як контактну, спонукальну, ..., ..., ..., ..., ...
3. Комунікативна стратегія – це ....., яких дотримується адресант для досягнення певної комунікативної мети.

Завдання 4 (5 балів)

Виконайте тестові завдання.

4.1. Вступ промови – це

А частина промови, у якій коротко викладаються певні зауваження щодо змісту і мети промови

Б частина промови, у якій оратор веде слухачів до розуміння основної ідеї промови

В частина промови, у якій оратор подає фактичний матеріал

4.2. Стиль вступу інформаційної промови має бути

- А простим
- Б високим
- В низьким

4.3. Основними елементами головної частини є

- А виклад і аргументація
- Б виклад від очевидців, роздуми
- В інтонація, засоби вираження

4.4. Роздумування вголос, не приховуючи від аудиторії своїх роздумів, сумнівів, суперечностей, пропозиція разом шукати шлях до істини – це

- А пояснення
- Б розповідь
- В міркування

4.5. Структурними компонентами презентації є

- А вступ, пояснення мети презентації, основна частина, висновок резюме;
- Б експозиція, вступ, основна частина, завершення, резюме;
- В експозиція, вступ, основна частина, резюме, висновок.

Завдання 5 (5 балів)

Замініть правильними конструкціями:

другим разом, являється прикладом, виступаючи з докладом; у якому смислі? любий студент групи; доказувати протилежне, приступаємо до обговорення; саме основне питання; справляти вплив; у даному випадку.

Завдання 6 (9 балів)

Складіть діалог , дотримуючись телефонного етикету.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ДОВІДКОВІ ДОКУМЕНТИ

Контрольна робота №10

Варіант 1

Завдання 1. Закінчіть речення.

- 1.Протокол – це документ, що ... .
2. Якщо кількість присутніх (або відсутніх) більше встановленої, до протоколу додається ....
3. Виступ можна оформляти як пряму мову особи, яка його виголошує, або ... .
4. Витяг засвідчується підписами....
5. Доповідна записка – це документ, ...
6. Реквізити, за якими укладається пояснювальна записка: ...
7. Довідка – це документ інформаційного характеру, що ... .
8. Розрізняють *статистичні* (цифрові) й *текстові* звіти. *Статистичні* звіти пишуться на .....; *текстові* – на... .
9. Прес-реліз – це... .

Завдання 2. Відредагуйте текст протоколу.

*Протокол № 3
конференції профспілкової організації ХДУ*

01.03.2014

Голова *Т.Ф.Юркова*

Секретар *П.М.Василяка*

Присутні: 195 делегатів конференції

Відсутні: 17 делегатів

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Звіт про діяльність профспілкового комітету за період 2007-2012 рр.

2. Звіт ревізійної комісії.

I. **СЛУХАЛИ**..... яка доповіла про діяльність профспілкового комітету за звітний період (текст звіту додається).

ВИСТУПИЛИ.

.....

Голова (підпис) *Юркова Т.Ф.*

Секретар (підпис) *Василяка П.М.*

Завдання 3. В оформленні яких реквізитів звіту є помилки?

*Звіт
про виробничу (педагогічну) практику
студента Дмитренка І.С.*

*Текст звіту (вказуються завдання, що їх було поставлено;
опис та аналіз виконаної роботи; висновки (пропозиції, зауваження, перспективи).*

Підпис

*Печатка (якщо звіт виходить за межі
установи).*

Завдання 4. Допишіть відсутні реквізити.

У тексті повідомлення повинно бути:

- 1) дата й час заходу;
- 2) місце проведення заходу;
- 3) його назва, тематика;
- 4) ...;
- 5) прізвища доповідачів ... ;
- 6) ... ;
- 7) ... .

Завдання 5. Виконайте тестові завдання.

5.1. Результати голосування записують у протоколі так:

А Вітриченко Н.В.: за – 51, проти –2, утримався – 1

Б За Вітриченко Н.В. подано голосів : за –51, проти –2, утримався – 1

В За Вітриченко Н.В. подано 51 голос, проти –2, утримався – 1

Г За Вітриченко Н.В. подано: 51 голос, проти –2 голоси, утримався – 1 голос

5.2. Протокол набуває чинності:

А з дня підписання його головою зборів (наради, конференції тощо)

Б з дня проведення зборів (наради, конференції тощо)

В після того, як його підписали секретар і голова

Г з дня підписання його секретарем зборів (наради, конференції тощо)

5.3. Розташуйте реквізити пояснювальної записки відповідно до формуляра цього документа:

1) автор документа (назва структурного підрозділу, який подає документ);

2) назва документа;

3) дата;

4) текст;

5) заголовок до тексту (у службовій пояснювальній записці);

6) підпис;

7) адресат.

5.4. Документ, укладений на вимогу керівника, у якому ви пояснюєте певні вчинки, називається

А звітом

Б пояснювальною запискою

В доповідною запискою

Г заявою

5.5. Документ інформаційного характеру, що описує і встановлює факти, події, – це

А розписка

Б довідка

В доручення

Г оголошення

5.6. Текст протоколу складається із таких частин:

А вступної, констатувальної

Б вступної, основної

В основної, висновків

Г констатувальної, висновків

5.7. Реквізити

1) назва підприємства або установи, що видає ..., або назва посади керівника; 2) назва місця видання; 3) номер; 4) дата підписання; 5) заголовок; 6) текст;

7) підпис керівника підприємства (установи)

містить документ, названий в рядку

А звіт

Б інструкція

В наказ

Г протокол

Варіант 2

Завдання 1. Закінчіть речення.

1. За обсягом протоколи можна поділити на : а) *стислі*, у тексті яких написано лише ухвали; б) .....; в) .....

2. Текст протоколу відповідає пунктам порядку денного; текст кожної позиції порядку денного укладають за формою: СЛУХАЛИ, ...

3. Ухвала може складати з.... . Якщо ухвала має форму резолюції, то .....

4. Пояснювальна записка – це документ, який укладають...

5. За походженням пояснювальні записки можуть бути ... ..

6. Довідки, що відображають виробничу діяльність установ, можуть бути ... .
7. Документ, у якому в письмовій формі подається повідомлення про виконання якоїсь роботи, називається ... .
8. Повідомлення про захід – це різновид службового листа, в якому ... .
9. Повідомлення підписує .... .

Завдання 2. Порівняйте документи рапорт і заяву. Що спільного? У чому різниця?

*Ректорові _____
національного
університету (повна назва закладу)
генерал-лейтенанту міліції
Назарову Є.М.*

РАПОРТ

Прошу надати короткострокову відпустку з 15:00 23.09. до 20:00 24.09.2011 у зв'язку з прийняттям Присяги.

Відпустку буду проводити за адресою: вул. Салютна, 12, кв. 21, м. Київ, тел. 212-00-12.

З правилами поведінки за межами університету ознайомлений і зобов'язуюсь їх дотримуватись.

*Курсант 101-ї навчальної групи
Науково-навчального інституту
підготовки кадрів кримінальної міліції
рядовий міліції*

О.А. Ільченко

Дата

(підпис)

Завдання 3. Допишіть відсутні реквізити протоколу.

1. Назва документа.
2. Порядковий номер протоколу.
3. Назва заходу, який протоколюється (збори, наради, засідання тощо).
4. ....
5. ....
6. Місце (місто, село) проведення заходу (праворуч на рівні дати проведення заходу).
7. Посада, прізвище, ініціали керівників заходу (голови, секретаря, членів президії).
8. ....
9. ....
10. Текст протоколу.
11. ....
12. Підписи керівників заходу (голови і секретаря).

Завдання 4. Розташуйте реквізити прес-реліза відповідно до його формуляра.

1. Контактна особа, адреса й контактний телефон відправника
2. Назва виду документа.
3. Назва установи, що підготувала прес-реліз.
4. Заголовок.
5. Текст, який містить відомості про події, організаторів, місце, час, час, причини і значення події.

6. Дата подання.

Завдання 5. Виконайте тестові завдання.

5.1. У протоколі називають повністю усіх присутніх (відсутніх), якщо кількісний склад учасників заходу становить

- А 10 осіб
- Б 10-12 осіб
- В до 10 осіб
- Г до 12 осіб

5.2. Кожна позиція пункту протоколу правильно оформлена в рядку

- А І.СЛУХАЛИ.
- Б І.СЛУХАЛИ:
- В І.Слухали:
- Г І. Слухали директора школи О. В.Іванчука.

5.3. Повно і правильно представлені реквізити, необхідні для укладання витягу з протоколу, у рядку

- А номер відповідного документа; назва виду документа; дата; відповідний пункт порядку денного; текст ухвали з цього питання
- Б номер відповідного документа; назва органу, засідання, наради; дата; пункт порядку денного; текст ухвали з цього питання; назва виду документа; засвідчення документа;
- В номер відповідного документа; назва органу, засідання, наради; дата; порядок денний; текст ухвали з цього питання; назва виду документа; підпис голови та секретаря зборів

5.4. Оголошення – це

- А документ, у якому подають потрібну інформацію, адресовану певному колу зацікавлених осіб
- Б документ, у якому подають у письмовій формі повідомлення про виконання якості роботи
- В документ, що містить опис та підтвердження тих чи інших фактів чи подій

5.5. Характеристику «Документ інформаційного характеру, що підтверджує факти з життя й діяльності окремих громадян і різні обставини з діяльності установ, організацій, підприємств. Найчастіше оформляють на бланках установи (підприємства), в них від руки заповнюють тільки індивідуальні реквізити» має такий документ, як

- А розписка
- Б довідка
- В пояснювальна записка
- Г договір

5.6. Правильне визначення протоколу як документа подано в рядку

- А Протокол – це офіційний документ, на підставі якого керівництво має право вимагати від співробітників виконання певних вказівок
- Б Протокол – це вторинний офіційний документ, на підставі якого керівництво має право вимагати від співробітників виконання певних доручень
- В Протокол – це первинний офіційний документ, на підставі якого керівництво має право вимагати від підприємців виконання певних доручень
- Г Протокол – це первинний офіційний документ, на підставі якого керівництво має право вимагати від співробітників виконання певних доручень.

5.7. Протокол загальних зборів підписують

- А керівник установи і секретар
- Б голова зборів і керівник
- В голова зборів і керівник структурного підрозділу
- Г голова зборів і секретар

Етикет ділового листування

Самостійна робота на перевірку засвоєння теоретичного матеріалу

- **Запишіть речення повністю, визначаючи основні положення про службові листи**
  1. Службовий лист – це поширений вид... , мета якого .....
  2. За функційними ознаками службові листи поділяються ....
  3. Листи-прохання, листи-звернення, листи – пропозиції, листи – запити, листи – вимоги відносяться до .....
  4. До листів, що не потребують відповіді, належать ...
  5. За кількістю адресатів розрізняють ..., ...,... листи.
  6. Основними реквізитами службових листів є такі:
    - 1) ..... ; 2) ..... ; 3)..... ; 4) ..... ; 5)..... ; 6).....; 7).....; 8) ..... ; 9)..... .
  7. Дату в службовому листі записують здебільшого ..... способом. Розміщується дата ..... або ..... залежно від ..... .
  8. Адресатом листів можуть бути організації, установи чи підприємства, службові або приватні особи. Оформлюючи цей реквізит, слід пам'ятати, що назву установи і структурного підрозділу подають у .... відмінку, а найменування посади і прізвище – у ..... відмінку.
  9. Якщо листа адресовано керівникові установи, назва якої входить до найменування посади, то прізвище й посаду подають у ..... відмінку, а назву установи – у ..... відмінку.
  10. Будь-який службовий лист повинен мати заголовок до тексту, що містить .... і відповідає на питання ..... .
  11. Текст листа складається з .... частин : ..... і..... .
  12. Позначення про наявність додатка розміщують ..... .
  13. Є два способи оформлення додатків:..... .
  14. Службовий лист підписує переважно ... . Якщо лист написано на бланку, то реквізит «Підпис» уміщує лише ..... Якщо лист написано не на бланку, то вказують ... .

Самостійна робота на перевірку практичних умінь і навичок

- **Наведіть приклади найпоширеніших звертань на початку службового листа.**
- **Наведіть приклади найпоширеніших прощальних фраз у службовому листі.**
- **Серед наведених прикладів звертань визначте помилкові, поясніть причину неправильного утворення звертання.**

Вельмишановний Пане Президенте! Високоповажний пане прокуроре! Шановний пане Іване Степановичу! Шанована Маріє Іванівна! Всесвітліший Отче! Глибокошановна пані Прищепо! Шановний Сергію Антоновичу! Вельмишановна пані Тетяно Василівно! Всечесніший Отче Михайле!

- **Відкоригуйте подані поширені в службових листах початкові та завершальні фрази.**

1. Насамперед дозвольте подякувати Вас за.... 2. З вдячністю засвідчуємо отримання листа-відповіді... . 3.Згідно нашої домовленості надсилаємо Вам... . 4.Щиро вибачаємося за ... . 5. Щиро дякуємо Вас... 6. Запрошуємо Вас прийняти участь у .... .